ΑΝΑΤΡΟΠΗ

ΤΕΥΧΟΣ 7 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ/ΜΑΪΟΣ 2009 - ΤΙΜΗ €4

ΝΑΤΟ + ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ + ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ + ΗΠΑ

ΑΝΑΤΡΟΠΗ

ΤΕΥΧΟΣ 7 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ/ΜΑΪΟΣ 2009

Εικονογράφηση εξωφύλλου: Κρίστοφερ Μαλαπίταν
Επιμέλεια σχεδιασμού ΑΝΑΤΡΟΠΗΣ: Άννα Φωτιάδου

Περιοδικό ΑΝΑΤΡΟΠΗ

ISSN
1450-2216

Email
anatropi.mag@gmail.com

P.O.BOX
27565, 2430 Λευκωσία

Τηλέφωνο
99967451

EDITORIAL

ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΔΙΕΞΟΔΙΚΑ

ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ

ΘΕΜΑ

ΒΙΒΛΙΟ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΥΠΡΟΣ ΠΟΙΑ ΚΥΠΡΟΣ;

Από το 1974 η εικόνα του ρήγματος, της διαχωριστικής γραμμής που διατρέχει την Κύπρο και την χωρίζει κατακόρυφα σε βορρά και νότο, στοιχειώνει τις σκέψεις των κατοίκων της, τουρκοκυπρίων και ελληνοκυπρίων.

Το 2008 ήταν η χρονιά που πολύς κόσμος είδε την επανέναρξη των συνομιλιών για κατάργηση αυτού του ρήγματος με ανανεωμένες ελπίδες.

Όμως, όπως γράφει η Barbara Ehrenreich στο αμερικάνικο περιοδικό The Nation*, είναι επίσης «η 160^{η} επέτειος του Κομμουνιστικού Μανιφέστου και ο καπιταλισμός – άλλως "ελεύθερη οικονομία" – φαίνεται πρόθυμος να την τιμήσει πέφτοντας κάτω ξερός».

Είναι λοιπόν μια ευκαιρία για να φέρουμε στη σκέψη μας, πλάι στο κατακόρυφο, ένα πολύ παλιότερο ρήγμα, που διατρέχει οριζόντια την κυπριακή κοινωνία όπως και όλες τις άλλες σύγχρονες κοινωνίες. Που τη χωρίζει στους οικονομικά και κοινωνικά από πάνω και στους από κάτω. Είναι ένα ταξικό ρήγμα. Μια διαίρεση που παίρνει μορφές και έχει αποτελέσματα που στα βασικά τους χαρακτηριστικά δεν διαφέρουν από αυτά που τόσο γλαφυρά περιέγραψε πριν 160 χρόνια το Κομμουνιστικό Μανιφέστο.

Για τους από πάνω, αυτό το ταξικό ρήγμα δεν συγκρίνεται με το άλλο, το εθνικό. Στη σφαίρα της πολιτικής, ο ΔΗΣΥ αυτοανακηρύσσεται «πολυταξικό» κόμμα, και διεκδικεί να αντιπροσωπεύσει σε όλο το βάθος την ελληνοκυπριακή κοινωνία. Το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ πολιτεύονται σαν να ισχυρίζονται το ίδιο. Οι «φλύαρες τάξεις», είτε φλυαρούν ηλεκτρονικά είτε εντύπως, προωθούν και αυτές στη μεγάλη τους πλειοψηφία την εικόνα μιας ενιαίας κοινωνίας. Με ανισότητες βέβαια, για τις οποίες νοιάζονται και ελπίζουν να μειωθούν, αλλά η οποία αποτελεί μία οντότητα με τις δικές της αξίες, τα δικά της κοινά συμφέροντα, στόχους, επιδιώξεις. Ρωτήστε τους «τι χρειάζεται η Κύπρος;», ή «τι συμφέρει στην Κύπρο;», ή «πως επηρεάζεται η πλευρά μας;», και θα απαντήσουν, με διαφορετικούς τρόπους, αλλά χωρίς καμία ένδειξη ενόχλησης από την κουτοπονηριά αυτών των ερωτήσεων, οι οποίες θεωρούν δεδομένο ότι «Κύπρος» είναι το ελληνοκυπριακό κομμάτι, επειδή αυτό είναι το αναγνωρισμένο, και, ακόμα παραπάνω, ότι οι πάνω και οι κάτω από το οριζόντιο ρήγμα έχουμε τα ίδια συμφέροντα, τις ίδιες ανάγκες και κοινό μέλλον.

Η μόδα είναι αντί για την αναφορά σε κοινωνική δικαιοσύνη, που υποβάλλει βέβαια την ύπαρξη κοινωνικής αδικίας, να χρησιμοποιείται η έκφραση «κοινωνική συνοχή». Η διατήρηση δηλαδή της ενότητας και της σύμπνοιας ανάμεσα σε ανταγωνιστικές οικονομικά τάξεις, η διατήρηση του οριζόντιου ρήγματος μαζί με την εξουδετέρωση των προβλημάτων που αυτό μπορεί να προκαλέσει στο «κοινό πρότζεκτ».

ΕΝΑ ΠΟΛΥ ΠΑΛΙΟΤΕΡΟ ΡΗΓΜΑ ΔΙΑΤΡΕΧΕΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΤΗ ΧΩΡΙΖΕΙ ΣΤΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΠΟ ΠΑΝΩ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟ ΚΑΤΩ.

Στο μεταξύ από φέτος βρίσκονται για πρώτη φορά στην εξουσία, και από τις δύο πλευρές του εθνικού ρήγματος, πολιτικές δυνάμεις που δηλώνουν ότι η διαίρεση σε από πάνω και από κάτω είναι αρκετά σημαντική ώστε να δικαιολογεί την ύπαρξη ταξικών κομμάτων. Και φυσικά, δηλώνουν ότι εκπροσωπούν τους από κάτω, διότι οι από πάνω ποτέ δεν θα παραδέχονταν κάτι τέτοιο. Πότε ακούστηκε κόμμα να αυτοχαρακτηρίζεται ως κόμμα του κεφαλαίου, των πλουσίων, των προνομιούχων της κοινωνίας;

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΟΜΩΣ ΜΕ ΤΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΜΑΣ ΚΟΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΥΒΕΡΝΟΥΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΡΗΓΜΑΤΟΣ; ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΙΜΕΝΕ ΚΑΝΕΙΣ ΟΤΙ Η ΛΥΣΗ ΘΑ ΒΡΙΣΚΟΤΑΝ ΑΜΕΣΩΣ, ΑΛΛΑ ΠΩΣ ΟΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΘΑ ΕΜΟΙΑΖΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΜΕ ΔΙΑΛΟΓΟ ΠΑΡΑ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ.

Μπορεί να μπει κανείς στον πειρασμό να πει ότι «οι εργαζόμενοι ελληνοκύπριοι και τουρκοκύπριοι δεν έχουν τίποτα να μοιράσουν και πως τώρα που κυβερνούν οι εκπρόσωποί τους, το κυπριακό θα έπρεπε να λυθεί στο άψε σβήσε». Η αλήθεια είναι ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά. Δεν είναι μόνο ότι ο Χριστόφιας δήλωσε ότι, εξαιτίας του Κυπριακού προβλήματος, δεν διεκδικεί την εξουσία εκ μέρους της εργατικής τάξης και των μικρομεσαίων, αλλά εκ μέρους του συνόλου της Κυπριακής κοινωνίας. Είναι και η πολύπλοκη πραγματικότητα του κυπριακού προβλήματος: είτε αυτή αφορά τα πρακτικά ζητήματά της, όπως τι θα γίνει με τα σπίτια που άφησαν φτωχοί άνθρωποι και τώρα κατοικούνται από άλλες φτωχές οικογένειες, είτε τα ψυχολογικά της, όπως η όχι αδικαιολόγητη δυσπιστία που υπάρχει και στις δύο πλευρές στο πως θα αντιμετωπιστεί κάποιος αν βρεθεί απέναντι σε κρατικές αρχές της άλλης πλευράς μετά τη λύση.

Και όμως θα 'πρεπε να κάνει διαφορά το γεγονός ότι έχουμε δύο αριστερά κόμματα, δύο κόμματα των από κάτω, στην εξουσία.

Μια ακόμα κουτοπονηριά της εποχής είναι η ταύτιση δύο πολύ διαφορετικών εννοιών, αυτής του διαλόγου με αυτή της διαπραγμάτευσης. Μια παρέα που δεν μπορεί να αποφασίσει και συζητάει σε ποιο κέντρο θα πάει να γλεντήσει, κάνει διάλογο. Το ίδιο μια οικογένεια που δεν μπορεί να αποφασίσει που θα πάνε διακοπές ή τι αυτοκίνητο να αγοράσουν. Το ίδιο μια συγκέντρωση

καθηγητών-γονέων στην οποία εμφανίζεται μια διαφωνία για κάτι που πρέπει να γίνεται στο σχολείο.

Αντίθετα, μια συντεχνία και μια εργοδοτική οργάνωση, διαπραγματεύονται. Ο διάλογος δεν θα καταλήξει σε γρονθοκοπήματα, ούτε σε μυστικές διαβουλεύσεις των πλευρών για να παρθούν αποφάσεις τακτικής, ούτε υπάρχει ανάγκη να χρησιμοποιηθούν πολύπλοκες τακτικές. Στόχο έχει τη συνεννόηση, την αλληλοκατανόηση, την κατάληξη σε μια απόφαση που θα αφήσει όλους ικανοποιημένους. Όμως η διαπραγμάτευση, όπως αυτή μεταξύ συντεχνίας και εργοδοτών μπορεί αντίθετα να οδηγήσει σε απεργία, σε λοκ-άουτ, σε θυματοποιήσεις, σε εχθρικές δημόσιες τοποθετήσεις για να δυσφημιστεί στην κοινή γνώμη ο αντίπαλος. Η ηγεσία της συντεχνίας, όπως και της εργοδοτικής οργάνωσης, διαβουλεύεται μυστικά από τον αντίπαλο. Η εξάσκηση ή η απειλή βίας, φυσικής ή άλλης μορφής, για παράδειγμα οικονομικής, όχι μόνο δεν είναι ξένη προς την διαδικασία της διαπραγμάτευσης, αλλά αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα της. Ή, κατά τη γνωστή ρήση του θεωρητικού του πολέμου Κλάουσεβιτς, «ο πόλεμος είναι η συνέχιση της διπλωματίας με άλλα, δηλαδή βίαια, μέσα».

Τι γίνεται όμως με τα αριστερά μας κόμματα από την μια και την άλλη πλευρά του εθνικού ρήγματος; Θα περίμενε κανείς ότι βέβαια η λύση δεν θα βρίσκονταν αμέσως, τουλάχιστον όμως ότι οι συνομιλίες θα έμοιαζαν περισσότερο με διάλογο παρά με διαπραγμάτευση. Κάθε άλλο παρά τέτοια είναι η εικόνα που βλέπουμε καθημερινά στα μέσα ενημέρωσης. Σε μια τέτοια ατμόσφαιρα, η απαίτηση του Ταλάτ να μην τον αποκαλεί σύντροφο ο Χριστόφιας, θα μπορούσε δυστυχώς να εκληφθεί και ως προσπάθεια να ελαττωθεί κάπως η υποκρισία.

Και τι μπορεί να πει ένας αριστερός για τη στάση του Χριστόφια όταν προειδοποίησε δημόσια την Αγγλική κυβέρνηση να μη υποστηρίζει την «παρθενογένεση» επειδή αυτό θα έθετε σε αμφισβήτηση τις Αγγλικές βάσεις; Βέβαια να μη ξεχνάμε ότι η παρθενογένεση του Ταλάτ το μόνο που δεν φαίνεται να επιδιώκει είναι να αγγίξει έστω αυτές τις Βάσεις. Βρισκόμαστε σε μια εποχή όπου το παγκόσμιο αριστερό, ή απλά δημοκρατικό, κίνημα έχει στο επίκεντρο της προσοχής του την αμερικανοβρετανική κατοχή του Ιράκ. Το να είσαι αριστερός και να χρησιμοποιείς ως διαπραγματευτικό χαρτί για τις δικές σου στενές ελληνοκυπριακές ή τουρκοκυπριακές επιδιώξεις τις σημαντικότερες ίσως στρατιωτικές βάσεις των ιμπεριαλιστών επιτιθέμενων, πώς να χαρακτηρίσει κανείς αυτή την στάση;

Δυστυχώς η παγκόσμια οικονομική κρίση μπορεί να κάνει αυτή την ατμόσφαιρα να αγριέψει ακόμα παραπάνω, με την οικονομική ανασφάλεια που θα δημιουργήσει είτε στους εργαζόμενους είτε στην άρχουσα τάξη. Κάθε επαναπροσεγγιστής, κάθε αριστερός πρέπει να παλέψει στην κάτω μεριά του ταξικού ρήγματος, για την ανάπτυξη της κατανόησης ανάμεσα στους απλούς ανθρώπους των δύο κοινοτήτων και την προστασία της από τις επιθέσεις που δέχεται από τους γνωστούς απορριπτικούς κύκλους – και όχι μόνο, δυστυχώς.

Η ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΝΑ ΑΓΡΙΕΨΕΙ ΑΚΟΜΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ.

Ας γυρίσουμε όμως στην Barbara Ehrenreich, η οποία τελειώνει το άρθρο της γράφοντας:

«Έτσι λοιπόν happy birthday στο Κομμουνιστικό Μανιφέστο – αν και ελπίζω να επιβιώσει αυτή τη φορά ο καπιταλισμός, αν μη τι άλλο επειδή δεν υπάρχει έτοιμη εναλλακτική λύση».

Με σημαντικές αλλά βραχύβιες εξαιρέσεις, η οικονομία, η παραγωγή και η κατανομή του πλούτου τους τελευταίους δύο αιώνες καθορίζεται από την καπιταλιστική αγορά και από γραφειοκρατικούς κρατικούς μηχανισμούς των οποίων η σχέση με τους από κάτω της κοινωνίας είναι συχνά εξίσου ανταγωνιστική όπως αυτή του ιδιωτικού κεφαλαίου. Στις Δυτικές κοινωνίες υπήρχε και υπάρχει ένας συνδυασμός των δύο, με διαφορετικά μερίδια στην οικονομία κατά περίπτωση και χρονική περίοδο. Στο πρώην Ανατολικό μπλοκ, κυριαρχούσε η κρατική γραφειοκρατία. Στην Κίνα των τελευταίων χρόνων βλέπουμε την βαθμιαία παραχώρηση από τη γραφειοκρατία, η οποία συνεχίζει να κρατά την πολιτική εξουσία, μεριδίου της οικονομίας στο ιδιωτικό κεφάλαιο. Η εναλλακτική λύση είναι μια κοινωνία στην οποία οι ίδιοι οι παραγωγοί, οι εργαζόμενοι, ελέγχουν δημοκρατικά την διαδικασία παραγωγής.

Δυστυχώς ο καπιταλισμός δεν πρόκειται να κάνει στην ανθρωπότητα τη χάρη να πεθάνει όταν θα είναι βολικό και ο διάδοχος του έτοιμος να πάρει τη θέση του. Η διαδικασία χτισίματος της εναλλακτικής λύσης συνδέεται στενά με την ίδια τη διαδικασία της κρίσης του καπιταλισμού. Σε εμάς τους κατοίκους της γης του 21^{ου} αιώνα έχει πέσει η κινέζικη κατάρα: «Είθε να ζήσεις σε καιρούς ενδιαφέροντες». ■

***www.thenation.com/doc/20081013/ehrenreich**

Η ΒΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΠΙΕΣΤΗ ΚΑΙ Η ΒΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΙΕΣΜΕΝΩΝ

Η εξέγερση που ακολούθησε τη δολοφονία του Αλέξη Γρηγορόπουλου από τους μπάτσους αποτελεί ορόσημο. Αναδημοσιεύουμε σε αυτό το τεύχος μια από τις ζωντανές και ενδιαφέρουσες αριστερές αναλύσεις αυτών των γεγονότων. Πολλές άλλες βρίσκονται στο διαδίκτυο. Μια από αυτές χαρακτηρίζει το κίνημα «ιντιφάντα της νεολαίας και του λαού» ενώ μια άλλη γράφει πως «πλημμύρισε η χώρα με την οργή και τον ακατέργαστο θυμό της νεολαίας».

Τα ελληνοκυπριακά ΜΜΕ έσπευσαν όμως να χαρακτηρίσουν ως «τραγικό γεγονός» όχι μόνο τη δολοφονία του δεκαεξάχρονου μαθητή, αλλά και το μεγαλειώδες κίνημα που ξέσπασε τις επόμενες μέρες. Επικέντρωσαν την προσοχή σε κάποιες καταστροφές μικρομάγαζων και πυρπολήσεις αυτοκινήτων ανταποκρινόμενα στην προσταγή «ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΕ ΤΗ ΒΙΑ» με την οποία η ελληνική δεξιά, και όχι μόνο, προσπάθησε να γλιτώσει.

Ποιος μιλά! Όπως κατάγγειλε ο Αλέκος Αλαβάνος, «η Ελλάδα σύμφωνα με την Έκθεση του ΟΗΕ για την ανθρώπινη ανάπτυξη 2007/8 είναι 83η στον κόσμο σε δημόσιες δαπάνες για την Παιδεία και 56η σε δαπάνες για την υγεία ενώ σε στρατιωτικές δαπάνες είναι 13η με ποσοστό 4,1% του ΑΕΠ.» Και ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι η 1η σε στρατιωτικές δαπάνες από όλες τις χώρες μέλη του ΝΑΤΟ, όπως επίσης αναφέρει ο Αλαβάνος.

Ακούσαμε στις 2 του Γενάρη τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κάρολο Παπούλια, να δικαιολογεί αυτές τις δαπάνες ισχυριζόμενος ότι «έχουμε ένα δύστροπο γείτονα». Λοιπόν, μεγάλο μέρος του ελληνικού λαού εδώ και χρόνια νοιώθει ότι έχει μια όχι απλά δύστροπη αλλά βάναυσα άπληστη άρχουσα τάξη – από τις κυβερνήσεις που κατευθύνουν την κρατική μηχανή (μαζί και τους αστυνομικούς), ως τους τραπεζικούς οργανισμούς και τις μεγάλες επιχειρήσεις. Αυτοί που δικαιολογούν στρατιωτικές δαπάνες σχεδόν οκτώ δισεκατομμυρίων ευρώ, όλο αυτό τον τρομερό μηχανισμό βίας, «για να μην μας πάρουν οι Τούρκοι τα σπίτια μας», πως ακούγονται άραγε στα αυτιά αυτών που τους αρνούνται σπίτια και ζωές όταν καταδικάζουν το σπάσιμο των βιτρίνων τραπεζών και κυβερνητικών κτιρίων, ή το ρίξιμο μερικών μολότωφ; Οι λεηλασίες των μεταναστών και των ξεκληρισμένων, πως συγκρίνονται με τις μεγάλες λεηλασίες του δημόσιου χρήματος, με τα σκάνδαλα αλλά και την καθημερινή λεηλασία των εργαζομένων, αυτών που τα δίνουν όλα και καταλήγουν να μην έχουν τίποτα;

Είναι μια από τις πιο κραυγαλέες περιπτώσεις εφαρμογής δύο μέτρων και δύο σταθμών στην κοινωνία μας. Η αστυνομία που σπάει στο ξύλο μαθητές, φοιτητές, απεργούς και αγρότες δεν κατηγορείται ποτέ για άσκηση βίας. Κατηγορείται, το πολύ, για «υπέρμετρη», «υπερβολική» ή «μη αναγκαία» βία. Δηλαδή, αν μπορούσαν να κάνουν τη δουλειά τους με 20 ή 30% λιγότερες γκλομπιές στο κεφάλι, γιατί δεν αρκέστηκαν σε αυτές; Αντίθετα, στους άνεργους, τους εργάτες και τους αγρότες, που για να βγουν στους δρόμους συνήθως σημαίνει ότι παλεύουν για τις πιο βασικές τους ανάγκες και δικαιώματα (στο κάτω-κάτω η βία δεν είναι το επάγγελμά τους, δεν είναι εκπαιδευμένοι σ' αυτή, δεν έχουν τα μέσα της άλλης πλευράς) δεν τους δικαιολογούν ούτε ίχνος βίας. Ακούσατε ποτέ ότι οι απεργοί άσκησαν «υπέρμετρη» ή «μη αναγκαία» βία, ενάντια στους αστυνομικούς ή τους απεργοσπάστες, ώστε να κερδίσουν τα αιτήματα ή την απεργία τους;

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝ ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ Ο ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΟΣ ΘΥΜΟΣ ΤΩΝ ΜΑΖΩΝ ΠΥΡΠΟΛΕΙ ΚΑΠΟΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ Ή ΣΠΑΖΕΙ ΤΑ ΤΖΑΜΙΑ ΚΑΠΟΙΟΥ ΜΙΚΡΟΜΑΓΑΖΟΥ. ΕΚΕΙΝΟ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ Ο ΘΥΜΟΣ ΥΠΑΡΧΕΙ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΥΕΤΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ, ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΘΕΜΑ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΨΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΙΟ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ.

Με άλλα λόγια, μόνο η αστυνομία δικαιούται να δέρνει για να κάνει τη δουλειά της, να εμποδίσει την επιτυχία των λαϊκών διεκδικήσεων. Το 1918 ο γερμανός κοινωνιολόγος Max Weber, σε μια πανεπιστημιακή διάλεξη που θεωρείται ιστορική, έδωσε τον γενικά αποδεκτό από τους πολιτικούς επιστήμονες ορισμό του σύγχρονου κράτους: είναι η οντότητα που διεκδικεί το μονοπώλιο της νόμιμης εξάσκησης βίας, μέσα σε καθορισμένα γεωγραφικά όρια.

Στις μέρες μας, αυτή η νομιμότητα θεωρείται ότι πηγάζει από τις δημοκρατικές διαδικασίες μέσα από τις οποίες προκύπτουν οι κυβερνήσεις. Αυτό βέβαια δεν εμπόδισε την Ευρωπαϊκή Ένωση να αγνοήσει τις δημοκρατικές διαδικασίες με τις οποίες η Χαμάς πήρε την εξουσία στη Γάζα, και να συμμετέχει στον οικονομικό αποκλεισμό της, χαρακτηρίζοντάς την τρομοκρατική.

Ο Έγκελς είχε γράψει στο «Η καταγωγή της οικογένειας, της ατομικής ιδιοκτησίας και του κράτους» ότι, σε αντίθεση με τι συνέβαινε στις πρωτόγονες κοινωνίες, χαρακτηριστικό του κράτους είναι ότι «υπάρχει μια δημόσια δύναμη, που αποτελείται όχι απλά από οπλισμένους άνδρες, αλλά επίσης και από υλικά στοιχεία, φυλακές και όλων των ειδών θεσμούς βίαιου καταναγκασμού». Και ότι αυτό ήταν αναπόφευκτο επειδή μέσα στην κοινωνία εμφανίστηκαν «ασυμβίβαστοι ταξικοί ανταγωνισμοί». Μια μόνο τάξη, η άρχουσα τάξη, μπορεί να έχει στα χέρια της την δυνατότητα άσκησης βίας, αλλιώς θα δούμε την κοινωνία να διαλύεται.

Ενώ η δημοκρατική νομιμοποίηση του κρατικού μονοπωλίου της βίας πάει παντού να πιάσει πάτο, οι ταξικοί ανταγωνισμοί πλησιάζουν το αποκορύφωμα τους. Καθώς η καπιταλιστική κρίση ξεδιπλώνεται, τόσο η κρατική βία όσο και η αμφισβήτηση του μονοπωλίου της από τις μάζες θα δυναμώνουν. Το ζήτημα δεν είναι αν μερικές φορές ο «ακατέργαστος θυμός» των μαζών πυρπολεί κάποιο αυτοκίνητο που δεν ανήκει στην αστυνομία ή σπάζει τα τζάμια κάποιου μικρομάγαζου. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι ο θυμός υπάρχει, εξωτερικεύεται συλλογικά, και είναι θέμα χρόνου και πολιτικής παρέμβασης ώστε να πάψει να είναι ακατέργαστος και η δράση του να γίνει πιο «στοχευμένη», κατά την έκφραση που είναι της μόδας. Το ζήτημα επίσης δεν είναι αν εμφανίζονται μικρές συνωμοτικές ομάδες που έχουν την αφέλεια – συχνά βλαβερή για το κίνημα – να πιστεύουν ότι μπορούν να τα βάλουν μόνες τους με τον τεράστιο μηχανισμό βίας του κράτους, υποκαθιστώντας το μαζικό κίνημα με λίγα καλασνίκωφ και ρουκετοβόλα. Το ζήτημα είναι με ποιου το μέρος είμαστε. Με τους από πάνω ή τους από κάτω; Σε αυτό δεν χωρούν μισόλογα και «ναι μεν αλλά».■

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ

Η αστυνομική βία και η εν ψυχρώ δολοφονία του δεκαεξάχρονου Αλέξη ήταν η αφορμή για να ξεχειλίσει η οργή που χρόνια συσσωρεύεται στην Ελληνική κοινωνία.
Το «ΚΟΚΚΙΝΟ» – συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ – εξηγεί τις δυναμικές αυτής της αντικαπιταλιστικής ορμής.

Ο Δεκέμβρης του 2008 μας επιφύλασσε την εμπειρία μια γνήσιας εξέγερσης της νεολαίας – και όχι μόνο. Ήρθε ξαφνικά – αλλά πότε οι εξεγέρσεις γίνονται …βάσει προγράμματος; Δεν είναι «απλώς» ένα ξέσπασμα αλλά μια εξέγερση, που συγκεντρώνει όλα τα «τυπικά» χαρακτηριστικά της:

• **Πράξεις ευθείας και μαζικής αμφισβήτησης της αστικής-καθεστωτικής «νομιμότητας»:** Είναι ευθεία αμφισβήτηση αυτής της «νομιμότητας» οι μαθητές που επιτίθενται σε όλη την Ελλάδα στα αστυνομικά τμήματα, αλλά και η μαζική καταστροφή των συμβόλων του πλούτου, με ιδιαίτερη έμφαση στα υποκαταστήματα των τραπεζών.

• **Απώλεια του ελέγχου από την πλευρά της εξουσίας:** Κυβέρνηση, «καθεστωτικό τόξο» και δυνάμεις καταστολής έχασαν τον έλεγχο, αδυνατούσαν να παρακολουθήσουν και να ελέγξουν τις εκατοντάδες μαζικές δράσεις, είχαν οχυρωθεί στα κάστρα τους, ενώ ένα ορμητικό ποτάμι κατέκλυζε δρόμους και πλατείες σε όλη την Ελλάδα.

• **Η «συμπύκνωση» του χρόνου:** Η συνηθισμένη «κανονικότητα» και οι συντεταγμένες της ανατρέπονται ξαφνικά. Ο χρόνος συμπυκνώνεται, σε λίγες ώρες τίποτα δεν είναι ίδιο με πριν και ένας «έρπων εμφύλιος» (με παθιασμένες συζητήσεις και κόντρες σε εργασιακούς χώρους, φιλικά περιβάλλοντα, οικογένειες και βέβαια πάνω απ' όλα στους οργανωμένους κοινωνικούς και πολιτικούς χώρους) παίρνει τη θέση της «καθημερινότητας», η οποία διαταράσσεται σοβαρά. Οι άνθρωποι παθιάζονται και συγκρούονται, το αρχικό ξάφνιασμα δίνει τη θέση του σε βαθύτερους στοχασμούς και σε ανατρεπτικές ιδέες για όσα μέχρι χθες φαίνονταν αδιατάρακτα και «αιώνια». Η φαντασία και η ελπίδα ότι η ανατροπή και η χειραφέτηση δεν είναι αδιανόητες, ξαναμπαίνουν στο παιχνίδι.

• **Απώλεια της κοινωνικής συναίνεσης και απαξίωση των «ηθικών ερεισμάτων» της κυβέρνησης και των δυνάμεων καταστολής:** Η εν ψυχρώ δολοφονία του δεκαεξάχρονου συμπύκνωσε και έγινε αφορμή για να «αποσυμπιεστεί» η τεράστια ενέργεια που συσσωρεύεται στην κοινωνία για πολλά χρόνια. Να αποκαλυφθεί πόσο έχει υποσκαφθεί η ιδεολογική και ηθική υπεροχή του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού. Η συσσώρευση φτώχειας, ανεργίας, κοινωνικών αποκλεισμών και αδιεξόδων από τη μια και προκλητικού πλούτου, «νόμιμης» λεηλασίας των δημόσιων πόρων και των σκανδάλων από την άλλη, έχουν υποσκάψει

τη συναίνεση όχι απλώς στην κυβερνητική πολιτική αλλά στην ίδια τη νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική εξουσία. Πρόκειται για μια γενικότερη κρίση των κοινωνικών και πολιτικών συναινέσεων στο καθεστώς που αποκαλύφθηκε «ξαφνικά». Και η οποία δημιούργησε μια ασπίδα πλατιάς, είτε ενεργής είτε βουβής και παθητικής, κοινωνικής συναίνεσης ή ανοχής στις πράξεις των εξεγερμένων.

• **Πανελλαδική διάσταση:** Ίσως για πρώτη φορά μετά την Κατοχή, μια εξέγερση είχε τέτοια γεωγραφική εξάπλωση σε όλη την Ελλάδα. Ιδιαίτερα η συμμετοχή της περιφέρειας ήταν συγκλονιστική. Αυτή η «άλλη Ελλάδα», η ξεχασμένη και «ξεκληρισμένη» από την επιδότηση της μιζέριας, ζήτησε το λόγο. Η πολιορκία αστυνομικών τμημάτων από μαθητές σε απομακρυσμένες κωμοπόλεις είναι γεγονός συγκλονιστικό για τα «νοήματα» που κουβαλάει.

ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

Κάθε εξέγερση έχει για θέατρό της την κοινωνία, αλλά πάντα οι κοινωνικοί πρωταγωνιστές είναι συγκεκριμένοι. Αυτή τη φορά ήταν κυρίως οι μαθητές και ευρύτερα κομμάτια νεολαίας, οι εξαθλιωμένοι (ιδιαίτερα του ευρύτερου κέντρου της πρωτεύουσας αλλά όχι μόνο) και τμήμα του «πρεκαριάτου» (του σύγχρονου προλεταριάτου της επισφάλειας και της ανεργίας).

Οι μαθητές:
Ένας δικός τους, συνομήλικός τους, δολοφονήθηκε. Κατέβηκαν λοιπόν ποτάμι ορμητικό στους δρόμους και τις πλατείες όλης της Ελλάδας. Επιτέθηκαν στα σύμβολα της κατασταλτικής μηχανής του κράτους, τα αστυνομικά τμήματα, αλλά και σε νομαρχιακά μέγαρα. Επέδειξαν, ανεπιτήδευτα και ακαθοδήγητα στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, «αυθάδεια» και «παραβατική συμπεριφορά». Για όποιον θέλει να καταλάβει και δεν καταφεύγει στις συνήθεις πατερναλιστικές ανοησίες, με τις πράξεις τους ένα πράγμα «είπαν»: Μας κλέβετε το παρόν και το μέλλον, φτιάχνετε μια κοινωνία που δεν μας χωράει, μας στοιβάζετε στα εκπαιδευτικά αναμορφωτήρια, μας κλέβετε την παιδική ηλικία και την εφηβεία, και όλα αυτά για να μην έχουμε κανένα μέλλον παρά μόνο την ανεργία, την εργασιακή επισφάλεια και τα 700 ευρώ μισθό με δύο πτυχία και μεταπτυχιακό. Στο τέλος δολοφονείτε και έναν από μας. Φτάνει πια, κι εσείς κι η κωλο-εξουσία σας και τα κωλοκόμματά σας που τη διαχειρίζονται εναλλάξ και πάντα εις βάρος μας. Πρόπερσι ήταν οι φοιτητές, με ευρεία κοινωνική συμπαράσταση, στον αγώνα για το άρθρο 16. Πάλι βρήκαν απέναντί τους τους πραιτοριανούς της εξουσίας: ΜΑΤ, χημικά, «ζαρντινιέρες», παρακρατικούς, χρυσαυγίτες με ή χωρίς στολή.

Η κυβέρνηση Καραμανλή μοιράζει 28 δισ. ευρώ στις τράπεζες, οι εργοδότες εκβιάζουν για τετραήμερη και εκ περιτροπής εργασία και ένα φασιστόμουτρο κάνει σκοποβολή σε έναν πιτσιρικά – να το υπόβαθρο της οργής, να γιατί οι μαθητές ήταν η μαζική «κοινωνική της βάση».

Ο κόσμος της εξαθλίωσης:
18.000 άστεγους έχει μόνο η Αθήνα. Για την εξουσία και την κυβέρνηση είναι απλώς ένα νούμερο στους στατιστικούς πίνακες… Πολλές χιλιάδες είναι τα πρεζάκια, που όλοι ξέρουμε ποια «ζωή» ζουν και πώς «σέρνονται» αβοήθητα στα στέκια του εμπόριου της πρέζας, κυνηγημένα και ανεπιθύμητα από πλατεία σε πλατεία. Ποιος νοιάζεται γι' αυτούς; Πολλές χιλιάδες είναι οι μετανάστες, ιδίως το τμήμα τους που δεν έχει στοιχειώδεις όρους κοινωνικής ένταξης (ούτε εργασία ούτε σπίτι για να μείνει ούτε τουαλέτα να χρησιμοποιήσει). Κυνηγημένο από παντού, βιώνει το ρατσισμό στους διάφορους Άγιους Παντελεήμονες. Χιλιάδες είναι οι «μη εξασφαλισμένοι» τσιγγάνοι, πλάνητες και με προηγούμενα με την αστυνομία λόγω της αστυνομικής αυθαιρεσίας. Οι περισσότεροι απ' αυτούς επιβιώνουν όπως όπως στο ευρύτερο

κέντρο της πόλης. Εκεί ακριβώς που έδωσαν τη δική τους «παράσταση», σπάζοντας τράπεζες, καίγοντας και λεηλατώντας καταστήματα.

Οι νέοι της επισφάλειας και της ανεργίας: Αυτοί που βιώνουν ήδη αυτό που οι μαθητές βλέπουν να ’ρχεται: πως όχι μόνο δεν ζουν, αλλά δυσκολεύονται να επιβιώσουν. Χωρίς κοινωνικό χώρο «εξόρμησης», διάχυτο δυναμικό σε εργασιακούς χώρους και γειτονιές, δεν πρωταγωνίστησε αλλά πλαισίωσε τις πορείες και τις συγκρούσεις.

Τελικά, ποια ήταν τα κοινά χαρακτηριστικά όλων αυτών; Ήταν αυτοί που δεν εκπροσωπούνται, που δεν καλύπτονται συνδικαλιστικά, που δεν έχουν δομές έκφρασης. Ήταν οι «χωρίς φωνή». Το μελλοντικό και ένα τμήμα του σημερινού προλεταριάτου, που οι συνθήκες της ζωής την οποία ζει, ή συνειδητοποιεί ότι θα ζήσει, το κάνουν να νιώθει και να πιστεύει ότι «δεν έχει να χάσει παρά μόνο τις αλυσίδες του».

Στο δρόμο βρέθηκε και η Αριστερά και ο κόσμος που εκπροσωπεί. Κόσμος που κατά κανόνα εκπροσωπείται πολιτικά και συνδικαλιστικά. Κόσμος της «εξασφαλισμένης» μισθωτής εργασίας που δέχεται απανωτά πλήγματα, αλλά που δεν είναι χωρίς φωνή. Ήταν το «μαξιλάρι» της πολιτικής στήριξης. Αλλά δεν ήταν ο πρωταγωνιστής. Ούτε έδειξε ετοιμότητα να πάρει τη σκυτάλη από τα αδύναμα χέρια των μαθητών και να δώσει στην εξέγερση ένα άλλο κοινωνικό βάθος και εμβέλεια. Τουλάχιστον όχι για την ώρα…

ΚΡΑΤΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΒΙΑ ΤΩΝ ΕΞΕΓΕΡΜΕΝΩΝ

Ήταν εντελώς φυσικό στις συνθήκες της εξέγερσης να γίνει επίκαιρος και ο λόγος περί βίας. Της κρατικής βίας (που ήταν η αφορμή) και της βίας των εξεγερμένων (που ήρθε σαν απάντηση). Τι τρομοκράτησε περισσότερο την κυβέρνηση, τον «επιχειρηματικό κόσμο» και τα golden boys της αστικής δημοσιογραφίας, οι καταστροφές και λεηλασίες των εξαθλιωμένων ή οι επιθέσεις των μαθητών στα αστυνομικά τμήματα; Χωρίς συζήτηση, το δεύτερο. Αν οι καταστροφές και λεηλασίες πρόσφεραν το «υλικό» για την καθεστωτική προπαγάνδα που αποσκοπούσε στο να αφυπνίσει τους «νοικοκυραίους» και να πιέσει την Αριστερά, οι επιθέσεις στα αστυνομικά τμήματα (και μάλιστα από μαθητές και σε όλη μάλιστα την Ελλάδα) έθρεψαν για τα καλά την καθεστωτική ανασφάλεια. Οι επιθέσεις των εξεγερμένων στα αστυνομικά τμήματα ήταν ευθεία προσβολή της καθεστωτικής «νομιμότητας», ευθεία αμφισβήτηση του κρατικού μονοπώλιου στη βία, διεκδίκηση της διεύρυνσης των ορίων της «νομιμότητας». Εστιάσθηκε λοιπόν όλη η πίεση της κυβέρνησης και των κάθε λογής φερέφωνων στην «αποκήρυξη της βίας» και ενορχηστρώθηκε ο μηχανισμός της προπαγάνδας με βάση τις καταστροφές και λεηλασίες.

Η κυβερνητική και καθεστωτική προπαγάνδα πίσω από τις σπασμένες βιτρίνες και τα λεηλατημένα καταστήματα προσπαθεί να κρύψει και να δικαιώσει τη μαζική βία της ανεργίας, της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού. **Αυτή η μαζική βία είναι συστατικό της καπιταλιστικής «κανονικότητας». Είναι όμως η καθημερινή οδύνη για μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας.** Όταν λοιπόν αυτό το μονοπώλιο της βίας αμφισβητείται, τότε ανοίγει ο δρόμος να αμφισβητηθεί ο ίδιος ο καπιταλισμός. Να γιατί φρύαξαν η κυβέρνηση και τα «παπαγαλάκια» του συστήματος.

Όσον αφορά τους εξεγερμένους, εδώ συνυπήρχαν η βία όσων αισθάνονται ότι δεν διαθέτουν ειρηνικά μέσα να αλλάξουν την κατάσταση αλλά και όσων τη θεωρούσαν δίκαιη, κάτι σαν αυτοάμυνα, σαν απάντηση στη δολοφονία του Αλέξη.

Όμως η βία σαν συνειδητή στρατηγική ήταν μειοψηφία όχι μόνο στο κίνημα συνολικά, αλλά και σε κείνο το κομμάτι που δήλωσε «παρών» με τα μέσα της καταστροφής και της λεηλασίας. Πλειονότητα και εκεί ήταν οι εξαθλιωμένοι για τους οποίους κάναμε λόγο παραπάνω.

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΘΕΣΤΩΤΙΚΑ ΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ

Η κυβέρνηση Καραμανλή προσπάθησε να υπηρετήσει ταυτόχρονα δύο στόχους, τον έναν μέσα από τον άλλον: Τη δική της επιβίωση, μέσα από ένα σχέδιο συγκρότησης ενός κοινωνικού και πολιτικού μπλοκ «του νόμου και της τάξης». Επιδίωξε να συγκροτήσει τον κοινωνικό συντηρητισμό σε ενεργή κοινωνική βάση για την απομόνωση και την καταστολή της εξέγερσης. Σ’ αυτό της το στόχο τη συνέδραμαν αποφασιστικά το ΛΑΟΣ αλλά και η «Χρυσή Αυγή» αυτοπροσώπως, που οργίασαν στα τηλε-παράθυρα και στην Πάτρα έστησαν μια «πρότυπη δράση» με δήθεν αγανακτισμένους πολίτες που επιτέθηκαν στους διαδηλωτές.

Το κυβερνητικό σχέδιο όμως είχε ευρύτερους στόχους:

- **Τη δημιουργία μιας ευρύτερης πολιτικής συναίνεσης** πάνω στη βάση της εναντίωσης και της καταγγελίας των «εκτρόπων».
- **Την πίεση ειδικά στην Αριστερά να «αποσυρθεί» από το δρόμο** και να αφήσει ακάλυπτους πολιτικά τους εξεγερμένους, ώστε να διευκολυνθεί η αποκατάσταση της τάξης.
- **Να φτιαχτεί «υγειονομική ζώνη»** γύρω από τους μαθητές και τους εξαθλιωμένους και το πρεκαριάτο, ώστε να εξασθενίσουν τα κοινωνικά στηρίγματα της εξέγερσης και να μην αποκτήσει μεγαλύτερο κοινωνικό βάθος.
- **Τέλος, να διασπάσει το μέτωπο των εξεγερμένων,** απομονώνοντας τους μαθητές από τα υπόλοιπα κομμάτια.

Στην κατεύθυνση αυτή, ο Καραμανλής δοκίμασε διάφορα αλλά απέτυχε παταγωδώς να εγγυηθεί τη συγκρότηση ενός ηγεμονικού καθεστωτικού μπλοκ για την «ομαλοποίηση».

Οι βοήθειες που του προσφέρθηκαν δεν ήταν λίγες: Πέρα από το ΛΑΟΣ, τα «κεράκια» του Γιωργάκη και η «κοινωνιολογία με αέρα κοπανιστό» του ΠΑΣΟΚ, η «υπευθυνότητα» της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας (που ακύρωσε την πορεία την ημέρα της γενικής απεργίας), κυρίως όμως η καθεστωτική προθυμία του ΚΚΕ, ήταν βαθιές ανάσες.

Παρ’ όλα αυτά όμως, μέχρι την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές δεν συγκεντρώνονται οι όροι για μια καθαρή ήττα της εξέγερσης που θα έδινε τη δυνατότητα στην κυβέρνηση να εφαρμόσει ένα σχέδιο αυταρχοποίησης. **Η εξέγερση περισσότερο κινδυνεύει από τη δική της αδυναμία να αποκτήσει μεγαλύτερο κοινωνικό βάθος, να ανακαλέσει και άλλες «εφεδρείες» στη μάχη και να θέσει γενικότερους και προωθητικούς στόχους, παρά από την πίεση του καθεστωτικού τόξου.**

ΤΟ ΚΚΕ, «ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΑΣ» ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Η εικόνα της Αλέκας Παπαρήγα που βγαίνει από το μέγαρο Μαξίμου, όπου συναντήθηκε με τον Καραμανλή, για να …καταγγείλει τον ΣΥΡΙΖΑ, ή του ΚΚΕ που στη γενική απεργία συγκεντρώνεται στην Ομόνοια και διαδηλώνει μέσω Πειραιώς προς την …Κουμουνδούρου, ή της ΚΝΕ που έκλεισε τις σχολές προσπαθώντας να αποτρέψει τις φοιτητικές γενικές συνελεύσεις, είναι θλιβερή και συνάμα εξοργιστική. Το ΚΚΕ αναδείχθηκε στον καλύτερο κυβερνητικό προβοκάτορα! Τάχθηκε όχι με τους εξεγερμένους, αλλά με τους αντιπάλους τους.

Η απέχθεια και ο πανικός του ΚΚΕ μπροστά στα αυθόρμητα ξεσπάσματα είναι παροιμιώδεις. Από τους «300 προβοκάτορες» του Πολυτεχνείου το 1973 μέχρι τα ΚΝΑΤ στις φοιτητικές καταλήψεις του 1979 και το κλείσιμο των σχολών στις μέρες της τωρινής εξέγερσης, η λογική τού «ό,τι δεν ελέγχω δεν μπορεί παρά να είναι ύποπτο, έργο σκοτεινών δυνάμεων και προβοκατόρων» αποτελεί πλέον «πολιτικό DNA» αυτού του κόμματος. Κάτι περισσότερο: είναι βαθύτερο στοιχείο της φυσιογνωμίας του. Αν το σκαλίσουμε λίγο βαθύτερα, έχει να κάνει με τη σταλινική του αντίληψη για το σοσιαλισμό, που δεν θα είναι έργο και «εξουσία-μη εξουσία» των εργαζομένων, αλλά η κρατική απολυταρχία του κόμματος.

Όμως μεγάλο μέρος της βάσης του ΚΚΕ «βράζει» και, όπως θα περίμενε κανείς, στη νεολαία του έχει σοβαρό πρόβλημα. Πρέπει λοιπόν να συνδυάσουμε τη σκληρή καταγγελία της προβοκατόρικης στάσης της ηγεσίας του με ένα συνεχές κάλεσμα

προς τον κόσμο του και τη βάση του να συμμετέχει στις δράσεις του κινήματος και στις ενωτικές δράσεις της Αριστεράς.

Ο ΣΥΡΙΖΑ

Μέσα στη φωτιά των ημερών και σε καθεστώς τρομακτικών πιέσεων και προβοκατόρικων επιθέσεων κλίμακας, ο ΣΥΡΙΖΑ άντεξε. Ιδιαίτερα τις πρώτες μέρες μετά τη δολοφονία του Αλέξη, ήταν ο μαζικός πολιτικός κορμός της αντίστασης, το μαζικό πολιτικό στήριγμα των εξεγερμένων. Μίλησε για κοινωνικό φαινόμενο και για δίκαιη οργή, έβαλε στο επίκεντρο τη νεολαία και τα προβλήματά της.

Δεν καταδίκασε, δεν υποτάχθηκε στο ερμηνευτικό σχήμα «υποκινούμενοι καταστροφείς», ήταν Αριστερά του «δρόμου».

Έτσι, όχι μόνο δεν υποτάχθηκε στην εθνική συναίνεση και δεν αποσύρθηκε από το δρόμο, αλλά έδωσε πολιτική κάλυψη στην εξέγερση, ακυρώνοντας τα καθεστωτικά σχέδια.

Ωστόσο, η καθεστωτική πίεση που δέχεται ο ΣΥΡΙΖΑ είναι βαθύτερη. Το πραγματικό ερώτημα που του τίθεται από την κυβέρνηση και τις δυνάμεις του συστήματος είναι αυτό: είναι ή δεν είναι με τη βίαιη αμφισβήτηση και ανατροπή της καθεστωτικής νομιμότητας; Ο ΣΥΝ φυσικά δεν μπορεί να απαντήσει με καθαρό τρόπο και μετά παρρησίας σ' αυτό το δίλημμα. Έτσι, οι πιέσεις μερικές φορές «πιάνουν τόπο», όπως φαίνεται από αναφορές στην «τυφλή βία» και στα... καθήκοντα της «συντεταγμένης πολιτείας». Όμως τέτοιες παραφωνίες, παρότι καθόλου ασήμαντες ούτε λίγες, δεν ανατρέπουν τη βασική εικόνα: ο ΣΥΡΙΖΑ είναι Αριστερά «του δρόμου», είναι με τους εξεγερμένους, συμμετέχει και στηρίζει τις κινητοποιήσεις τους.

Στις σκληρές πολιτικές μάχες και συγκρούσεις μιας γνήσιας εξέγερσης αποδεικνύεται ότι χρειαζόμαστε μαζικά πολιτικά στηρίγματα που να μπορούν να επιδράσουν στο συνολικό συσχετισμό δύναμης, ακόμη κι όταν έχουν – όπως ο ΣΥΡΙΖΑ – μια αντιφατική και συνεχώς διεκδικούμενη από τις αντικαπιταλιστικές δυνάμεις στους κόλπους τους ιδεολογικοπολιτική ταυτότητα.

Μπαίνοντας «με το δεξί» (χάρη στην εξέγερση) στη βαθιά καμπύλη της καπιταλιστικής κρίσης, η ανάγκη για μια μαζική αντικαπιταλιστική Αριστερά γίνεται πιεστική. Θα πρέπει όμως να την οικοδομήσουμε με όρους κοινωνικής κλίμακας και πολιτικής εμβέλειας, ώστε να μπορεί να είναι το πραγματικά μαζικό πολιτικό «εργαλείο» των «από κάτω».

ΠΩΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ;

Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τη «διαδρομή» της εξέγερσης. Αν θα κλιμακωθεί στον παρόντα πολιτικό χρόνο (πράγμα που δεν είναι το πιο πιθανό), αν θα ωριμάσει μέσα από υπόγειες διαδρομές σε μια κοινωνία εύφλεκτη από την ταξική πόλωση και την κρίση ή αν θα επανέλθει σύντομα με άλλο πλέον κοινωνικό βάθος. Το σίγουρο είναι ότι τίποτα δεν (θα) είναι όπως πριν. Η εξέγερση έχει βάλει μεσοπρόθεσμες ανατρεπτικές υποθήκες, υπήρξε «πρόβα τζενεράλε» για τις εξεγέρσεις του – όχι μακρινού – μέλλοντός μας, μας εισάγει «με το δικό μας τρόπο» σε μια σκληρή περίοδο βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης, στο σταυροδρόμι μεγάλων παγκόσμιων αλλαγών. Χρέος μας είναι καταρχήν να διεκδικήσουμε την άμεση συνέχειά της. Για να υπηρετήσουμε το στόχο αυτό, μας χρειάζονται τρεις γενικές κατευθύνσεις:

- **Δεν φεύγουμε απ' το δρόμο:** Εξέγερση χωρίς τον κόσμο στο δρόμο δεν υπάρχει. Άρα υποστηρίζουμε και βοηθάμε στο συντονισμό όλων των δράσεων που υπηρετούν αυτό το σκοπό.
- **Προσπαθούμε να δώσουμε μεγαλύτερο κοινωνικό βάθος στην εξέγερση,** μεταδίδοντας τη «φλόγα» της (πέρα από τα σχολεία και τις σχολές) στους εργασιακούς κοινωνικούς χώρους και στις γειτονιές.
- **Διατηρούμε την ενότητα ή τουλάχιστον αποφεύγουμε την αντιπαλότητα – και μάλιστα την ανοιχτή – των διαφόρων συνιστωσών της, πολιτικών και κοινωνικών.** Αυτό πάνω απ' όλα σημαίνει ότι δεν απολογούμαστε στο καθεστωτικό σινάφι για τη βία των εξεγερμένων.
- **Οι διαφορές τακτικής (πάνω απ' όλα στα ζητήματα της βίας) είναι εσωτερική υπόθεση του κινήματος.** Οφείλουμε λοιπόν εδώ να πείσουμε ότι η συμβολική βία (ενάντια στις τράπεζες και τα καταστήματα) είναι λίγη: οι τζαμαρίες θα ξαναφτιαχτούν, αλλά οι κοινωνικές σχέσεις και οι όροι της εκμετάλλευσης θα μείνουν άθικτοι. Για να πετύχουμε σημαντικότερα πράγματα από ένα μαζικό ξέσπασμα οργής, χρειαζόμαστε μαζικό κίνημα και αγώνες που θα στοχοποιήσουν την κυβέρνηση, τους εργοδότες και το σύστημα εξουσίας τους. «**Κάτω η κυβέρνηση των δολοφόνων**», «**Ανυπακοή - γενική (πολιτική) απεργία**» και «**Αφοπλισμός της αστυνομίας**» είναι τα βασικά συνθήματα που περιγράφουν περιεκτικά μια τέτοια κατεύθυνση.

ΝΑ «ΥΠΟΔΕΧΤΟΥΜΕ» ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ «ΠΝΕΥΜΑ» ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ

Οι «δικοί μας άνθρωποι» (οι εργαζόμενοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι μετανάστες), θα περάσουν μέσα στο 2009 από την εμπειρία μιας βαθιάς καπιταλιστικής κρίσης και των συνεπειών της. Το καθεστώς θα οργανωθεί για να αντέξει τους κραδασμούς της κρίσης, ώστε να μεταφέρει τα βάρη της σε όλους εμάς, στον κόσμο της εργασίας. Τα ισχυρά ενδεχόμενα για δραματική επιβράδυνση ή και ύφεση της ελληνικής οικονομίας το 2009, αδυναμίας δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου και άρα μιας μεγάλης κρίσης στις δημόσιες δαπάνες (που σημαίνει κατάρρευση τομέων του Δημοσίου – τα νοσοκομεία δείχνουν το δρόμο) τρέφουν ήδη σενάρια για προσφυγή στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ευρωπαϊκή επιτροπεία και σκληρό πρόγραμμα προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας που μπροστά του η τριετία Μητσοτάκη θα μοιάζει καλαμπούρι. Τα σενάρια αυτά διανθίζονται με «ιδέες» όπως «εθνική συναίνεση», «εθνική συμφωνία», ακόμη και «κυβέρνηση εθνικής ενότητας» για να αντιμετωπιστεί η κρίση με τους όρους που επιθυμούν οι Έλληνες καπιταλιστές και η «διεθνής του κεφαλαίου».

Ωστόσο, το πολιτικό σύστημα και οι αστικοί αντιπροσωπευτικοί θεσμοί έχουν φθαρεί και η εξέγερση αποδεικνύει ότι η κρίση του νεοφιλελεύθερου δικομματισμού έχει αρχίσει να προσλαμβάνει τα χαρακτηριστικά μιας κρίσης του πολιτικού συστήματος.

Από αυτή την άποψη, το «πνεύμα» της εξέγερσης είναι η πολύτιμη δική μας παρακαταθήκη, ο δικός μας τρόπος και η δική μας απάντηση στην καπιταλιστική κρίση. **Καμία συναίνεση, καμία «ομαλοποίηση»! Θέλουμε η κρίση να αποδειχθεί κίνδυνος για το σύστημα και ευκαιρία για το κίνημα και την Αριστερά.**

ΠΟΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ;

Ποιος θα «μιλήσει» στην καρδιά της εξεγερμένης νεολαίας; Ποιος θα μιλήσει – και θα ακουστεί – από το μαζικό σύγχρονο προλεταριάτο; Ποια πολιτική δύναμη θα τους εκφράσει; Ποιος θα δώσει στην εξέγερση μεγαλύτερο κοινωνικό βάθος και θα επιχειρήσει να γονιμοποιηθεί στους μαζικούς κοινωνικούς χώρους;

Η απάντηση είναι καταρχήν απλή: όποιος ενδιαφερθεί πραγματικά γι' αυτούς, όποιος αφουγκραστεί με ειλικρίνεια τις ανάγκες και την οργή τους, όποιος δεν προσπαθήσει να τους «συμμορφώσει», αλλά βρεθεί δίπλα τους χωρίς οικονομία δυνάμεων και χωρίς να φοβάται μη χάσει τις ψήφους των «νοικοκυραίων». Όποιος αποδειχθεί ικανός να οργανώσει την οργή τους, να τους δώσει φωνή, να αποτελέσει το δικό τους «μεγάφωνο».

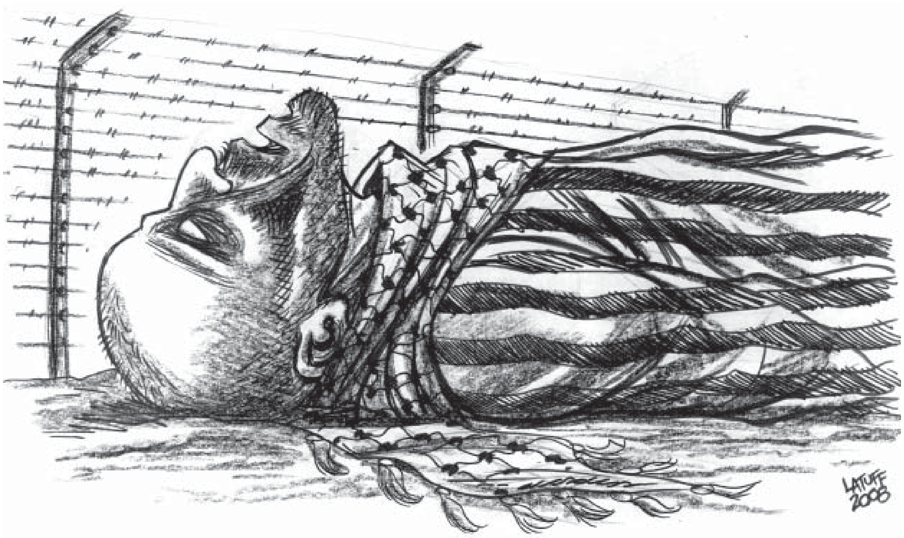
Δεν έχει κανένα μέλλον η Αριστερά αν επιχειρήσει να «πουλήσει θεωρία» και «πολιτικό καθωσπρεπισμό» στη νεολαία. Αυτή η νεολαία έρχεται στο προσκήνιο από το μοναδικό δρόμο που της αφήνουν ανοιχτό η αποϊδεολογικοποίηση και η συστηματική κοινωνική περιθωριοποίηση: το δρόμο της απείθειας προς την εξουσία. Για να πολιτικοποιηθεί μαζικά και να «ιδεολογικοποιηθεί», πρέπει να αποκτήσει μαζικές πολιτικές εμπειρίες με την Αριστερά στο πλάι της, πρέπει να της προταθούν φρέσκιες και ριζοσπαστικές ιδέες και οράματα χειραφέτησης.

ΚΟΚΚΙΝΟ – συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ

ΓΑΖΑ: ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΦΥΛΑΚΗ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Ο νόμος θεωρεί ένοχους όχι μόνο τους κλέφτες αλλά και τους κλεπταποδόχους. Οι δυτικές δυνάμεις – ΗΠΑ και ΕΕ – καρπούνται με διάφορους τρόπους τα αποτελέσματα της θηριωδίας του Ισραηλινού κράτους στη Μέση Ανατολή. Ο πιο ορατός είναι η διατήρηση του ελέγχου πάνω στα πετρελαϊκά κοιτάσματα της περιοχής. Υπάρχουν όμως και άλλοι, όπως δείχνει η έρευνα της Ναόμι Κλάιν*, που μας αφορούν άμεσα.

Η Γάζα στα χέρια της μαχητικής Χαμάς. Η Δυτική Οχθη στο χείλος. Στρατόπεδα στήνονται βιαστικά στα υψώματα Γκολάν. Κατασκοπευτικοί δορυφόροι πάνω από το Ιράν και τη Συρία. Ο πόλεμος με τη Χεζμπολά φαντάζει σχεδόν αναπόφευκτος. Και μια βουτηγμένη στα σκάνδαλα πολιτική ηγεσία που κανείς δεν την εμπιστεύεται πια.

Εκ πρώτης όψεως, τα πράγματα δεν πάνε καλά για το Ισραήλ. Ιδού λοιπόν η απορία. Γιατί καταμεσής ενός τέτοιου μακελειού, η ισραηλινή οικονομία ανθίζει λες και βρισκόμαστε στο 1999, με ένα ζωηρό χρηματιστήριο και ρυθμούς ανάπτυξης που πλησιάζουν αυτούς της Κίνας;

Ο Thomas Friedman δημοσίευσε πρόσφατα τη θεωρία του στην εφημερίδα New York Times. Το Ισραήλ, λέει, «ενθαρρύνει και ανταμείβει την ατομική εφευρετικότητα» ώστε οι πολίτες του να παράγουν διαρκώς ιδιοφυή μηχανήματα υψηλής τεχνολογίας – πέρα και ανεξάρτητα από τα τράβαλα των πολιτικών του. Ο Friedman μετά από σχολαστική μελέτη εργασιών φοιτητών μηχανολογίας και ηλεκτρονικών υπολογιστών στο πανεπιστήμιο Ben Gurion, έκανε μια από τις περίφημες ανακοινώσεις του: το Ισραήλ «κτύπησε πετρέλαιο». Αυτό το πετρέλαιο, προφανώς, εντοπίζεται στα μυαλά των ισραηλινών «καινοτόμων νέων και τολμηρών καπιταλιστών» που είναι τόσο απασχολημένοι να κλείνουν μέσο Google εμπορικές υπέρσυμφωνίες για να επιτρέψουν στην πολιτική να τους κωλυσιεργήσει.

Να μια άλλη θεωρία: Η οικονομία του Ισραήλ δεν ανθίζει παρά το πολιτικό χάος που γεμίζει τα πρωτοσέλιδα, αλλά εξαιτίας του. Αυτή η φάση ανάπτυξης χρονολογείται από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, όταν το Ισραήλ κατατάσσονταν ανάμεσα στους πρωτοπόρους της πληροφορικής επανάστασης – Ήταν η πιο τεχνολογικά-εξαρτώμενη οικονομία στον κόσμο.

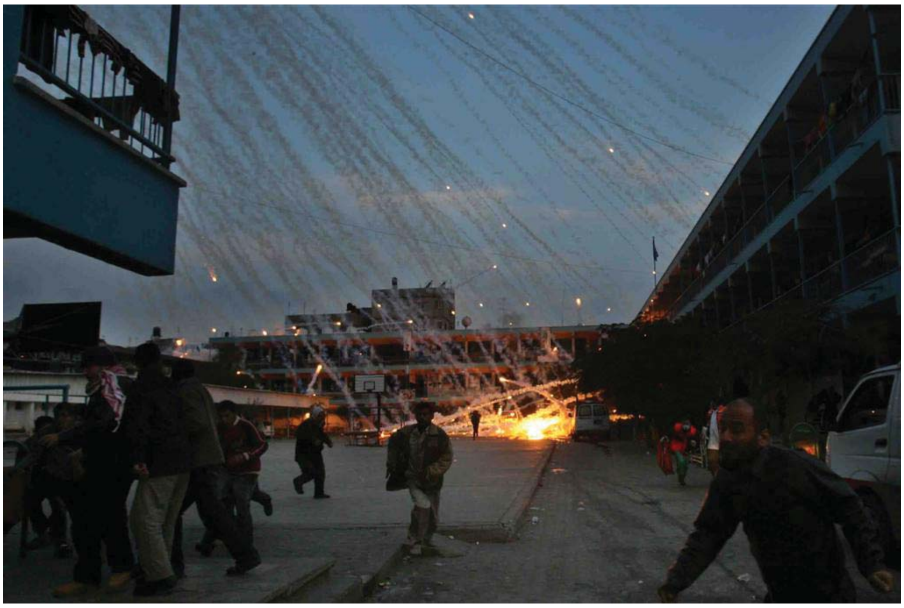
Όταν έσκασε η φούσκα των dot-com το 2000, η οικονομία του Ισραήλ είχε δεχτεί ισχυρό πλήγμα, αντιμετωπίζοντας την χειρότερή της χρονιά από το 1953. Στη συνέχεια ακολούθησε η 11η Σεπτεμβρίου, και ξαφνικά άνοιξαν νέα πεδία κερδοφορίας για την κάθε εταιρεία που ισχυριζόταν ότι μπορεί να εντοπίσει τρομοκράτες μέσα στο πλήθος, να ασφαλίσει σύνορα από επιθέσεις και να αποσπά ομολογίες από «μουγκούς» κρατούμενους.

Μέσα σε τρία χρόνια, μεγάλα τμήματα της Ισραηλινής τεχνο-οικονομίας προχώρησαν σε ριζικό επαναπροσδιορισμό των στόχων τους. Για να το θέσουμε με τους όρους του Friedman: Το Ισραήλ πέρασε από την ανακάλυψη εργαλείων για τον «επίπεδο κόσμο» του διαδικτύου στις πωλήσεις φρακτών σε ένα πλανήτη απαρτχάιντ. Πολλοί από τους πιο επιτυχημένους επιχειρηματίες στη χώρα αξιοποιούν το στάτους του Ισραήλ ως κράτος-φρούριο, περικυκλωμένο από μανιασμένους εχθρούς, σαν επί 24ώρου βάσης εκθεσιακό χώρο – ζωντανό παράδειγμα πώς να απολαμβάνει κανείς σχετική ασφάλεια καταμεσής ενός διαρκούς πολέμου. Ο λόγος που το Ισραήλ απολαμβάνει σήμερα τέτοιους ρυθμούς υπέρ-ανάπτυξης είναι γιατί αυτές οι εταιρείες είναι πλήρως απασχολημένες με το να εξάγουν αυτό το μοντέλο σε ολόκληρο τον κόσμο.

Οι συζητήσεις για το στρατιωτικό εμπόριο του Ισραήλ συνήθως επικεντρώνονται στη ροή εξοπλισμού προς τη χώρα – στις αμερικανικές μπουλντόζες Caterpillar που χρησιμοποιούνται στην κατεδάφιση σπιτιών στη Δυτική Όχθη και στις βρετανικές εταιρίες που το προμηθεύουν με εξαρτήματα για τα F-16. Παραβλέπονται οι τεράστιες και διαρκώς επεκτεινόμενες επιχειρήσεις του Ισραήλ. Το Ισραήλ σήμερα εξάγει $1,2 δισ. σε «αμυντικά» συστήματα στις ΗΠΑ – μια τεράστια αύξηση από τα $270 εκατομμύρια που εξήγαγε το 1999. Το 2006 το Ισραήλ είχε εξαγωγές της τάξης των $3.4 δις σε «αμυντικά» είδη – κατά πολύ περισσότερο του $1 δισ. που εισπράττει ως στρατιωτική βοήθεια από τις ΗΠΑ. Αυτό καθιστά το Ισραήλ τον 4ο μεγαλύτερο έμπορο οπλικών συστημάτων στον κόσμο, ξεπερνώντας τη Βρετανία.

Στο μεγαλύτερο μέρος της αυτή η ανάπτυξη έγινε στα πλαίσια του λεγόμενου προγράμματος «ασφάλεια της πατρίδας». Πριν την 11η Σεπτεμβρίου η «ασφάλεια της πατρίδας» ήταν σχεδόν ανύπαρκτη ως βιομηχανία. Με το τέλος του 2007, οι Ισραηλινές εξαγωγές σε αυτό τον τομέα θα έφταναν τα $1,2 δισ. – μια αύξηση της τάξης του 20%. Τα κυριότερα προϊόντα και υπηρεσίες είναι οι υψηλής τεχνολογίας: φράκτες υψηλής τεχνολογίας, τηλεκατευθυνόμενα αεροσκάφη, βιομετρικές ταυτότητες, οπτικοακουστικά μέσα παρακολούθησης, ταυτοποίηση επιβατών αεροσκαφών και συστήματα ανάκρισης φυλακισμένων – ακριβώς τα εργαλεία και οι τεχνολογίες που το Ισραήλ χρησιμοποιεί για να εγκλωβίσει τις κατεχόμενες περιοχές.

Είναι γι' αυτό το λόγο που το μακελειό στη Γάζα και την υπόλοιπη περιοχή δεν απειλεί το Τελ Αβιβ, αλλά μάλλον το ενισχύει. Το Ισραήλ έμαθε να αξιοποιεί τον ατέλειωτο πόλεμο σε εμπορικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (brand asset) διαφημίζοντας τον ξεριζωμό, την κατοχή και τον περιορισμό του Παλαιστινιακού λαού ως ένα «παγκόσμιο πόλεμο κατά της τρομοκρατίας», διαθέτοντας προηγούμενη εμπειρία μισού αιώνα.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι εργασίες των φοιτητών στο πανεπιστήμιο Ben Gurion, που τόσο εντυπωσίασαν τον Friedman, είχαν ονομασίες όπως «Καινοτόμοι Πίνακες Συνμεταβλητών για την Ανίχνευση Σημειακών Στόχων με Υπερφασματικές Απεικονίσεις» και «Αλγόριθμοι για Εντοπισμό και Αποφυγή Εμποδίων». Τριάντα εταιρίες για την «ασφάλεια της πατρίδας» ιδρύθηκαν στο Ισραήλ μόνο τους τελευταίους έξι μήνες, σε μεγάλο βαθμό εξαιτίας των πλουσιοπάροχων κρατικών επιχορηγήσεων που μεταμόρφωσαν τον ισραηλινό στρατό και τα πανεπιστήμια της χώρας σε εργαστήρια ευρεσιτεχνίας συστημάτων ασφάλειας (κάτι που αξίζει να θυμάται κανείς στις συζητήσεις για το ακαδημαϊκό μποϊκοτάζ του Ισραήλ)

Η παλαιότερη από αυτές τις εταιρίες ταξιδεύει στην Ευρώπη για τις αεροπορικές επιδείξεις του Παρισιού, κάτι σαν επίδειξη μόδας για την πολεμική βιομηχανία. Μια από τις Ισραηλιτικές εταιρίες που θα λάβουν μέρος είναι και η εταιρεία Συστημάτων Εντοπισμού Υπόπτων (Suspect Detection Systems), η οποία παρουσιάζει το σύστημα της Cogito1002, ένα λευκό, μάλλον επιστημονικής φαντασίας κιόσκι που ρωτά επιβάτες αεροπλάνων μια σειρά από ηλεκτρονικά παραγόμενες ερωτήσεις, προσαρμοσμένες ως προς τη χώρα προέλευσης τους, καθώς οι ταξιδιώτες έχουν το χέρι τους σε αισθητήρα «βιολογικής ανατροφοδότησης». Η συσκευή διαβάζει τις αντιδράσεις του σώματος στα ερωτήματα και ορισμένες από αυτές τις αντιδράσεις ορίζουν τον επιβάτη ως «ύποπτο».

Όπως εκατοντάδες άλλες επινοήσεις ασφάλειας Ισραηλινής προέλευσης, η εταιρεία αυτή καυχιέται ότι ιδρύθηκε από βετεράνους της μυστικής υπηρεσίας του Ισραήλ και ότι τα προϊόντα τους έχουν δοκιμαστεί στην πράξη πάνω σε παλαιστίνιους. Η εταιρία, πέρα από το ότι δοκίμασε τα τερματικά της βιολογικής ανατροφοδότησης σε σημεία ελέγχου της Δυτικής Όχθης, ισχυρίζεται ότι η «ιδέα στηρίχτηκε και ενισχύθηκε από γνώσεις που απέκτησε και ενσωμάτωσε από την ανάλυση χιλιάδων περιπτώσεων που μελετήθηκαν και σχετίζονται με αυτόχειρες βομβιστές στο Ισραήλ.»

Ένα άλλο αστέρι της Παρισινής Αεροέκθεσης θα προέρχεται από τον Ισραηλινό αμυντικός γίγαντας Elbit, στην οποία θα παρουσιάσει τα τηλεκατευθυνόμενα αεροσκάφη της Hermes 450 και 900. Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, το Ισραήλ ξεκίνησε τις δοκιμές αυτών των τηλεκατευθυνόμενων αεροσκαφών σε βομβιστικές επιδρομές στη Γάζα. Αφού δοκιμάστηκαν σε αυτές τις περιοχές, προχωρούν τώρα στην εξαγωγή τους: Τα Hermes έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί στα σύνορα Αριζόνας-Μεξικού, τερματικά Cogito1002 δοκιμάζονται σε αεροδρόμιο των ΗΠΑ που δεν κατονομάστηκε. Η Elbit, μια από τις εταιρίες που ευθύνονται για το «τοίχος ασφάλειας» του Ισραήλ, συνεργάζονται με την Boeing για τη δημιουργία του «virtual border fence» κατά μήκος των συνόρων των Ηνωμένων Πολιτειών, αξίας $2.5 δισ.

Η ΓΑΖΑ ΚΑΙ Η ΔΥΤΙΚΗ ΟΧΘΗ ΕΙΝΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ. ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΑΚΟΜΗ: ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΟΠΟΥ ΔΟΚΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ «ΑΝΤΙΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ» ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ. ΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΟΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΣΤΟΧΟΙ. ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΖΩΑ.

Από τότε που το Ισραήλ εφάρμοσε πολιτική αποκλεισμού των κατεχόμενων περιοχών με σημεία ελέγχου και την οικοδόμηση του τείχους, ακτιβιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων συχνά παρομοιάζουν τη Γάζα και την Δυτική Όχθη με υπαίθριες φυλακές. Όμως ερευνώντας τη ραγδαία ανάπτυξη του Ισραηλινού «Τμήματος Ασφάλειας της Πατρίδας» κατέληξα στο συμπέρασμα ότι είναι κάτι ακόμα: Το πειραματικό εργαστήριο όπου δοκιμάζονται και ελέγχονται τα εργαλεία «εθνικής ασφάλειας» των κρατών της Δύσης. Οι Παλαιστίνοι – είτε ζουν στην Δυτική Όχθη είτε στη Γάζα – δεν είναι πια απλός στόχοι. Είναι πειραματόζωα.

Έτσι, με μια έννοια, ο Friedman έχει δίκαιο: Το Ισραήλ βρήκε πετρέλαιο. Όμως το πετρέλαιο δεν είναι η εφευρετικότητα των επιχειρηματιών υψηλής τεχνολογίας. Είναι ο πόλεμος κατά της τρομοκρατίας, ένα καθεστώς μόνιμου τρόμου που δημιουργεί μια απύθμενη διεθνή ζήτηση για συσκευές που βλέπουν, ακούν, περιορίζουν και στοχεύουν «υπόπτους». Και ο τρόμος αποδεικνύεται πως είναι η μέγιστη ανανεώσιμη πηγή. ■

**** Η Naomi Klein είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων συμπεριλαμβανομένου και του πρόσφατου, The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism. Το άρθρο εδώ πρωτοδημοσιεύτηκε στο «The Nation» τον Ιούνη του 2007. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της www.nologo.org.***

Η ΝΕΑ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τα τελευταία χρόνια μια σειρά από νέοι πολιτικοί σχηματισμοί της Αριστεράς κάνουν την εμφάνιση τους στο ευρωπαϊκό πολιτικό σκηνικό. Τα νέα αυτά κόμματα δεν είναι αποτέλεσμα πανομοιότυπων διεργασιών ούτε και έχουν το ίδιο πολιτικό προφίλ. Οι δυνάμεις που τα στελεχώνουν διαφέρουν από χώρα σε χώρα, ανάλογα με την ιστορία της αριστεράς στη κάθε μια από αυτές. Όλα όμως ανεξαιρέτως έχουν να αντιμετωπίσουν τα ίδια προβλήματα και τις ίδιες στρατηγικές επιλογές.

Η βαναυσότητα των νεοφιλελεύθερων «μεταρρυθμίσεων» και η ανικανότητα των κυριότερων κομμάτων της αριστεράς – κυρίως σοσιαλδημοκρατικής παράδοσης – να αντισταθούν σε αυτές τις επιθέσεις δημιούργησε την ανάγκη μιας αντινεοφιλελεύθερης αντεπίθεσης. Μεγάλα κινήματα όπως το γαλλικό απεργιακό κύμα του χειμώνα του 1995, η σειρά γενικών απεργιών στην Ιταλία τη δεκαετία του 1990 και το 2003 και οι πρόσφατες σημαντικές απεργίες στη Βρετανία, Γερμανία, Γαλλία και Ελλάδα, έβαλαν για ένα διάστημα φρένο στο νεοφιλελευθερισμό.

Ο κοινωνικός αναβρασμός και η πολιτική ριζοσπαστικοποίηση των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων δεν περιορίζονται στον αντινεοφιλελευθερισμό. Στα τέλη της δεκαετίας του 1990 γεννήθηκε ένα παγκόσμιο κίνημα που ονομάστηκε «κίνημα για την εναλλακτική παγκοσμιοποίηση» με τις μεγάλες κινητοποιήσεις ενάντια στο Διεθνή Οργανισμό Εμπορίου, τη Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στο Σιάτλ το 1999, στη Πράγα το 2000, στη Γένοβα το 2001, στη Φλωρεντία το 2002 κ.ο.κ.

Από την αρχή της νέας χιλιετίας, η αριστερά και τα κοινωνικά κινήματα γενικότερα είχαν να αντιμετωπίσουν τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας των ΗΠΑ, με τους πολέμους στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ, στο Λίβανο και τους περιορισμούς των πολιτικών ελευθεριών. Εκατομμύρια άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους τα τελευταία χρόνια ενάντια στο πόλεμο.

Γινόταν τώρα καθαρό ότι όλη αυτή η ριζοσπαστικοποίηση και η αντινεοφιλελεύθερη αντεπίθεση χρειαζόταν πολιτική αποκρυστάλλωση και κομματική έκφραση.

Η παλιά αριστερά απλά δεν μπορεί να το κάνει αυτό, μέσα στην ιδεολογική της σύγχυση και μπλεγμένη όπως είναι στις πραγματικότητες της διαχείρισης του καπιταλισμού. Αυτό είναι το πρώτο κοινό στοιχείο μεταξύ όλων των κομμάτων της ευρωπαϊκής ριζοσπαστικής αριστεράς. Το δεύτερο αφορά το ζήτημα της μεθόδου: Με ποιους τρόπους θα πρέπει η αριστερά να αντεπιτεθεί στο νεοφιλελευθερισμό και στο πόλεμο; Πως θα μπορέσει καλύτερα να υπερασπιστεί τα συμφέροντα των εργαζόμενων, να υπερασπιστεί τα θύματα του ρατσισμού και να δείξει έμπρακτα τη διεθνιστική της αλληλεγγύη στους λαούς της Μέσης Ανατολής;

Οι ευρωπαϊκές εμπειρίες δεν είναι όλες επιτυχείς. Σε δύο από τις μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες, στη Βρετανία και στην Ιταλία, όπου μέχρι πρόσφατα η ριζοσπαστική αριστερά τα πήγαινε καλά, τον τελευταίο χρόνο τα κόμματα που την αντιπροσώπευαν βρίσκονται σε κρίση. Σε άλλες χώρες όμως, όπως η Γερμανία, η Γαλλία και η Ελλάδα, η ριζοσπαστική αριστερά βρίσκεται σε άνοδο.

Η ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ: RESPECT

Στη Βρετανία το κόμμα – κατ' ακρίβεια ο εκλογικός συνασπισμός – που εκπροσώπησε την ριζοσπαστική αριστερά ήταν το Respect. Ξεπήδησε μέσα από το μαζικό αντιπολεμικό κίνημα της χώρας. Ιδρύθηκε το Γενάρη του 2004 και ουσιαστικά αποτελούσε μια συμμαχία μεταξύ της μεγαλύτερης βρετανικής επαναστατικής οργάνωσης, του Socialist Workers Party (με αναφορές στη τροτσκιστική παράδοση) και μιας ομάδας απογοητευμένων μελών του Εργατικού Κόμματος της οποίας ηγήθηκε ο βουλευτής George Galloway. Άλλες συνιστώσες της συμμαχίας ήταν μικρότερες τροτσκιστικές οργανώσεις όπως και μια μουσουλμανική οργάνωση.

Το πρόγραμμα του Respect αποτελείτο από μια σειρά απλά αιτήματα όπως τον τερματισμό των πολέμων στο Αφγανιστάν και το Ιράκ και τον άμεσο επαναπατρισμό των βρετανών στρατιωτών που βρίσκονταν εκεί, τον τερματισμό των ιδιωτικοποιήσεων και των νεοφιλελεύθερων πολιτικών και την ανάκληση των αντισυνδικαλιστικών νόμων που πέρασε η Θάτσερ στη διάρκεια της δεκαετίας του 1980. Επίσης, το Respect ήταν αντίθετο σε κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος της μουσουλμανικής μειονότητας της Βρετανίας.

Αυτή η πολιτική του Respect του επέτρεψε να επιτύχει κάποια πολύ ενθαρρυντικά εκλογικά αποτελέσματα. Ο Galloway επανεκλέγηκε βουλευτής στο ανατολικό Λονδίνο και σε άλλες Δημοτικές αναμετρήσεις σε περιοχές του Λονδίνου, στο Birmingham και σε άλλες μικρότερες πόλεις το Respect εξέλεξε δημοτικούς συμβούλους συγκεντρώνοντας αξιοσημείωτα ποσοστά.

Το περασμένο καλοκαίρι όμως, το Respect διασπάστηκε. Η κρίση μέσα στο Respect είχε σαφείς πολιτικές αφετηρίες. Η ουσιαστική διαφορά αφορούσε την εκλογική πολιτική που θα έπρεπε να ακολουθήσει η συμμαχία. Η μια πλευρά, της οποίας ηγήθηκε το SWP, υποστήριξε πως το Respect έπρεπε να συνεχίσει όπως είχε αρχίσει, με εκλογικούς συνδυασμούς που να αντανακλούν το πλουραλισμό της συμμαχίας στο πολιτικό επίπεδο, στο επίπεδο τον εθνικών προελεύσεων και στα ποσοστά ανδρών-γυναικών. Η άλλη πλευρά, της οποίας ηγήθηκε ο Galloway, επιζητούσε μια καιροσκοπική στροφή στην πολιτική του Respect από τον κοινωνισμό στον κοινοτισμό: Οι υποψήφιοι που πρότεινε προέρχονταν σχεδόν όλοι από τις εθνικές μειονότητες που αποτελούσαν αναγνωρισμένες προσωπικότητες στις κοινότητες τους. Συχνά επρόκειτο για άτομα που δεν ασπάζονταν το πρόγραμμα της συμμαχίας και κάποιοι απ' αυτούς ήταν μάλιστα πλούσιοι επιχειρηματίες με έκδηλα αντιδραστικές πεποιθήσεις. Αυτή την πρακτική είχε χρησιμοποιήσει στο παρελθόν το Εργατικό Κόμμα για να εξασφαλίσει τη ψήφο των εθνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων. Ο Galloway εναντιώθηκε επίσης στη προσπάθεια του Respect να κτίσει ένα αριστερό ρεύμα μέσα στα συνδικάτα.

Η συμμαχία έπρεπε πια να αποφασίσει για τη μέθοδο – τη στρατηγική – που θα ακολουθούσε στην υπεράσπιση των εργατικών συμφερόντων και στη συνέχιση της αντιπολεμικής της δράση. Η δεξιά στροφή μιας σημαντικής μερίδας του Respect και το γεγονός ότι η στροφή αυτή δεν ήταν αποδεχτή από την αριστερή πτέρυγα της συμμαχίας – καθώς ασύμβατη με την ουσιαστική υπεράσπιση του προγράμματος του Respect – οδήγησαν τη συμμαχία σε κρίση και, τελικά, στη διάσπαση.

ΙΤΑΛΙΑ: RIFONDAZIONE COMUNISTA

Η πρώτη εμπειρία της ριζοσπαστικής αριστεράς στην Ευρώπη ήταν η Κομμουνιστική Επανίδρυση (Rifondazione Comunista) στην Ιταλία. Το κόμμα ιδρύθηκε το 1991 όταν το παλιό ιταλικό κομμουνιστικό κόμμα – το μεγαλύτερο στη Δυτική Ευρώπη – διασπάστηκε. Το ένα κομμάτι – οι Δημοκρατικοί Αριστεροί (Democratici di Sinistra) – έκαναν δεξιά στροφή και συμμετήχαν σε κάθε κεντροαριστερή κυβέρνηση που ακολούθησε, μετατρέποντας στην ουσία το κόμμα σε σοσιαλδημοκρατικό κεντροαριστερό. Η Επανίδρυση ακολούθησε μια όχι πολύ διαφορετική πορεία για κάποια χρόνια, συμμετέχοντας στη πρώτη κυβέρνηση Πρόντι της περιόδου1996-1998. Το 1998 έκαμε μια σαφή

αριστερή στροφή, προκαλώντας τη πτώση της κυβέρνησης. Απ' εκείνο το σημείο και μέχρι το 2004, το κόμμα εργάστηκε κυρίως μέσα στα κινήματα, αποτελώντας τη μεγαλύτερη δύναμη του εντυπωσιακού ιταλικού αντιπολεμικού κινήματος (στην Ιταλία βάδισαν τέσσερα εκατομμύρια ενάντια στο πόλεμο στο Ιράκ στις 15 Φλεβάρη 2003) και του ευρωπαϊκού κινήματος για μια άλλη παγκοσμιοποίηση. Χάρη στην Επανίδρυση 300,000 βάδισαν στη Γένοβα το 2001 την επομένη της δολοφονίας του Κάρλο Τζιουλιάνι από την ιταλική αστυνομία, κινητοποίησε ένα εκατομμύριο κατά του πολέμου στο Ιράκ στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ στη Φλωρεντία το 2002 και το κόμμα διεδραμάτησε σημαντικό ρόλο στις απεργίες που κλώνισαν την κυβέρνηση Μπερλουσκόνι μεταξύ του 2001 και του 2006, συμπεριλαμβανόμενης της γενικής απεργίας του 2003.

Όμως το 2004 το συνέδριο της Επανίδρυσης άλλαξε τακτική. Ο πόλεμος στο Ιράκ και η ιταλική συμμετοχή σε αυτόν δεν είχαν αποτραπεί, η κυβέρνηση Μπερλουσκόνι δεν είχε πέσει και συνέχιζε την αντιλαϊκή και αντεργατική της πολιτική. Το συμπέρασμα της πλειοψηφίας ήταν πως η μέχρι τότε τακτική που (προτεραιότητα στο κίνημα, όχι σε συμβιβασμούς με την κεντροαριστερά, εξού και η άρνηση εκλογικής συνεργασίας) δεν μπορούσε να πετύχει τους στόχους της. Η μόνη λύση, σύμφωνα με την πλειοψηφία, ήταν αυτή του «μικρότερου κακού», δηλ. η εκλογική συνεργασία με την κεντροαριστερά εν όψη των εκλογών του 2006 και κοινό πρόγραμμα μέσα στο οποίο η Επανίδρυση θα προσπαθούσε να περάσει όσο το δυνατό περισσότερα από τα αιτήματα της. Η πίεση του «δεν πρέπει να ξανακερδίσει ο Μπερλουσκόνι» ήταν έντονη που επηρέασε σημαντικά στην απόφαση του κόμματος.

Η τακτική αυτή τέθηκε σε εφαρμογή και η συμμαχία της αριστεράς κέρδισε με μικρή διαφορά κάτω από την ηγεσία του Πρόντι τις εκλογές του 2006. Η Επανίδρυση κέρδισε τότε γύρω στο 7.5% και ο ηγέτης της, Μπερτινόττι, εξελέγη πρόεδρος της βουλής. Η Επανίδρυση συνολικά αλλά και η αριστερή της πτέρυγα από μόνη της είχε τη δυνατότητα να εμποδίσει τις Δεξιές επιλογές της κυβέρνησης, καταψηφίζοντάς τες. Επανειλημμένα ωστόσο η Επανίδρυση υπερψήφισε νόμους στη Βουλή με τους οποίους το πρόγραμμα της βρισκόταν σε τέλεια αντίθεση και ενάντια στους οποίους κινητοποιούσε το κόσμο έξω από τη βουλή. Όπως: περικοπές στους κρατικούς προϋπολογισμούς, τη χρηματοδότηση της ιταλικής στρατιωτικής παρουσίας στο Ιράκ και το Αφγανιστάν.

Το αποτέλεσμα ήταν το χειρότερο δυνατό. Η κυβέρνηση Πρόντι δεν άντεξε περισσότερο από δύο χρόνια και την περασμένη άνοιξη έγιναν ξανά εκλογές. Η Επανίδρυση ακολούθησε την ίδια τακτική με αποτέλεσμα όχι μόνο η κεντροαριστερά να χάσει τις εκλογές αλλά η Επανίδρυση να

πάρει μόλις το 3.5% και να μην εκλέξει ούτε ένα βουλευτή.

Το κόστος ήταν τεράστιο. Ο Μπερλουσκόνι επανήλθε στην εξουσία, αλλά η Άκρα Δεξιά έχει πλέον σημαντική παρουσία στη κυβέρνηση, της οποίας η πολιτική είναι κατάφορα ρατσιστική.

Τον περασμένο Ιούλιο η Επανίδρυση είχε το συνέδριο της. Όλοι οι σύνεδροι συμφώνησαν πως ήταν λάθος η συμμετοχή στη κυβέρνηση Πρόντι. Αποφασίστηκε επίσης αλλαγή πορείας αν και με μικρή πλειοψηφία. Ο νέος γενικός γραμματέας, Πάολο Φερέρο, υποστηρίζει μια γραμμή παρόμοια με εκείνη της περιόδου 1998-2004. Ο πρώην γενικός γραμματέας, Μπερτινόττι, που βρέθηκε στη μειοψηφία, ήθελε το κόμμα να προσελκύσει τους Δημοκρατικούς Αριστερούς για να «αναγεννήσει» την αριστερά.

Η κρίση της Επανίδρυσης οφείλετε λοιπόν στη λανθασμένη τακτική που ακολούθησε τα τελευταία δύο χρόνια. Ενώ ο στόχος της ήταν να αποτρέψει το χειρότερο κακό, το αποτέλεσμα ήταν να του ανοίξει την πόρτα, αφαιρώντας το σημαντικότερο στοιχείο που έδινε δύναμη στην Αριστερά και την εργατική τάξη – τη ζωτικότητα της εξωκοινοβουλευτικής αντίστασης στο νεοφιλελευθερισμό και τον πόλεμο.

ΓΑΛΛΙΑ: PARTI ANTICAPITALISTE

Σε προηγούμενα τεύχη της Ανατροπής είδαμε πώς η Γαλλία κατά κάποιο τρόπο πήρε τη σκυτάλη από την Ιταλία από το 2005 και μετά. Πρώτα το «όχι» στο ευρωσύνταγμα το 2005 και μετά το κίνημα κατά του CPE (Σύμβαση Πρώτης Απασχόλησης) την άνοιξη του 2006 έδωσαν τεράστια ώθηση στην αντεπίθεση στο νεοφιλελευθερισμό. Εκεί όμως που η ριζοσπαστική αριστερά προσπαθούσε να κατεβεί ενωμένη στις προεδρικές εκλογές του 2007, η διάσπαση της έφερε τον εκλογικό της καταποντισμό. Σε αυτές τις εκλογές, οι διάφοροι υποψήφιοι της ριζοσπαστικής αριστεράς πήραν γύρω στο 8% (το οποίο μπορεί να μοιάζει ψηλό, σε σχέση όμως με το συνολικό ποσοστό του 13% το 2002 και δεδομένης της συγκυρίας ήταν απογοητευτικό). Επιπρόσθετα, η Δεξιά κέρδισε τις εκλογές και η νέα κυβέρνηση έθεσε σε εφαρμογή ένα ανόθευτο πρόγραμμα κοινωνικής οπισθοδρόμησης.

Και ενώ την επόμενη μέρα των εκλογών η αριστερά φάνταζε ηττημένη, ένα χρόνο μετά η ελπίδα για μια αναγέννηση της ριζοσπαστικής αριστεράς μοιάζει ζωντανή όσο ποτέ. Μετά τις εκλογές, η Ligue Communiste Révolutionnaire (LCR – Επαναστατική Κομμουνιστική Λίγκα), της οποίας ο υποψήφιος Μπεζανσενό πήρε 4% το 2007, έβαλε σε εφαρμογή το σχέδιο της για τη δημιουργία ενός νέου αντικαπιταλιστικού κόμματος. Ο Μπεζανσενό έρχεται δεύτερος στα γκάλοπ για την αριστερή προσωπικότητα που αντιπροσωπεύει καλύτερα την αντιπολίτευση. Το πιο σημαντικό είναι πως το νέο κόμμα, του οποίου το ιδρυτικό συνέδριο θα γίνει τον Γενάρη, έχει τεράστια δημοτικότητα. Ενώ δεν έχει ακόμη ιδρυθεί επίσημα, τα μέλη του ξεπερνούν ήδη τις εννιά χιλιάδες (η Λίγκα έχει μόλις τρεις χιλιάδες μέλη). Στις δημοτικές εκλογές του περασμένου Μάρτη, οι λίστες που υποστήριξε η Λίγκα πήραν πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα, ξεπερνώντας σε μερικές πόλεις το 15%.

Εν τω μεταξύ, ένα χρόνο μετά την εκλογή του, ο Σαρκοζί βρισκόταν το καλοκαίρι στα χαμηλότερα επίπεδα προτίμησης που είχε ποτέ Γάλλος πρόεδρος. Ο αριθμός των απεργιών αυξάνεται συνεχώς ενώ πρόσφατα, μετά το θάνατο δέκα γάλλων στρατιωτών στο Αφγανιστάν, η αντίδραση του κόσμου στην εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης δυναμώνει.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι προοπτικές για το νέο αντικαπιταλιστικό κόμμα μοιάζουν πέρα από καλές. Οι όποιες επιτυχίες του σίγουρα θα ενδυναμώσουν τη γαλλική εργατική τάξη στον αγώνα της ενάντια στη κυβέρνηση και τους εργοδότες.

Αυτή η σύντομη ανασκόπηση τριών κομμάτων της ευρωπαϊκής ριζοσπαστικής αριστεράς αρκεί για να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα. Η εμπειρία δείχνει πως οι προσπάθειες που είναι επιτυχείς εδράζονται σε μια πολιτική ανυποχώρητης υποστήριξης των κοινωνικών αγώνων και των αιτημάτων τους. Αυτό είναι και το στοιχείο που κρίνει και το ζήτημα της συμμετοχής ή όχι σε αριστερές κυβερνήσεις. Δεδομένης της ιδεολογικής κατάντιας της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας, αυτό το ζήτημα δεν φαίνεται να τίθεται στο ορατό μέλλον. Στη γερμανική περίπτωση – που παρουσιάζεται εκτενώς στις επόμενες σελίδες – η σοσιαλδημοκρατία του SPD απορρίπτει προκαταβολικά ένα τέτοιο ενδεχόμενο: Θεωρεί τα δίκαια έως προφανή αιτήματα που θέτει το Die Linke «ανήκουστα»! Καλά θα έκανε η ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία να ακούσει τι λένε οι εργαζόμενοι.■

ΤΟ ΝΕΟ «ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ»

ΛΕΑΝΔΡΟΣ ΦΙΣΕΡ

Το πιο θεαματικό ίσως εκλογικό φαινόμενο στην ιστορία της μεταπολεμικής Γερμανίας είναι η άνοδος του κόμματος Die Linke (Η Αριστερά). Τελευταίες δημοσκοπήσεις δίνουν στο κόμμα ποσοστό μέχρι και 14%, καθιστώντας το την τρίτη ισχυρότερη πολιτική δύναμη. Στο οικονομικά σημαντικό κρατίδιο της Έσσης το Linke πέτυχε την είσοδο του στο κοινοβούλιο δίνοντας τέρμα στη δεξιά πλειοψηφία του τοπικού πρωθυπουργού Roland Koch, ο όποιος προσπάθησε να επανεκλεγεί στη βάση μιας ρατσιστικής καμπάνιας που στρέφονταν ενάντια στους «αλλοεθνής νέους παραβάτες». Με τις ψήφους του Linke, η Έσση έγινε το πρώτο κρατίδιο που κατάργησε τα φοιτητικά δίδακτρα.

Η είσοδος του Linke και στο κοινοβούλιο της Βαυαρίας – παραδοσιακό προπύργιο της συντηρητικής δεξιάς – θεωρείται πλέον εφικτός στόχος.

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι στο μικρό κρατίδιο του Σάαρ, το Linke συναγωνίζεται στις επόμενες εκλογές με το ιστορικό κόμμα της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας, το SPD, για την πρώτη θέση. Το ενδεχόμενο σχηματισμού κυβέρνησης κάτω από την ηγεσία του είναι ανοικτό.

Που οφείλεται όμως αυτό το φαινόμενο;

ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κύριος συντελεστής στην άνοδο του Linke είναι η επιμονή του SPD να μετεξελιχθεί από ένα ρεφορμιστικό κόμμα της εργατικής τάξης σε δεύτερο κόμμα του γερμανικού καπιταλισμού, μια εξέλιξη παρόμοια με αυτή του New Labour στην Αγγλία και του ΠΑΣΟΚ στην Ελλάδα. Μία προσπάθεια δηλαδή αφομοίωσης του αμερικανικού μοντέλου «Δημοκρατικοί Vs Ρεπουμπλικάνοι».

Το SPD χάνει συνεχώς έδαφος καθώς η προτίμησή του στις σφυγμομετρήσεις κυμαίνεται στο 22% με 24%. Τα τελευταία χρόνια το SPD έχασε 180,000 μέλη. Η όλη του πολιτική έχει δημιουργήσει ένα κενό στο χώρο της ρεφορμιστικής αριστεράς αλλά και νέες προοπτικές για την επαναστατική αριστερά.

Το Linke μπορεί δίκαια να χαρακτηριστεί σαν το δοχείο στο οποίο εισρέει όλη αυτή η οργανωμένη και ετερογενής δυσαρέσκεια απέναντι στη νεοφιλελεύθερη πολιτική των υπολοίπων κομμάτων.

Μία αλλαγή πλεύσης από πλευράς του SPD θεωρείται ολοένα και πιο απίθανη, ειδικά μετά το εσωκομματικό πραξικόπημα του Αυγούστου στο οποίο γενικός γραμματέας Kurt Beck αντικαταστήθηκε από τον ηγέτη της δεξιάς πτέρυγας, Franz Müntefering. Ο Beck προσπάθησε, χωρίς επιτυχία, να σταματήσει τη διαρροή ψηφοφόρων του SPD στο Linke χρησιμοποιώντας μία πιο αριστερή φρασεολογία. Επιπλέον, η ανάδειξη του (σοσιαλδημοκράτη) υπουργού εξωτερικών Frank Walter-Steinmeier στη θέση του επίσημου υποψήφιου για την καγκελαρία στις επόμενες εκλογές ίσως σηματοδοτήσει την οριστική ρήξη του SPD με την παραδοσιακή του βάση, το συνδικαλιστικό κίνημα.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια πραγματική τάση για απεργιακά μέτρα από τα συνδικάτα. Οι σιδηροδρομικοί έκαναν απεργία διεκδικώντας μισθολογική αύξηση της τάξης του 31%! Ενώ όμως η πλειοψηφία της κοινής γνώμης υποστήριξε το αίτημα των απεργών από τα πολιτικά κόμματα μόνο το Linke στάθηκε ανοικτά στο πλευρό των απεργών.

Το γεγονός ότι στην ηγεσία του SPD επιστρέφουν οι δύο εμπνευστές της δεξιάς του στροφής και της εκλογικής του κατηφόρας φανερώνει τα αδιέξοδα της επίσημης σοσιαλδημοκρατίας.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ LINKE

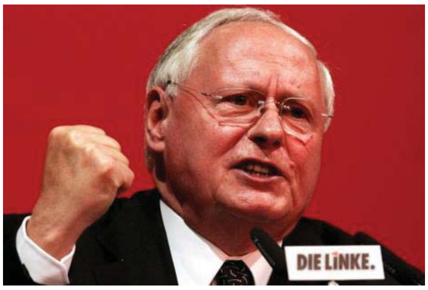
Η ετερογενής σύνθεση του νέου κόμματος κάνει πολλούς αναλυτές να μιλούν για ένα παροδικό εκλογικό φαινόμενο, μια φούσκα που κάποτε θα σκάσει. Η συνένωση του ανατολικού PDS με τους απογοητευμένους σοσιαλδημοκράτες του δυτικού WASG (Die Wahlalternative Arbeit und Soziale Gerechtigkeit – Εκλογική Συμμαχία για την Εργατική και Κοινωνική Δικαιοσύνη), σίγουρα έφερε μαζί μια σειρά από ρεύματα και τάσεις που συνήθως δεν θα κάθονταν στο ίδιο τραπέζι.

Τα μέλη του πρώην PDS – η μετεξέλιξη του πρώην κυβερνώντος κόμματος της Ανατολικής Γερμανίας – χαρακτηρίζονται στην πλειοψηφία τους από μία «εκσυγχρονιστική» φρασεολογία, από μία ροπή προς τη διαχείριση του συστήματος, καθώς και τον προσανατολισμό προς την κυβερνητική συμμετοχή, πάση θυσία. Σε κάποια ανατολικογερμανικά κρατίδια ήδη κυβερνούν, σήμερα ως Linke, με το SPD, προωθώντας μία νεοφιλελεύθερη πολιτική. Στο Βερολίνο, για παράδειγμα, το κόμμα είναι στη τοπική κυβέρνηση με το SPD και είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή νεοφιλελεύθερων μέτρων. Στις τοπικές εκλογές, η ψήφος του έπεσε από το 22.6% στο 13.4% το 2006. Η γραμμή του είναι να γενικοποιήσει τη βερολινέζικη τακτική σε όλη τη Γερμανία, μια γραμμή που θυμίζει πολύ τη γραμμή του «μικρότερου κακού» του Μπερτινότι στην Ιταλία.

Η μερίδα του τέως WASG από την άλλη, ενώ εμπεριέχει κλασσικούς σοσιαλδημοκράτες, συμπεριλαμβάνει και κάποια πρόσφατα ριζοσπαστικοποιημένα κομμάτια της εργατικής τάξης καθώς και σημαντικά στελέχη της επαναστατικής αριστεράς που έχουν μία αισθητή παρουσία σε όλες τις δομές του κόμματος καθώς και στις κομματικές οργανώσεις νεολαίας και φοιτητών. Οι κύριες τάσεις στο κόμμα είναι τρεις και μπορούν να συνοψιστούν ως οι εξής:

(α) Οι θιασώτες μίας μελλοντικής συγκυβέρνησης σε ομοσπονδιακό επίπεδο με το SPD και τους Πράσινους. Είναι κυρίως μέλη από την ανατολική Γερμανία που χαρακτηρίζονται από «εκπτώσεις» σε ζητήματα όπως η αποστολή γερμανικών στρατευμάτων στο εξωτερικό κ.α. Ορθά-κοφτά: επιζητούν τη μετατροπή του κόμματος σε ένα κάπως αριστερίζον αλλά στην ουσία διαχειριστικό κόμμα εξουσίας.

(β) Ενάντια σε αυτή την τάση έχει σχηματιστεί ένας χαλαρός συνασπισμός από πρώην μέλη του SPD όπως τον Oskar Lafontaine, (ένας από τους δύο προέδρους του κόμματος), που απαιτούν την πλήρωση κάποιων βασικών προϋποθέσεων για μια ενδεχόμενη συγκυβέρνηση με το SPD, όπως την άνευ όρων αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν και την κατάργηση του αντεργατικού, νεοφιλελεύθερου πακέτου Agenda 2010. Σε αυτό το ρεύμα εντάσσονται οργανώσεις και άτομα της επαναστατικής αριστεράς, κυρίως από το χώρο του αντιπολεμικού κινήματος και του κινήματος ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση. Οι δυνάμεις δηλαδή που πέρυσι στάθηκαν πρωτοπόρες στις διαδηλώσεις ενάντια στα φοιτητικά δίδακτρα και τη σύνοδο των G8. Το πόσο θα κρατήσει αυτή η συνύπαρξη είναι ένα πραγματικό ερώτημα του οποίου η απάντηση θα εξαρτηθεί σημαντικά από την πορεία και τις διακυμάνσεις του ευρύτερου κινήματος το επόμενο διάστημα.

(γ) Η τρίτη πτέρυγα αποτελεί μια ιδιόμορφη τάση που αποτελείται από κάποια νεαρά στελέχη του κόμματος όπως τη μια εκ των αντιπροέδρων, την Katja Kipping. Αν και αριθμητικά μικρή, αυτή η τάση έκανε την παρουσία της αισθητή μέσα από κάποιες διασπαστικές της ενέργειες: λ.χ. δηλώσεις συμπαράστασης προς το κράτος-τρομοκράτη, το Ισραήλ, καθώς και μέσα από τις παντελώς ανυπόστατες κατηγορίες που εκτόξευσε εναντίον στελεχών στο χώρο των κινημάτων για αντισημιτισμό. Πρόκειται για τη γερμανική εκδοχή των Αμερικανών liberals: Ένα μίγμα φαινομενικά αριστερών θέσεων σε κοινωνικά θέματα, όπως η αποποινικοποίηση των ναρκωτικών, με χλιαρές έως ανοιχτά νεοφιλελεύθερες θέσεις σε οικονομικά ζητήματα – όλα τυλιγμένα σε αντιισλαμικές, φιλοιμπεριαλιστικές θέσεις.

ΜΑΘΗΜΑ ΙΤΑΛΙΚΩΝ

Προς το παρόν κυριαρχεί μία αρμονία μεταξύ αυτών των τάσεων. Οι μνήμες των αποτυχιών από τα περασμένα είναι ακόμα νωπές και ο φόβος της επιστροφής στις σεκταριστικές αψιμαχίες των δεκαετιών του 1980 και του 1990 είναι εμφανής. Παρόλα αυτά οι διαφορές μέσα στο κόμμα είναι επίσης υπαρκτές και η σύγκρουση ίσως αποδειχτεί όχι μόνο αναπόφευκτη αλλά και αναγκαία.

Μία προδοσία της εργατικής τάξης από το Linke θα είχε καταστροφικές συνέπειες. Το παράδειγμα του Βερολίνου δείχνει πως το αποτελέσματα των πιο συμβιβαστικών επιλογών είναι σαφώς αρνητικά.

Το παράδειγμα προπαντώς της Ιταλίας, όπου ο φορέας της λαϊκής δυσαρέσκειας με τις φιλοπόλεμες και νεοφιλελεύθερες πολιτικές του Μπερλουσκόνι ήταν η Rifondazione Communista, αποτελεί προειδοποίηση για ολόκληρη την ευρωπαϊκή αριστερά. Ο συμβιβασμός της ιταλικής αριστεράς με την πολιτική του Πρόντι επέτρεψε τη σημερινή επέλαση της δεξιάς και ακροδεξιάς.

Για αυτό το λόγο η κινητοποίηση της επαναστατικής αριστεράς είναι επιτακτική, τόσο εντός όσο και εκτός κόμματος. Το ενθαρρυντικό στη γερμανική περίπτωση είναι πως το πιο δυναμικό κομμάτι του κόμματος, που συγκεντρώνει τους περισσότερους νέους και τους περισσότερους συνδικαλιστές, επιμένει σε μια αγωνιστική πολιτική. Αυτή είναι και η πιο σημαντική εγγύηση πως θα μπορέσει να επιβληθεί της δεξιάς πτέρυγας του κόμματος.

Θετικό στην περίπτωση της Γερμανία είναι επίσης το γεγονός πως οι διάφορες φιλοσοφίες του ευρωκομμουνισμού, που θέλουν τον αστικό κράτος να είναι ένα ουδέτερο και διαμορφώσιμο εργαλείο, ποτέ δεν βρήκαν πρόσφορο έδαφος στο χώρο της ριζοσπαστικής αριστεράς, σε αντίθεση με την Ιταλία, τη Γαλλία και την Ελλάδα. Τα σοσιαλδημοκρατικά αντίστοιχα τους εντός του Linke στερούνται (ευτυχώς) αυτού του αριστεροφανούς μανδύα.

Οι συνταγές που προσβλέπουν στην περαιτέρω φιλελευθεροποίηση της οικονομίας και στην περαιτέρω στρατικοποίηση της εξωτερικής πολιτικής της χώρας μόνο να βαθύνουν την κοινωνική κρίση μπορούν.

Μέσα σε αυτό το σκηνικό το Linke καλείται να δώσει με συνέπεια τις επόμενες μάχες, όπως την καθιέρωση του κατώτατου μισθολογικού ορίου των 8 ευρώ την ώρα, η καμπάνια για την απόσυρση της γερμανικής μεραρχίας από το Αφγανιστάν και η πλήρης κατάργηση των διδάκτρων στα πανεπιστήμια. Η αριστερή στροφή στην κοινωνία ήδη αναγκάζει το Linke να αποκλείει το ενδεχόμενο συγκυβέρνησης με το SPD μετά τις εκλογές του 2009. ■

Ο ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

ΜΑΡΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ο πρόσφατος πόλεμος στη Γεωργία, εκτός από τα χιλιάδες θύματα, τους τραυματίες, τους πρόσφυγες και τις καταστροφές που προκάλεσε, έφερε στο προσκήνιο διαδοχικές αντιπαραθέσεις, σε περιφερειακή και διεθνή κλίμακα.

Σε τοπικό επίπεδο πρωταγωνιστές είναι η φιλοαμερικανική κυβέρνηση της Γεωργίας και οι φιλορωσικές περιοχές της Νότιας Οσετίας και της Αμπχαζίας που μέχρι πρόσφατα αποτελούσαν επαρχίες της Γεωργίας. Αποσκίρτησαν διεκδικώντας διεθνή αναγνώριση της ανεξαρτησίας τους.

Είναι παράδοξο πως η Γεωργία, μια χώρα που μόλις πριν λίγα χρόνια διεκδικούσε η ίδια αυτό το δικαίωμα από την πρώην ΕΣΣΔ, δυσκολεύεται σήμερα να το αναγνωρίσει για τις δυο αυτές περιοχές.

Παρόμοια ασυνέπεια συναντά κανείς στη στάση πολλών κυβερνήσεων και μέσων ενημέρωσης σ' ότι αφορά το «δικαίωμα» των ΗΠΑ να επεμβαίνουν στρατιωτικά σε χώρες όπως το Ιράκ, το Αφγανιστάν, τη Σομαλία, κλπ, αλλά δεν ανέχονται στρατιωτικές επεμβάσεις από την αποδυναμωμένη αλλά στρατιωτικά ισχυρή Ρωσία.

Θα ήταν αφελές να θεωρήσει κανείς ότι ο πόλεμος στην περιοχή του Καυκάσου οφείλεται στις ευαισθησίες των ΗΠΑ και της Ρωσίας απέναντι σε ανίσχυρους λαούς όπως αυτούς της Γεωργίας ή της Νότιας Οσετίας και της Αμπχαζίας. Το όψιμο ενδιαφέρον των ΗΠΑ και της Ρωσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην περιοχή δεν αποτελεί παρά πρόφαση για την πραγματική τους έγνοια: Ο έλεγχος της ροής του μαύρου χρυσού που αφθονεί στην περιοχή αυτή.

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Το Μάιο του 2005 τέθηκε σε λειτουργία ο αγωγός Μπακού-Τιφλίδας-Τσεϊχάν ο οποίος ξεκινά από το Αζερμπαϊτζάν, περνά μέσα από τη Γεωργία και καταλήγει στην μεσογειακή Τουρκία. Ένας άλλος αγωγός πετρελαίου περνά από το Αζερμπαϊτζάν και καταλήγει στις ακτές της Γεωργίας που βρέχονται από την Μαύρη Θάλασσα, στη Σούπσα. Ένας τρίτος αγωγός – ο αγωγός Nabucco – προορίζεται να διασχίσει το Αζερμπαϊτζάν, τη Γεωργία, την Τουρκία για να καταλήξει στην Κεντρική Ευρώπη και την Αυστρία.

Η Ρωσία αποτελεί την κύρια χώρα παροχής πετρελαίου και υγραερίου σε πολλές χώρες της κεντρικής Ασίας και της Ευρώπης. Όμως κανένας από αυτούς τους αγωγούς δεν περνά μέσα από τη Ρωσία ή από χώρες που ανήκουν στην σφαίρα επιρροής της. Κατ' επέκταση οι αγωγοί αυτοί διαβρώνουν την επιρροή της Ρωσίας στη περιοχή και ενισχύουν τη θέση των Δυτικών δυνάμεων.

Για τους ίδιους λόγους, και παρά τις προηγούμενες υποσχέσεις μη-επέμβασης, οι ΗΠΑ νωρίς μετά την διάλυση της ΕΣΣΔ έκαναν ότι μπορούσαν για να εντάξουν χώρες όπως τη Γεωργία, την Ουκρανία και την Πολωνία σε οργανισμούς όπως την Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ θέτοντάς τις έτσι στη δική τους σφαίρα επιρροής. Στα πλαίσια αυτής της εξωτερικής πολιτικής οι ΗΠΑ εγκατέστησαν πρόσφατα στρατιωτικά ραντάρ «έγκαιρης επισήμανσης» στην Πολωνία και τη Τσεχία.

ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Η εισβολή της Ρωσίας στη Γεωργία όμως αποκάλυψε το βαθμό ικανότητας των ΗΠΑ να προστατεύουν πελατειακά τους κράτη όπως τη Ουκρανία του Γιούσενκο και τη Γεωργία του Σακασβίλι. Ο τελευταίος διατηρεί μάλιστα 2,000 στρατιώτες στο Ιράκ – τη μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη μετά από αυτή των ΗΠΑ και της Βρετανίας. Ένα στράτευμα των 2,000 δεν συγκρίνεται με τις δεκάδες χιλιάδες στρατευμάτων που συντηρούν οι ΗΠΑ στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν. Όταν όμως έγκυροι αμερικανοί και άγγλοι στρατιωτικοί αναλυτές συμπεραίνουν πως οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΠΑ δεν διαθέτουν ικανό αριθμό στρατευμάτων για τη διεξαγωγή δύο ταυτόχρονων κατοχικών επιχειρήσεων, τότε η σημασία των Γεωργιανών στρατευμάτων όπως και η σχέση Γεωργίας-ΗΠΑ αποκτούν εξέχουσα σημασία.

Το Αμερικανικό αυτό δίλημμα εκφράστηκε και κατά τη διάρκεια των πρόσφατων εκλογών, με τον Ομπάμα να θέλει τις ΗΠΑ να επικεντρωθούν στο πόλεμο του Αφγανιστάν, ένα πόλεμο όμως που απειλεί να συμπαρασύρει και το Πακιστάν.

Πολλές κυβερνήσεις με επικεφαλής αυτή των ΗΠΑ, κατήγγειλαν τη Ρωσία προωθώντας κυρώσεις όπως τον αποκλεισμό της Ρωσίας από τους G8 και τον τερματισμό της ενταξιακής της πορείας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Οι κυρώσεις αυτές όμως είχαν μάλλον συμβολικό παρά ουσιαστικό χαρακτήρα ενώ υπογράμμιζαν – πράγμα που ενδιαφέρει ιδιαίτερα ανερχόμενες οικονομίες όπως της Κίνας και της Ινδίας – ότι οι οργανισμοί αυτοί δεν είναι πραγματικά Διεθνείς αλλά όργανα κυριαρχίας των κρατών της Δύσης.

Ακόμα και η συγκριτικά ηπιότερη στάση της Ε.Ε. έναντι της Ρωσίας φανερώνει την αδυναμία των ΗΠΑ να «πείσουν» ακόμα και παραδοσιακούς συμμάχους ότι η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ συμφέρει και αυτούς. Στη συνάντηση κορυφής του ΝΑΤΟ που έγινε στο Βουκουρέστι στα μέσα του περασμένου χρόνου, η Γαλλία και η Γερμανία άσκησαν βέτο στο αίτημα της Ουάσινγκτον να εντάξει την Ουκρανία και τη Γεωργία στην συμμαχία. Ήταν ο Γάλλος πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί που έτρεχε στα μέσα του περασμένου Αυγούστου για να εξασφαλίσει την κατάπαυση του πυρός μεταξύ Ρωσίας και Γεωργίας. Η καγκελάριος της Γερμανίας Άγγελα Μέρκελ, έσπευσε να συναντήσει τον Ντιμίτρι Μεντβέντιεφ, το Ρώσο πρόεδρο, διατηρώντας μια στάση χαμηλών τόνων στην κριτική της προς τη Ρωσία, ενώ ξεκαθάρισε την αντίθεση της στην ιδέα του αποκλεισμού της Ρωσίας από τους G8. Βέβαια αυτή της η στάση ορίστηκε σε σημαντικό βαθμό από το γεγονός ότι την Ε.Ε. την ενδιαφέρει η συνέχιση της τροφοδότησης της με υγραέριο από την Ρωσία.

ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΣΤΑΘΕΙΑ

Η ανάκαμψη της Ρωσικής οικονομίας τα τελευταία οκτώ χρόνια οφείλεται κυρίως στην άνοδο της τιμής του πετρελαίου και υγραερίου. Τα αποθέματα της Ρωσίας μέχρι πρόσφατα αξιολογούνταν στα $581 δισεκατομμύρια – ανάμεσα στα τρίτα μεγαλύτερα στο κόσμο.

Η αξία των προϊόντων και των υπηρεσιών της αυξήθηκαν κατά 83% μεταξύ 1999 και 2007.

Οι αμυντικές δαπάνες της Ρωσίας προγραμματίζεται να ανέλθουν τα 95 δισ. στερλίνες – στο ένα έκτο δηλ. των αντίστοιχων δαπανών των ΗΠΑ.

Όμως η πρόσφατη υποτίμηση των πετρελαιοειδών σαν αποτέλεσμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης σίγουρα έχει επηρεάσει και τη Ρωσική οικονομία.

Παρόλα αυτά, αναλυτές όπως η Masha Lipman της Carnegie Moscow Centre υποστηρίζουν ότι έτσι όπως διαμορφώθηκε η αντιπαράθεση μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ μέσα από την κρίση στη Γεωργία ενδέχεται «να στοιχίσει περισσότερο» στις ΗΠΑ παρά στη Ρωσία.

Σε πρόσφατη διεθνή συνάντηση Δυτικών κυβερνήσεων η Ρωσία αποχώρισε από τη συνεδρία όπου στόχος ήταν η σκλήρυνση του οικονομικού αποκλεισμού του Ιράν. Παρόμοια στάση μπορεί να τηρήσει η Ρωσία απέναντι και στο άλλο «κράτος-παρία», τη Β. Κορέα.

Η Ρωσία έχει παγώσει επίσης προηγούμενη συμφωνία παροχής πρόσβασης στα Νατοϊκά στρατεύματα για ανεφοδιασμό μέσω του βόρειου Αφγανιστάν, αποφεύγοντας έτσι τις επικίνδυνες περιοχές του βόρειου Πακιστάν. Ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέϊ Λαβρόφ λίγες μέρες πριν την αποχώρηση των Ρωσικών στρατευμάτων από τη Γεωργία δήλωνε: «Η συμφωνία που υπογράφτηκε με το ΝΑΤΟ στην συνάντηση κορυφής τον περασμένο Απρίλιο στο Βουκουρέστι εξακολουθεί τυπικά να ισχύει, δεν υπάρχει όμως περίπτωση να μπει σε εφαρμογή.»

Σαν να μην έφτανε αυτό, το Ρωσικό πολεμικό ναυτικό ανέκτησε τον έλεγχο που είχε στη Μαύρη Θάλασσα, προσαράσσοντας τις φρεγάτες του στην παλιά τους ναυτική βάση στην Συρία, σηματοδοτώντας έτσι την επιστροφή του Ρωσικού ναυτικού στην Μεσόγειο – κάτι που ίσως εξηγεί και την αεροπορική επίθεση των αμερικανικών δυνάμεων στην συνοριακή Συριακή πόλη Abu Kamal στα τέλη του περασμένου Οκτώβρη.

Οι Ρώσοι στρατηγοί αξιοποίησαν τον εγκλωβισμό των Αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων στο Ιράκ και το Αφγανιστάν και σε περιοχές όπως τη Λατινική Αμερική. Μικρός ρωσικός στόλος πήρε μέρος σε στρατιωτικές ασκήσεις με το ναυτικό της Βενεζουέλας στην Καραϊβική.

Η Αμερικανική «επιρροή» βρίσκεται σήμερα υπό αμφισβήτηση και στην Αφρική, το λεγόμενο «τρίτο μέτωπο του πολέμου κατά της τρομοκρατίας». Οι ΗΠΑ ενθάρρυναν την Αιθιοπία να εισβάλει στη Σομαλία στα πλαίσια της μάχης κατά του «ισλαμικού εξτρεμισμού». Όμως και αυτή η εξόρμηση φτάνει ολοταχώς στα όρια της, απειλώντας να ανατρέψει τους Αμερικανικούς σχεδιασμούς να θέσουν υπό τον έλεγχό τους μια τόσο κοντινή στην Αραβική χερσόνησο περιοχή.

Τα τελευταία οκτώ χρόνια η Ουάσινγκτον εξαπέλυσε σειρά από πολέμους προσβλέποντας στην εδραίωση της παγκόσμιας ηγεμονίας της. Αντ' αυτού, οι αυτοί πόλεμοι αναδεικνύουν σήμερα τα όρια της «παντοδυναμίας» της.

Αν και η τρέχουσα οικονομική κρίση δεν επηρεάζει άμεσα τη στρατιωτική ικανότητα των ΗΠΑ, την καθιστούν πιο αβέβαια. Και οι αβέβαιες προσπάθειες διαχείρισης της ήττας στο Ιράκ πρώτα και κύρια – καθιστούν τις ΗΠΑ παγκόσμια απειλή, όχι υπερδύναμη. ■

ΣΥΝΤΟΜΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

• Η Γεωργία ανακηρύσσεται ανεξάρτητο κράτος το 1991 μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ.
• Το 1995, μετά από στρατιωτικό πραξικόπημα, τη διακυβέρνηση της χώρας αναλαμβάνει ο Έντβαρντ Σεβερνάτζε, πρώην υπ. Εξωτερικών της Σοβιετικής Ένωσης. Το καθεστώς σύντομα γίνεται συνώνυμο με τη διαφθορά και τον νεποτισμό. Στηρίχτηκε όμως από τη Δύση, εξασφαλίζοντας στρατιωτική βοήθεια από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ.
• Το 2003 το καθεστώς Σεβερνάτζε ανατρέπεται από την «Επανάσταση των ρόδων».
• Η αντικατάσταση του Σεβερνάτζε από τον Σακασβίλι, μετέτρεψε την Δημοκρατία της Γεωργίας σε βασικό σύμμαχο των ΗΠΑ στον Καύκασο και τη Μ. Ανατολή. Η λεωφόρος που οδηγεί στο αεροδρόμιο της Τιφλίδας μετονομάζεται σε Λεωφόρο George W. Bush.
• Ο επίσημος ρυθμός ανάπτυξης της Γεωργίας είναι γύρο στο 11%. Αυτό όμως αποκρύπτει το χαμηλό βιοτικό επίπεδο των απλών ανθρώπων. Πολλές περιοχές δεν έχουν συνεχή παροχή ηλεκτρισμού και νερού. Υπολογίζεται ότι γύρω στις 100,000 έχουν μεταναστεύσει τα τελευταία χρόνια σε αναζήτηση εργασίας στη Ρωσία και την Τουρκία.
• Η απογοήτευση πέρυσι ξέσπασε σε απανωτές μαζικές διαδηλώσεις. Ο Σακασβίλι χρησιμοποίησε την αστυνομία για να καταστείλει τις διαμαρτυρίες. Χαρακτήρισε τη συμμαχία των κομμάτων τ ης αντιπολίτευσης «ανδρείκελα των Ρώσων».

ΑΠΟΣΧΙΣΗ

• Από το 1988 η Νότια Οσετία διεκδικεί την ανεξαρτησία της από τη Γεωργία.
• Ανακήρυξε μονομερώς την ανεξαρτησία της το 1991. Δεν έχει αναγνωριστεί από κανένα μεγάλο κράτος, εκτός από τη Ρωσία που την αναγνώρισε στις 26 Αυγούστου του 2008 . Η Γεωργία δεν αναγνωρίζει τη Νότια Οσετία ως διαφορετική κρατική οντότητα ή αυτόνομη περιοχή.
• Οι συγκρούσεις άρχισαν το 1991, όταν οι Γεωργιανοί επιτέθηκαν και έκαψαν Οσετικά χωριά, με 1000 νεκρούς και 100,000 Οσετούς να εγκαταλείπουν τη περιοχή. Η Γεωργία υποχρεώνεται σε κατάπαυση πυρός, με τη Ρωσία να αποτελεί μέρος της ειρηνευτικής δύναμης.
• Το 2006, ανεπίσημο δημοψήφισμα αποφαίνεται υπέρ της ανεξαρτησίας.
• Την Άνοιξη του 2008, ο γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ δήλωνει πως η Γεωργία μπορεί μελλοντικά να ενταχθεί στη συμμαχία, προκαλώντας τη δυσαρέσκεια της Μόσχας.
• Τον Απρίλιο του 2008 η Ρωσία ανακοινώνει την ενίσχυση των δεσμών της με τη Ν. Οσετία και την Αμπχαζία. Αυτό περιλαμβάνει τη χορήγηση ρωσικού διαβατηρίου σε όσους κατοίκους της Ν. Οσετίας το επιθυμούν. Έτσι η Ρωσία στέλνει μήνυμα να τερματιστεί η διείσδυση του ΝΑΤΟ σε περιοχές του πρώην Ανατολικού Μπλοκ.
• Η Γεωργία απειλεί να εισβάλει στις περιοχές που αποσκίρτησαν και τον Ιούλιο ρωσικά αεροπλάνα πετούν πάνω από την Τιφλίδα κατά τη διάρκεια επίσκεψης της αμερικανίδας υπ. Εξωτερικών Κοντολίζα Ράϊς στην Γεωργιανή πρωτεύουσα.
• Στις αρχές του Αυγούστου 2008 η κυβέρνηση της Γεωργίας συγκεντρώνει στρατεύματα γύρω από την επαρχία της Οσετίας. Γυναικόπαιδα και ηλικιωμένοι εγκαταλείπουν τα σπίτια τους. Η ανταλλαγή πυρών κατά μήκος της γραμμής αντιπαράταξης κλιμακώνεται σε γενικευμένο πόλεμο. Η Γεωργία εισβάλει της στην Ν. Οσετία και η Ρωσία εισβάλει στη Γεωργία από δυο μεριές – από την επαρχία της Αμπχαζίας και από τη Βόρεια Οσετία (επίσημα μέρος της Ρωσίας).

ΜΑΘΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο Παύλος Μ. Παύλου* μιλά στην ΑΝΑΤΡΟΠΗ για τη δυσφορία του κατεστημένου μπροστά στο φάσμα αναθεώρησης των εγχειριδίων της Ιστορίας.

Ακούσαμε τελευταία από διάφορα επίσημα χείλη όπως την ηγεσία της ΕΔΕΚ και του ΔΗΚΟ, από κύκλους του ΔΗΣΥ και της εκκλησίας, ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα εθνικισμού ή και ιστορικών ανακριβειών και παραλείψεων στα βιβλία ιστορίας του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Ως ιστορικός και καθηγητής Ιστορίας, πως θα χαρακτήριζες αυτές τις τοποθετήσεις;

Πολύ αμφιβάλλω αν αυτοί που τοποθετήθηκαν αυτό τον καιρό με τόση σιγουριά για το τι διδάσκεται στα σχολεία μας, και με τόση βεβαιότητα για το ότι πρέπει να συνεχίσει να διδάσκεται, έχουν έστω στοιχειώδη γνώση του αντικειμένου.

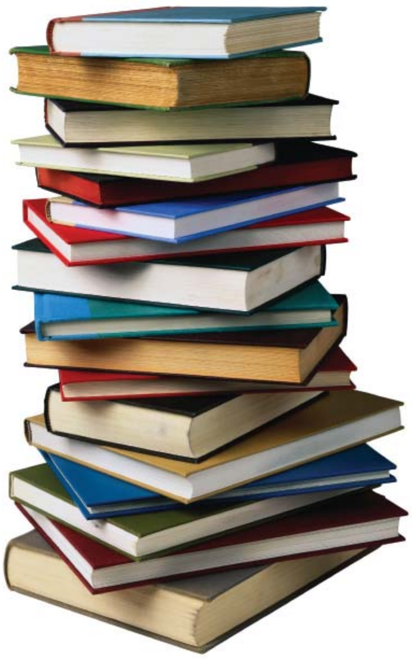
Κατά κανόνα, όσοι κινδυνολογούν για ενδεχόμενο αφιονισμό της ιστορικής εκπαίδευσης, θεωρούν ότι πρέπει να διδάσκεται μόνο ένα κομμάτι της, αυτό που ανταποκρίνεται στην κυρίαρχη ιδεολογία. Αυτό έχει συμβεί σε κάποιο βαθμό και στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Στην πραγματικότητα είναι οπαδοί της αποσιώπησης. Δηλαδή να διδάσκεται μόνο το κομμάτι των ιστορικών γεγονότων που οδηγεί αβίαστα σε ένα είδος εθνικού φρονηματισμού.

Αυτή η «ηθικοπλαστική» αντίληψη είναι εξαιρετικά αντιεπιστημονική, καταργεί την ίδια την ιστορική επιστήμη που αναζητά να φωτίσει όσο το δυνατόν καλύτερα, όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές των γεγονότων. Είναι μια αντίληψη που βλέπει την Ιστορία ως μέσο χειραγώγησης των μυαλών.

Δυστυχώς, το εκπαιδευτικό μας σύστημα ευνοεί τη διαιώνιση τέτοιων αντιλήψεων, γιατί είναι το σύστημα του ενός βιβλίου, του σχολικού εγχειριδίου. Έτσι, όταν το εγχειρίδιο αυτό δεν τολμά να πει καθαρά ότι π.χ. η Ορθόδοξη Εκκλησία επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είχε υπερπρονόμια, συνδιοικούσε και καταπίεζε τον κόσμο, πιθανότατα ούτε και ο εκπαιδευτικός θα προκαλέσει την κριτική σκέψη των μαθητών για να αναζητήσουν την αλήθεια.

Έτσι, οι καλά προετοιμασμένοι μύθοι – π.χ. του λεγόμενου κρυφού σχολειού – θα εξακολουθήσουν να αναπαράγονται. Μαζί τους και η άγνοια, η μονοδιάστατη σκέψη και εν τέλει η άνοια.

Ακούσαμε επίσης ότι δεν υπάρχει γενικότερα πρόβλημα εθνικισμού ή καλλιέργειας ξενοφοβίας και υποτίμησης των μη ελλήνων στην σχολική ζωή. Όμως θυμούμαστε οι περισσότεροι τις εθνικές κορώνες στις διάφορες γιορτές του σχολείου.

Έχουν αλλάξει αυτά, και σε ποιο βαθμό;

Τα σχολεία μας είναι στην πράξη σχολεία διχασμού. Το πνεύμα που διαχέεται στα αναλυτικά προγράμματα, στους σκοπούς και στόχους των θεωρητικών μαθημάτων, αλλά και στο εξωδιδακτικό πρόγραμμα, με τους επετειακούς εορτασμούς κλπ, είναι μονολιθικά εθνοκεντρικό, ρέπει προς τον εθνικισμό και αφήνει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΕΤΑΙ ΣΤΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΛΙΘΙΚΑ ΕΘΝΟΚΕΝΤΡΙΚΟ. ΑΦΗΝΕΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ.

Όσο κι αν επιμέρους αντικείμενα (π.χ. κείμενα κατά του ρατσισμού στους θεματικούς κύκλους των Νέων Ελληνικών) κινούνται σε διαφορετική κατεύθυνση, το κυρίαρχο πνεύμα είναι ένα ρεύμα σαρωτικό. Έτσι, δε φαίνεται αφύσικο που η Ιστορία στη Β' λυκείου είναι σε μεγάλο ποσοστό ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου, ενώ στη Γ' λυκείου, οι αποσιωπήσεις γεγονότων για τη σύγχρονη Ιστορία της Κύπρου είναι συστηματικές. Λες στα παιδιά ότι από το 1962 μέχρι το 1974 η Ελληνοκυπριακή πλευρά είχε σαφέστατη πολιτική πρακτική εθνοκάθαρσης κατά των Τουρκοκυπρίων και δυσκολεύονται να το πιστέψουν. Όταν τα εφοδιάζεις με σχετικές πηγές και αρχειακό υλικό, αισθάνονται να γκρεμίζεται όλος ο παραμυθένιος κόσμος που το εκπαιδευτικό σύστημα για χρόνια έστηνε στο μυαλό τους

Νομίζεις ότι οι νέοι πολίτες προετοιμάζονται από το εκπαιδευτικό μας σύστημα για να συνυπάρξουν και να σεβαστούν τους οποιουσδήποτε προέρχονται από άλλο εθνικό υπόβαθρο, ιδιαίτερα τους τουρκοκύπριους και τούρκους, τους οποίους μια ενδεχόμενη λύση θα φέρει σε στενή καθημερινή επαφή με την νεολαία μας;

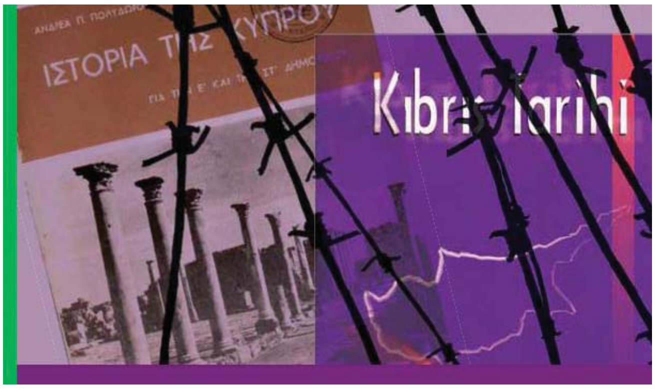
Δυστυχώς όχι. Οι πρωτοβουλίες μερίδας των εκπαιδευτικών δε σώζουν την κατάσταση. Θα χρειαστεί πολλή δουλειά για να ανατραπεί η κατάσταση στερεοτύπων και ρατσισμού, που δυστυχώς ενισχύεται και από κοινωνικές δυναμικές.

Αντί όμως να περιγράφουμε την κατάσταση, θα σας δώσω ένα παράδειγμα για να δούμε το αποτέλεσμα, το τι «βγάζει» το σχολείο: Πέρσι, ζήτησα από τους μαθητές μερικών τμημάτων της Β' και Γ' λυκείου να μου απαντήσουν πάνω σε ένα ανώνυμο φύλλο χαρτί με ένα «ναι» ή ένα «όχι», σε ένα εξόφθαλμα βλακώδες ερώτημα: «Θεωρείτε ότι είναι πιθανόν βάσιμη η υποψία ότι οι Τουρκοκύπριοι έπεφταν οι ίδιοι στο πηγάδι του Παρισινού, για να κατηγορηθεί η Ελληνοκυπριακή πλευρά ότι καταδιώκει τους Τουρκοκύπριους;» . Ένα ποσοστό κοντά στο 20% των μαθητών απάντησαν «ναι»! Ακόμη κι εγώ ο ίδιος εκπλάγηκα.

Πως θα περιέγραφες τις πρώτες αντιδράσεις στα σχολεία, καθηγητών και μαθητών, στις ανακοινώσεις του Υπ. Παιδείας και τις αντιδράσεις που τις ακολούθησαν;

Οι αντιδράσεις καθηγητών και μαθητών ήταν και είναι, μέχρι στιγμής τουλάχιστον, περιορισμένες. Θεωρώ ότι οι συγχρονισμένες αντιδράσεις στον πολιτικό κόσμο, είχαν καθαρά πολιτική στόχευση όχι τον ίδιο το στόχο του Υπουργείου Παιδείας, αλλά την άσκηση πίεσης κυρίως στον Πρόεδρο Χριστόφια για το Κυπριακό. Ήταν το σαμάρι που τις έτρωγε γιατί για διάφορους λόγους δεν ήθελαν να κτυπήσουν το γαϊδούρι. Ένα μέρος τους βέβαια – κυρίως από τον Αρχιεπίσκοπο – είχε προειδοποιητικό χαρακτήρα για την ίδια την εκπαίδευση: «Μην τολμήσετε να αγγίξετε τους μύθους μας».

Το σημαντικότερο πρόβλημα που βλέπω σ' αυτό το στάδιο δεν είναι οι αντιδράσεις μέσα στα

σχολεία, αλλά η ίδια η δύναμη της αδράνειας, που μπορεί να καταπιεί το στόχο της προώθησης της συμφιλίωσης. Να τυποποιήσει τις όποιες μικρές και για το θεαθήναι δραστηριότητες, ή ακόμη και να τις αποφύγει εντελώς, σιωπηρά.

ΟΣΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΛΟΓΟΥΝ ΓΙΑ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΑΦΙΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ ΤΗΣ, ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ: ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΗΣ ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΗΣ.

Ποια ήταν η ως τώρα αντίδραση της ηγεσίας της ΟΕΛΜΕΚ;
Αν κρίνω από τους συσχετισμούς μέσα στην ΟΕΛΜΕΚ, θεωρώ την αντίδρασή της ηγεσίας της λιγότερο κακή από το αναμενόμενο. Υπήρξαν βέβαια στις ανακοινώσεις και τα κουτοπόνηρα του τύπου «δεν προηγήθηκε διάλογος», «μα πώς θα τα υλοποιήσουμε» κλπ. Αλλά με δεδομένη την κυριαρχία συντηρητικών αντιλήψεων και παρατάξεων, δεν ήταν και άσχημα τα πράγματα. Αρκεί να έχει κανείς υπόψη του ότι η ΟΕΛΜΕΚ είναι η μόνη ελληνοκυπριακή συνδικαλιστική οργάνωση που έχει αυτοαπαγορευτική απόφαση για την επικοινωνία με τους Τουρκοκύπριους: Το 2003 το ΚΔΣ της ΟΕΛΜΕΚ αποφάσισε (και η απόφαση ισχύει μέχρι σήμερα) να απαγορεύει στα μέλη του (στον εαυτό του δηλαδή) να μεταβαίνουν στα κατεχόμενα ως συνδικαλιστές για συναντήσεις με Τουρκοκύπριους συνδικαλιστές, ενόσω χρειάζεται η επίδειξη ταυτότητας.■

***** Ο Πάυλος Μ. Παύλου είναι ιστορικός και μέλος της Πλατφόρμας Ε/Κ και Τ/Κ Εκπαιδευτικών «Ενωμένη Κύπρος». Πρόσφατα κυκλοφόρησε το βιβλίο του «Δημόσιο Σχολείο: Οδηγίες Κρίσεως».***

ΠΟΛΛΑΠΛΟΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ «ΕΝΟΧΟ» ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΘΗΤΩΝ

Μέσα στο πλαίσιο της συντονισμένης αντίδρασης των αντισυμφιλιωτικών δυνάμεων, γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες και νέων «αποκαλύψεων» για δήθεν «επιθέσεις κατά της εθνικής μας ταυτότητας και της αγωνιστικότητάς μας». Και κάθε φορά, σε λιγότερο από εικοσιτέσσερις ώρες αποκαλύπτεται ότι είτε πρόκειται για μια ακόμη συκοφαντία, ή για συνειδητό ψεύδος.

Θα σταθούμε ιδιαίτερα στην υπόθεση του ερωτηματολογίου που συνέταξαν μαθητές σε λύκειο της Λευκωσίας. Ένα μικρό και ασήμαντο θέμα – και θα ήταν μικρό και ασήμαντο, ακόμη κι αν οι μαθητές έγραφαν τα πιο ανιστόρητα πράγματα. Και μετατράπηκε σε μείζον. Αυτό δε θα συνέβαινε σε μια πραγματικά ευνομούμενη ευρωπαϊκή κοινωνία, το πρότυπο της οποίας επικαλούνται μόνο όταν τους βολεύει, ακριβώς εκείνοι που ξεκίνησαν το κυνήγι μαγισσών.

Θεωρούμε ακόμη άστοχο το χαρακτηρισμό εκ μέρους του υπουργού ότι το ερωτηματολόγιο είναι «ερασιτεχνικό». Εξίσου άστοχη και αντιφατική είναι και η τοποθέτηση του κ. Αναστασιάδη ότι «δεν πρέπει να γίνονται ερασιτεχνισμοί στα σχολεία». Μα πώς είναι δυνατό να μάθουν οι μαθητές αν δε δοκιμάσουν; Πώς είναι δυνατόν να κατηγορούνται καθηγητές που επιτρέπουν στα παιδιά να δημιουργήσουν μόνοι τους, πριν τους καθοδηγήσουν και τους διορθώσουν; Πώς θα ενθαρρυνθούν να μάθουν μέσα από την πρωτοβουλία, αν δε νιώθουν ότι αυτό που κάνουν – μια μικροέρευνα – είναι κάτι δικό τους;

Κατά την άποψή μας, αυτό το κλίμα ομαδικής αλλοφροσύνης το οποίο έχουν δημιουργήσει οι ακραίες και φανατικές αντισυμφιλιωτικές δυνάμεις, εκτός από την υπονόμευση της ίδιας της διαδικασίας των συνομιλιών, στοχεύει και σε τρία άλλα πράγματα:

1. Στο να ακυρωθεί κάθε προσπάθεια σοβαρού και ήρεμου διαλόγου σχετικά με τα γεγονότα του 1963 – 1974. Γνωρίζουν ότι η παραμικρή ρωγμή στη δογματική άποψη ότι οι Ελληνοκύπριοι είναι αποκλειστικά τα θύματα και οι Τουρκοκύπριοι οι ιστορικοί θύτες, θα οδηγήσει σε κατάρρευση το σύστημα πάνω στο οποίο στηρίζουν για δεκαετίες τον έλεγχο της εξουσίας.

2. Στο να εκφοβίσουν καθηγητές και μαθητές, ώστε να αποκλείεται οποιοσδήποτε διάλογος μεταξύ τους σε ζωτικής σημασίας θέματα, να αποκλείεται οποιαδήποτε πρωτοβουλία που προωθεί τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη, την καλλιέργεια της δεξιότητας να κατανοείς τον άλλο. Επιδιώκουν τη συντήρηση της μονολιθικής και δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας, όπου ο εκπαιδευτικός υπαγορεύει όσα «επισήμως εντέλλεται» το Υπουργείο, και οι μαθητές αποστηθίζουν. Είναι ο μόνος τρόπος για να διατηρηθεί σώα η «αλήθεια» τους, και να μεταφυτευτεί αλώβητη και στις επόμενες γενιές. Όπως τα παραμύθια της γιαγιάς.

3. Στο να συντηρηθεί το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης για όσα έγιναν από Ελληνοκυπρίους την περίοδο 1963 – 1974. Μόνο με το να μοιραστούμε όλοι τις ενοχές θα αποφευχθεί είτε η αποκάλυψη, είτε η ανάδειξη των ενόχων που διέπραξαν εγκλήματα και στις δύο κοινότητες.

Και όλα αυτά, τη στιγμή που δεν είδαμε κανένα να αντιδρά για τα ακραία εθνικιστικά και ναζιστικά συνθήματα με τα οποία γεμίζουν κάθε βράδυ τα σχολεία, με ανησυχητικά εντεινόμενο ρυθμό. Ούτε οι ξυλοδαρμοί Τουρκοκυπρίων, ούτε οι βανδαλισμοί σε μουσουλμανικά νεκροταφεία τους συνετίζουν. Τη στιγμή που είναι ολοφάνερο: Οι φανατικές κορώνες και τα ψεύδη που καθημερινά εκπορεύονται από την κορυφή των ακραίων, ερμηνεύονται ως σύνθημα για «δράση» από τους φανατικούς μέσα στην κοινωνία. Εκτός κι αν οι ίδιοι τους συντονίζουν.

Πλατφόρμα Ε/Κ και Τ/Κ εκπαιδευτικών
ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΥΠΡΟΣ - Ελληνοκυπριακό Τμήμα
Λευκωσία, 12. 2. 2009

ΜΙΑ ΗΧΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ;

Ο Γιάννης Παπαδάκης* μιλά πιο κάτω για το βιβλίο του *Η Ηχώ της Νεκρής Ζώνης* και για τα βήματα συμφιλίωσης που πρέπει να προηγηθούν της λύσης του Κυπριακού – σε θέματα παιδείας, ιστορικής μνήμης και αποδοχής των ευθυνών της ελληνικυπριακής πλευράς.

Το βιβλίο σου μας εντυπωσίασε όχι μόνο για το περιεχόμενο και την πολιτική του, που είναι σίγουρα έξω από τα πεπατημένα, αλλά και για τη μορφή του. Είναι απλά γραμμένο, πράγμα σπάνιο από κάποιο που προέρχεται από τον ακαδημαϊκό χώρο, έχει χιούμορ και χαρακτηριστικά ντετεκτιβιστικης ιστορίας. Παρόλο που αποτελεί προϊόν επιστημονικής έρευνας, έχει μέσα ανθρώπινες ιστορίες, είναι και λιγάκι αυτοβιογραφικό. Θα θέλαμε να μας πεις αν αυτό ήταν μια επιλογή, και αν ναι γιατί την έκανες;

Ήταν μια καθαρά πολιτική επιλογή. Ήθελα να γράψω κάτι που να απευθύνετε σε ένα όσο το δυνατό πλατύτερο ακροατήριο, όχι μόνο για ανθρώπους στην Κύπρο, Τουρκία, Ελλάδα αλλά και αλλού, σε κοινωνίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα.

Ήθελα να γράψω κάτι που να διαβάζεται. Ο κόσμος διαβάζει το μυθιστόρημα, έτσι επέλεξα να τοποθετήσω στοιχεία μυθιστορηματικά – κάποιου είδους πλοκή.

Όσον αφορά το αυτοβιογραφικό μέρος, όταν ένας ανθρωπολόγος κάνει την έρευνα του στην κοινωνία από την οποία προέρχεται τα πράγματα είναι διαφορετικά από την έρευνα σε μια άγνωστη του κοινωνία. Διαφορετικά, διότι έχεις βιώματα από αυτήν. Προσπάθησα αυτό να το χρησιμοποιήσω υπέρ μου για να δείξω την πορεία της ανακάλυψης – γιατί ήταν μια έντονη πορεία ανακάλυψης για μένα, και αυτό τελικά καθόρισε και την φόρμα του βιβλίου.

Θα έλεγα ότι το θέμα του χιούμορ είναι επίσης πολιτικό θέμα. Στην Κύπρο είμαστε συνηθισμένοι να μιλούμε για το Κυπριακό με μια γλώσσα λογοκριμένη, μια γλώσσα τραγική όπου κυριαρχεί η έννοια του πόνου, της θυματοποίησης. Προσπάθησα να χρησιμοποιήσω μια άλλη γλώσσα γιατί νομίζω ότι αν δεν καταφέρουμε και να γελάσουμε με τον εαυτό μας, δύσκολα μπορούμε να αποστασιοποιηθούμε.

Αναφέρεις στο βιβλίο σου ότι ιστορικά η Αριστερά ήταν γενικά πολύ θετικότερη από τη Δεξιά απέναντι στην ειρηνική συνύπαρξη, τον αντιεθνικισμό, τη συμφιλίωση κτλ. Όμως από το 2003 το μεγάλο κόμμα της Δεξιάς μοιάζει να συμβαδίζει με το μεγάλο κόμμα της Αριστεράς σε αυτά τα ζητήματα, με ίσως την σημαντική εξαίρεση μεταξύ των δυο Κυριακών των προεδρικών εκλογών όπου το κόμμα της Δεξιάς θυμήθηκε τα παλιά. Μήπως αυτά παραπέμπουν στο ότι η συμφιλίωση που επιδιώκεται από την Δεξιά μοιάζει με γάμο από συμφέρον ενώ αυτή που επιδιώκει η Αριστερά είναι γάμος από αγάπη;

Καταλαβαίνω τι εννοείτε αλλά νομίζω ότι πρέπει να πιστώσουμε και τη Δεξιά – και όταν λέμε Δεξιά εννοούμε τη Δεξιά του ΔΗΣΥ που έχει διάφορες πλευρές – με καλή πρόθεση. Θα ήταν άδικο να υποβαθμίσουμε την μεγάλη στροφή που έγινε στη Δεξιά και ιδιαίτερα από την ηγεσία του ΔΗΣΥ. Κατά την γνώμη μου ήταν μια ειλικρινής και μάλιστα θαρραλέα πολιτική πράξη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η Δεξιά δεν παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα. Νομίζω ότι ήταν μια συγκυριακά σημαντική πολιτική πράξη με την έννοια ότι σήμερα ουσιαστικά υποστηρίζουν την πολιτική του Χριστόφια, κάτι το οποίο μας φέρνει σε μια σχεδόν ιδανική θέση, τουλάχιστο όσον αφορά την ε/κ πλευρά, για να μπορέσουν να πετύχουν αυτόν το λεγόμενο οδυνηρό συμβιβασμό.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΡΓΑΣΤΟΥΜΕ ΠΡΙΝ ΤΗ ΛΥΣΗ, ΑΦΗΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΛΥΘΟΥΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ. ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ, ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΜΑΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.

Η αντίληψη ότι κάποια συμφέροντα και μάλιστα οικονομικά βρίσκονται πίσω από την πολιτική του ΔΗΣΥ μας κάνει να λέμε ότι ο γάμος αυτός που επιχειρείτε είναι από συμφέρον και όχι από αγάπη. Πως θα έπρεπε κανείς να διαπραγματευτεί αυτό το γεγονός, ιδιαίτερα στην περίπτωση όπου αυτός ο νέος γύρος συνομιλιών θα αποφέρει μια συμφωνημένη λύση στο Κυπριακό; Θα σημαίνει αυτό το τέλος του Κυπριακού προβλήματος ή το τέλος ενός κεφαλαίου του και την απαρχή ενός νέου;

Αυτό βέβαια θα φανεί στο μέλλον. Υπάρχουν πολλά σημαντικά και καίρια ζητήματα της κοινωνίας που η πολιτική ηγεσία θεωρεί ότι θα επιλυθούν μετά τη λύση. Όπως θέματα παιδείας, μνήμης και συμφιλίωσης, αποδοχής της δική μας ευθύνης κ.α. Ζητήματα δηλαδή για τα οποια θα πρέπει να εργαστούμε πριν τη λύση, αφήνονται για να επιλυθούν εκ των υστέρων. Αυτό ενδεχομένως να δημιουργήσει προβλήματα στη λειτουργικότητα της λύσης.

Όσον αφορά τη Δεξιά, δεν είναι αναγκαστικό ότι το κεφάλαιο – παρότι μπορεί να βλέπει τη λύση συμφεροντολογικά – δεν μπορεί ταυτόχρονα να θεωρεί ότι μια πιο ειρηνική Κύπρος μπορεί να αποφέρει ακόμη περισσότερες ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης. Ούτος ή άλλος στη Δεξιά του ΔΗΣΥ υπάρχουν διάφορες τάσεις, και υπάρχει μια τάση αρκετά πλουσίων που είναι κοσμοπολίτες, που μπορεί να μην τους εκφράζει ο ελληνικός εθνικισμός…

«Παγκοσμιοποιημένοι» δηλαδή;

…ναι, και οι οποίοι συμφωνούν έτσι με την ιδέα της λύσης-συμφιλίωσης.

Οι δυο εθνικισμοί στην Κύπρο αποτελούν αντικατοπτρισμό ο ένας του άλλου. Από τότε που γράφτηκε το βιβλίο σου είδαμε διάφορα, π.χ. την αλλαγή των βιβλίων ιστορίας στο Βορρά και τις πρόσφατες ανακοινώσεις από το Υπουργείο Παιδείας στο Νότο που δείχνουν ότι υπάρχει πρόθεση για αλλαγή των βιβλίων της Ιστορίας αλλά και για συμφιλίωση. Πόσο αποτελεσματικά είναι αυτά που έκανε ο Ταλατ και αυτά που ελπίζουμε ότι θα γίνουν στη δική μας μεριά. Είναι αυτό το πράγμα το τέλος της ιστορίας;

Όχι δεν είναι το τέλος της ιστορίας. Ακόμα και με τις αλλαγές που έγιναν στα Τουρκοκυπριακά βιβλία της Ιστορίας, σ' αυτά υπάρχουν ακόμα μεγάλες αδυναμίες. Όμως το σημαντικό είναι ότι στην τ/κ πλευρά είναι αποδεκτά αυτά τα βιβλία και αυτό έχει να κάνει με το ότι οι τ/κ έχουν ιδιαίτερα δυνατές αριστερές συντεχνίες εκπαιδευτικών.

Στην παιδεία υπάρχουν τρία επίπεδα. Το επίπεδο του υπουργείου, το επίπεδο των εκπαιδευτικών και το επίπεδο των μαθητών. Για να γίνει μια τέτοιου είδους μεταρρύθμιση πρέπει να γίνει αποδεκτή και από τα τρία αυτά επίπεδα.

Στην τ/κ πλευρά έγιναν αποδεκτά γιατί εκείνη την περίοδο (ίσως και τώρα) υπήρχε και

μια λαϊκή βούληση να διδαχτεί η ιστορία με ένα διαφορετικό τρόπο, οι εκπαιδευτικοί ήταν υπέρ αυτής της προσπάθειας, το ίδιο και οι Αρχές.

Στην ε/κ πλευρά νομίζω πως τα πράγματα είναι διαφορετικά. Νομίζω ότι στο επίπεδο του υπουργείου ή μάλλον του υπουργού, υπάρχει μια σοβαρή πρόθεση για σημαντικές αλλαγές. Στο επίπεδο των εκπαιδευτικών, υπάρχουν πιο δεξιές τάσεις που δεν είμαι σίγουρος αν θα υιοθετήσουν ή αν θα υποσκάψουν τις προσπάθειες του υπουργού.

Στο επίπεδο των μαθητών δεν ξέρουμε. Ξέρουμε όμως σίγουρα ότι οι μαθητές έχουν έντονα αρνητικά στερεότυπα, ξεκινώντας από τους τουρκοκύπριους και τους τούρκους, προχωρώντας όμως και στις άλλες εξω-ομάδες όπως – εξαιρουμένων των Ελλήνων – τους Άγγλους, τους Γάλλους για να μην πάμε στους Φιλιππινέζους, τους Ινδούς κτλ. Άρα εδώ υπάρχει πάντα η ανάγκη και απομένει να δούμε πως θα λειτουργήσει η αλλαγή.

Το δυσκολότερο όμως από όλα είναι η καλλιέργεια μιας δημοκρατικής διαδικασίας μάθησης. Δηλαδή στην Ιστορία, αν υιοθετήσεις ένα τέτοιο μοντέλο που είναι ποιο διαδραστικό, που επιτρέπει την αυτενέργεια, την έρευνα, που δεν προσπαθεί να διδάξει τα πράγματα δογματικά και αν στον υπόλοιπο χώρο της παιδείας τα πράγματα δεν λειτουργήσουν έτσι, τότε θα είναι πολύ δύσκολο να δουλέψει αυτή η προσπάθεια αλλαγής. Αυτό είναι κάτι που αντιμετωπίζω και σαν καθηγητής στον Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το μεγαλύτερο μου πρόβλημα είναι να καταφέρω να πείσω τους φοιτητές ότι μπορούν και πρέπει να σκεφτούν κριτικά. Αντί να υιοθετούν αυτή την ελευθερία, οι φοιτητές την αρνούνται και αντιστέκονται σε αυτή, γιατί έχουν γαλουχηθεί σε ένα μοντέλο μάθησης ιδιαίτερα δογματικό, και μιλώ γενικά όχι μόνο στο μάθημα της ιστορίας. Αυτό είναι ένα παράδειγμα «παράπλευρης απώλειας» εξαιτίας του Κυπριακού – δηλαδή η δημιουργία μιας νοοτροπίας αυταρχισμού και δογματισμού, η οποία εκφράζεται καθημερινά τόσο έντονα ώστε να θεωρείται δεδομένη.

Συχνά στις ειδήσεις ακούμε ότι είμαστε σε κρίσιμη φάση του Κυπριακού και ότι όλοι πρέπει να συνταχτούν με τον Πρόεδρο, με αποτέλεσμα οποιοσδήποτε δεν συντάσσεται να θεωρείται ουσιαστικά προδότης. Αυτό καλλιεργεί έντονες τάσεις συντηρητισμού στην κοινωνία μας, δηλαδή ότι έχουμε το Κυπριακό και άρα δεν μπορούμε ούτε στιγμή να ασχοληθούμε με άλλα θέματα όπως αυτά των μεταναστών, των γυναικών, των ατόμων με διαφορετικές σεξουαλικές προτιμήσεις, ή διαφορετικά θρησκευτικά πιστεύω κλπ. Αυτό ισχύει και στις δυο πλευρές. Θα έλεγα ότι έγινε μέσο κοινωνικής καταπίεσης ώστε και στις δυο πλευρές να μην ασχολούμαστε με άλλα πολύ σοβαρά κοινωνικά προβλήματα. Για να δώσω ένα δυο παραδείγματα. Έχω μια φίλη η οποία είναι καλλιτέχνης και η οποία έλεγε πάντα ότι ένιωθε μέχρι και τύψεις που δεν ασχολείται με το Κυπριακό. Ένας άλλος φίλος που είχε να κάνει με ένα περιοδικό για τη μουσική ροκ είχε παρόμοιο πρόβλημα.

ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΜΙΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΜΑΘΗΣΗΣ.

Κάποιοι θεωρούν ότι η αλλαγή των ιδεών των ανθρώπων, γίνεται αποτελεσματικά μόνο από τα πάνω, από θεσμικούς, κρατικούς μηχανισμούς. Η ιστορία όμως μας δείχνει ότι αυτό γίνεται και από τα κάτω, συχνά πιο γρήγορα, πιο αποτελεσματικά και ριζικά. Μεγάλες κοινωνικές αλλαγές συνοδεύονται από πλήθος δημοσιευμάτων, φυλλάδια, προκηρύξεις, συζητήσεις...

Πιστεύω ότι υπάρχουν ήδη τέτοιου είδους κινήματα. Υπάρχουν ομάδες εκπαιδευτικών που συζητούν σοβαρά το θέμα, υπάρχει ένας πολύ σημαντικός πολυκοινοτικός όμιλος, ο «Όμιλος Ιστορικού Διαλόγου και Έρευνας», ο οποίος κάνει εξαιρετική δουλειά.

Είναι πάντα δύσκολο να διακρίνεις αυτό που γίνεται κάτω από την επιφάνεια, μέσα στη κοινωνία. Μπορεί να υπάρχουν πολύ έντονα υπόγεια ρεύματα τα οποία να μην εκδηλώνονται, και στην επιφάνεια να βγαίνουν μόνο κάποιες φωνές. Αλλά στην κατάλληλη στιγμή μπορούν να εκραγούν. Αυτό πιστεύω συνέβηκε με τους τ/κ – υπήρχαν ήδη κάποια ρεύματα και γι' αυτό η μεγάλη επανάσταση του "γιασεμιού" όπως την ονόμασαν, άλλαξε άρδην την κατάσταση.

Δυστυχώς όμως στη Κύπρο τα πάντα είναι κομματικοποιημένα. Πολλοί άνθρωποι από την καθημερινότητά τους νοιώθουν ότι δεν μπορούν να επιβιώσουν αν δεν ανήκουν σε κάποιο κόμμα. Και τα κόμματα γενικά, ιδιαίτερα θα έλεγα το ΑΚΕΛ, είναι ενάντια σε κινήματα που δεν έχουν κομματικό χαρακτήρα.

Κάποιοι λένε ότι η τ/κ ηγεσία είναι πιόνι της Άγκυρας ή του βαθιού κράτους. Η αλλαγή των βιβλίων ιστορίας στο Βορρά, θα μπορούσε να πει κάποιος, αποτελεί πλήγμα για τους εθνικιστές τόσο στη Β. Κύπρο όσο και στην Τουρκία.

Ίσως να είναι δύο διαφορετικά θέματα. Δεν πιστεύω στην Τουρκία να ανησύχησε ή να απασχόλησε ιδιαίτερα η μεταρρύθμιση που έγινε εδώ. Όσο για το ότι ο Ταλάτ είναι απλά «πιόνι της Άγκυρας», νομίζω ότι ούτε ο Ντενκτάς ήταν πιόνι της Άγκυρας. Αντίθετα μια πιο προσεκτική ματιά μπορεί να δείξει ότι η Άγκυρα ήταν περισσότερο δέσμια του. Όσο για τον Ταλάτ, αυτό είναι ένα επιχείρημα αυτών που δεν θέλουν, που αρνούνται ακόμα και την ιδέα των συνομιλιών, για να τις υποσκάψουν.

Πιστεύεις ότι η έλλειψη μιας κυπριακής εθνικής συνείδησης, και η ύπαρξη της ελληνικής και τουρκικής συνείδησης, είναι αυτό που προκάλεσε το Κυπριακό πρόβλημα; Αν υπήρχε ή αν υπάρξει μια τέτοια κυπριακή συνείδηση θα ήταν/είναι σταθερή; Υπάρχουν παραδείγματα, όπως αυτό της Γιουγκοσλαβίας, όπου κάτω από ορισμένες συνθήκες κρίσης η γιουγκοσλαβική συνείδηση που υπήρχε αποδείχτηκε ασταθέστατη.

Όπως βγαίνει και μέσα από το βιβλίο μου, πρέπει να δούμε τα πράγματα μέσα στα ιστορικά τους συμφραζόμενα. Ένας λόγος που στην Κύπρο είχαμε ιδιαίτερα αυταρχικά μοντέλα εθνικισμού, ελληνικού και τουρκικού και όχι Κυπριακής συνείδησης, έχει να κάνει με την αποικιοκρατία. Όταν οι Βρετανοί αρνούνταν την ύπαρξη μιας ελληνικής κοινότητας στην Κύπρο και έλεγαν ότι οι κύπριοι είναι ένα μίγμα από διάφορες εθνικότητες, αυτό έκανε τους Ε/κ να επιμένουν ότι είναι Έλληνες και μόνο Έλληνες. Επίσης – πράγμα που δεν γνωρίζουν πολλοί Ε/κ – υπήρξε και άρνηση της τουρκικής εθνικής συνείδησης. Οι Βρετανοί υποστήριζαν τη στάση των λεγόμενων θρησκευτικών ηγετών, στα τούρκικα λέγονται οι εβκαφτζήδες, και καταπίεζαν τους κεμαλιστές διότι δεν ήθελαν να δημιουργηθεί τουρκική εθνική συνείδηση. Παρόμοια τακτική ακολουθούσαν και στην Ελλάδα, όπου το ελληνικό κράτος υποστήριζε περισσότερο τους θρησκευτικούς ηγέτες αντί τους κεμαλιστές με αποτέλεσμα και εκεί να εκφραστεί πιο έντονα η τουρκική ταυτότητα – στη Θράκη – όπως έγινε και στην Κύπρο.

Στο βιβλίο μου δεν υποστηρίζω αναγκαστικά την έννοια μιας κυπριακής συνείδησης. Αντίθετα, σε ένα σημείο του βιβλίου, όταν μιλώ με άτομα

που εκφράζουν μια έντονη κυπριακή συνείδηση, ιδίως αριστερούς τ/κ, θέτω διάφορα κριτικά ερωτήματα: Μήπως προσπαθώντας να δημιουργήσουν μια κυπριακή συνείδηση μπαίνουν στο ίδιο μοντέλο, να δημιουργήσουν άλλους εχθρούς; Αρά το βιβλίο παίρνει μια πιο κριτική στάση ως προς τη δημιουργία κυπριακής συνείδησης.

Στην ουσία, αν θέλουμε μια πιο δίκαιη κοινωνία, σε μια πιο δημοκρατική κοινωνία πρέπει να αποδεχτούμε όχι μόνο τους τ/κ αλλά και τις άλλες διαφορετικές ομάδες που ζουν μεταξύ μας. Εφόσον και στις δύο πλευρές δεν αποδεχόμαστε και καταπιέζουμε τις διαφορετικές ομάδες πως θα μπορέσουμε μια μέρα να δεχτούμε τον άλλο, στην άλλη πλευρά, εφόσον δεν υπάρχει μια νοοτροπία αποδοχής και συνεργασίας, όχι μόνο ανοχής αλλά και δημοκρατικότητας.

Δεν γίνεται να φέρνουν ξένους να δουλεύουν εδώ, τυπικά να τους αναγνωρίζουν κάποια δικαιώματα, αλλά στην πράξη να τους στερούν όλα τους τα ανθρώπινα και πολιτικά δικαιώματα και να μην τους επιτρέπεται να έχουν λόγο στη κοινωνία, την ύπαρξη τους να τη βλέπουν απλώς σαν χέρια ή πόδια, σαν εργατικό δυναμικό. . Και αυτοί δικαιούνται την δικαιοσύνη σε καθημερινή βάση. Οπότε η αλλαγή που πρέπει να έρθει πρέπει να είναι αρκετά ριζική.

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΛΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΙΑΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΠΡΑΞΕ Η ΚΑΘΕ ΠΛΕΥΡΑ. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΛΥΣΗΣ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΜΕ «ΕΜΕΙΣ», ΓΙΑΤΙ «ΕΜΕΙΣ» ΕΧΟΥΜΕ ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟ ΔΙΚΑΙΟ.

Ίσως ένα μέρος της «κοινής συνείδησης» των κατοίκων του νησιού θα μπορούσε να δημιουργηθεί από τον αγώνα ενάντια στις Βρετανικές Βάσεις όπου, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες, έχουν γίνει τόσο επικίνδυνα σημαντικές.
Σίγουρα θα μπορούσε να γίνει αυτός ο αγώνας. Η ιστορία των Βάσεων είναι πολύ μεγάλη και πολύ ενδιαφέρουσα και δεν έχει γραφτεί ακόμα. Μόλις τώρα άρχισαν να βγαίνουν κάποιες καλές μελέτες. Πολύ ενδιαφέρον είναι πως ο Μακάριος ήθελε οι βάσεις να είναι κάτω από τα 100 τ. μίλια, 99 τ. μίλια. Για να κερδίσει αυτό το μίλι έδωσε πολλά άλλα προνόμια στους Βρετανούς στο βαθμό όπου οι συνθήκες που αφορούν τις βάσεις να έχουν μια ρήτρα που ονομάζεται «το δικαίωμα σε άλλα δικαιώματα» όπου επιτρέπεται στους Βρετανούς να διεκδικήσουν αργότερα και άλλα δικαιώματα. Το ζήτημα των Βάσεων θα μπορούσε να συνενώσει τις δύο κοινότητες, είναι από αυτά που δεν αντιμετωπίζονται υποτίθεται επειδή «υπάρχει το Κυπριακό» και δεν θέλει κανένας να τα βάλει με τους Βρετανούς.

Στην πορεία προς τη λύση θα εμφανιστεί ακόμα πιο συγκεκριμένα το θέμα των «εποίκων» (όπως οι γνωστές 50.000 για τις οποίες ήδη υπάρχουν αντεγκλήσεις). Στο βιβλίο σου γράφεις ότι πολλοί από αυτούς, δηλώνουν ότι έχουν αναπτύξει μια κυπριακή συνείδηση. Ταυτόχρονα λες στο βιβλίο σου, αν ένας τ/κ – ή ακόμα και ε/κ – περιγράψει τον εαυτό του ως Κύπριο κατηγορείται ότι είναι προδότης. Πως θα πρέπει να αντιμετωπίσει το ζήτημα ένα αριστερό ή έστω απλά δημοκρατικό κίνημα, ιδιαίτερα στη δική μας πλευρά;
Υπάρχουν δύο κατηγορίες ανθρώπων από την Τουρκία: η μια είναι η κατηγορία των εποίκων που ήρθαν τα πρώτα 10-15 χρόνια μετά το 1974, αποτέλεσμα μιας ξεκάθαρης πολιτικής εποικισμού, και οι υπόλοιποι, πολλοί από τους οποίους θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως οικονομικοί μετανάστες. Αρκετούς από αυτούς τους οικονομικούς μετανάστες τους εκμεταλλεύονται οι τ/κ όπως ισχύει στην ε/κ πλευρά για άλλους μετανάστες. Εφόσον οι ε/κ αποδέχονται την ύπαρξη και την ανάγκη μεταναστών στη δική τους πλευρά, νομίζω ότι θα πρέπει να αποδεχτούν ότι τουλάχιστον κάποιοι από τους ανθρώπους από την Τουρκία είναι και αυτοί οικονομικοί μετανάστες, χωρίς να σημαίνει ότι πρέπει να τους αποδεχτούν όλους. Η τ/κ Αριστερά έχει διαδραματίσει ένα ιδιαίτερα αρνητικό ρόλο γιατί συνεχώς φούσκωνε τον αριθμό των ατόμων από την Τουρκία, συνεχώς τους παρουσιάζε στις εφημερίδες της με πολύ αρνητικό τρόπο, και τώρα έρχονται οι ίδιοι αντιμέτωποι με τα προβλήματα που εν μέρει δημιούργησαν. Αν θέλουμε να δούμε το θέμα ανθρωπιστικά τότε κάποιοι άνθρωποι που γεννήθηκαν εδώ, που παντρεύτηκαν εδώ, που ζουν εδώ, θα πρέπει να τους αναγνωριστεί το δικαίωμα να παραμείνουν εδώ.

Το σύνθημα της προεκλογικής εκστρατείας, "Δίκαιη Λύση, Δίκαιη Κοινωνία", έχει δύο σκέλη που συνήθως εμφανίζονται ως ανεξάρτητα, δηλαδή ότι μπορείς να αφαιρέσεις από το ένα και να προσθέσεις στο άλλο. Συγκεκριμένα η λογική είναι ότι επειδή υπάρχει το Κυπριακό μπορεί να χρειαστεί να αφαιρέσουμε από την δίκαιη κοινωνία για να επιτύχουμε την δίκαιη λύση. Νομίζεις ότι αυτό δουλεύει;
Πιστεύω ότι είναι αλληλένδετα τα δύο, αλλά κατά την γνώμη μου στο ζήτημα της δίκαιης λύσης το ουσιαστικό πρόβλημα είναι ότι και στις δύο πλευρές, επειδή δεν υπάρχει μια πιο κριτική αντίληψη των λαθών και των βιαιοτήτων που διέπραξε η κάθε πλευρά, η έννοια της δίκαιης λύσης τελικά καταλήγει να είναι αυτό που θέλουμε «εμείς», γιατί «εμείς» έχουμε το απόλυτο δίκαιο.

Όσον αφορά τη δίκαιη κοινωνία, είναι μια πολύ ευτυχής συγκυρία που και στις δύο πλευρές έχει έρθει στην εξουσία η Αριστερά – για πάρα πολλούς λόγους: περιβαλλοντικούς, οικονομικούς, για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης. Δεν ξέρω αν τελικά θα πετύχουν στους στόχους τους, γιατί δυστυχώς η τάση διεθνώς είναι προς την αντίθετη κατεύθυνση. Η Ε.Ε., ενώ έχει στηριχθεί στην έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης, ακολουθεί όλο και δεξιότερα μοντέλα. Μέσα σε φορείς της Ε.Ε. η Κύπρος θα μπορούσε να προσφέρει κάτι θετικό από μια πιο αριστερή οπτική.

ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΔΥΣΚΟΛΟ ΝΑ ΔΙΑΚΡΙΝΕΙΣ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ, ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΝΤΟΝΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΕΚΔΗΛΩΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΣΤΙΓΜΗ ΝΑ ΕΚΡΑΓΟΥΝ.

Μια λύση θα είναι εφικτή, και, ακόμα, θα είναι βιώσιμη; Θα διαρκέσει στο χρόνο όταν δεν συνοδεύεται από πιο δίκαιη κοινωνία; Η κοινωνική αδικία αν δεν γεννήσει κινήματα εναντίον της γεννά εθνικισμούς, διασπάσεις...
Αυτό αποτελεί ακόμα ένα λόγο που καθιστά ιδιαίτερα θετική τη συγκυρία των δύο αριστερών κυβερνήσεων, γιατί νομίζω ότι έχουν μια πιο ουσιαστική αντίληψη της κοινωνικής δικαιοσύνης. Πιστεύω ότι και οι δύο αριστερές στηρίζονται σε αρκετά ορθές αρχές κοινωνικής δικαιοσύνης, πιστεύω θα'πρεπε να τις επεκτείνουν ακόμα περισσότερο, για διάφορα θέματα όπως των μεταναστών, και η μελλοντική λύση μπορεί να βοηθηθεί και από αυτή τη σκοπιά. ■

**** Το βιβλίο του Γιάννη Παπαδάκη κυκλοφορεί στα αγγλικά (Echoes from the Dead Zone: Across the Cyprus Divide, I.B. Tauris, London, 2005) και σύντομα θα κυκλοφορήσει στα ελληνικά (Η Ηχώ της Νεκρής Ζώνης, Αθήνα, Εκδόσεις Scripta).***

Τη συνέντευξη πήραν οι Αλμπέρτο Φλωρεντίν και Μάρκος Οικονόμου

ΗΛΙΟΥ ΦΑΕΙΝΟΤΕΡΟΝ: Η ΑΛΦΑΒΗΤΑ ΚΑΙ ΓΑΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΦΛΩΡΕΝΤΙΝ

π

Όταν έρχεται η ώρα της γρήγορης εξόντωσης, μια από τις δοκιμασμένες συνταγές των ιερωμένων είναι να κατηγορήσουν τον αντίπαλο για ομοφυλοφιλία. Η λέξη που χρησιμοποιεί ο λαός για τον ομοφυλόφιλο, αν και τις περισσότερες φορές με αυτήν εννοεί απλά τον ασυνείδητο και πολυμήχανο κακό άνθρωπο, αρχίζει ως γνωστόν από π.

Στην πολιτική η αντίστοιχη λέξη αρχίζει πάλι από π: προδότης. Ενώ όμως για τους ιερωμένους η κατηγορία, όπως με την εγκυμοσύνη και τον θάνατο, είναι ή όλα ή τίποτα (δεν είναι κανείς λίγο πεθαμένος ή έγκυος, και για τους παπάδες ή είσαι ή δεν είσαι ομοφυλόφιλος) στην προδοσία υπάρχουν διαβαθμίσεις. Η επίθεση, πριν καταλήξει στη λέξη με το π, αρχίζει με υπονοούμενα, όπως ότι κάποιοι είναι "ανεπίτρεπτα υποχωρητικοί», ή ότι δεν «σέβονται αρχές». Μετά ότι η άλφα ή βήτα πράξη «αγγίζει τα όρια της εθνικής μειοδοσίας». Στη συνέχεια επιστρατεύονται περιρρέουσες ατμόσφαιρες που φανερώνουν ότι κάποιοι τα παίρνουν από ΞΕΝΟΥΣ (αν ας πούμε τα παίρνεις ή έχεις ο ίδιος καμιά τράπεζα ή εμπλεκόμενο δικηγορικό γραφείο, αυτό δεν πειράζει εφόσον αυτά ανήκουν σε συμπατριώτες μας)

Όταν τελικά χρησιμοποιηθεί η λέξη με το π., είναι τόσο βαριά και ασήκωτη η κατηγορία που το επόμενο στάδιο είναι η άρνηση: «Δεν το εννοούσα πραγματικά». «Δεν αμφισβητώ τον πατριωτισμό κανενός». Και τέλος, από κάπου ακούγεται και το μεγαλόψυχο «δεν υπάρχουν προδότες μέσα στην ηγεσία και στο λαό». Με το οποίο όλοι συμφωνούν ανακουφισμένοι.

«ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΥΛΗ»

Τότε είναι που μου ανεβαίνει το αίμα στο κεφάλι. Από πού συμπεραίνουν και δηλώνουν ότι δεν υπάρχω, ότι δεν υπάρχουμε; Υπάρχουμε και εμείς οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας που είμαστε, σύμφωνα με όλους τους ορισμούς που κυκλοφορούν, προδότες. Δεν πιστεύουμε ότι «πάνω από όλα η Κύπρος μας» (ή η Ελλάδα και ο ελληνισμός, ανάλογα). Οι γνώμες μας, η οπτική μας γωνία και οι πράξεις μας για όλα τα δημόσια ζητήματα δεν καθοδηγούνται από το «πρώτα η

Κύπρος μας» (ή «για τον Ελληνισμό»). Παρακολουθώντας τη διαμάχη Ερτογάν και στρατηγών, δεν αναρωτηθήκαμε ποια έκβαση της θα «ωφελήσει την Κύπρο» (αν και μας ενδιέφερε πολύ το πως αυτή η διαμάχη επηρεάζει την κυπριακή πολιτική πραγματικότητα, αλλά και τους απλούς ανθρώπους στην Τουρκία). Δεν μας έκανε καμιά εντύπωση η νίκη του Παγδατή ή της Εθνικής Ελλάδας στη Λισσαβώνα. Υπάρχουν ξεπουλήματα που μας ενοχλούν, αλλά αυτά δεν είναι τα ξεπουλήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας (ή του Ελληνισμού).

ΚΑΘΩΣ ΓΡΑΦΩ ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΠΟΥ ΛΕΓΕΤΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, ΣΤΑΜΑΤΩ ΓΙΑ ΝΑ ΝΟΙΩΣΩ ΓΥΡΩ ΜΟΥ ΤΑ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΩΝ, ΕΚΕΙΝΩΝ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΗ ΖΩΗ.

Δεν είμαστε πολλοί, είναι αλήθεια. Αλλά δεν είμαστε ούτε ανύπαρκτοι ούτε ευκαταφρόνητοι. Έχουμε οι περισσότεροι (όχι όλοι, δεν είμαστε μια ελίτ ομάδα) πτυχία ανώτερων και ανώτατων σχολών. Πληρώνουμε όλοι τους φόρους μας, διότι ανάμεσά μας είναι ακόμα πιο σπάνιοι από ότι στην υπόλοιπη κοινωνία οι μεγαλοεπιχειρηματίες. Νομίζω ακόμα ότι μέσα στους απλούς «απολίτικους» πολίτες υπάρχουν πολλοί που σκέφτονται σαν εμάς, αλλά δεν εκφράζονται. Αυτοί νομίζω είναι για την κοινωνία μας ότι είναι για το Σύμπαν η «σκοτεινή ύλη», τα τεράστια ποσά μη ανιχνεύσιμης ύλης που το πείραμα του CERN προσπαθεί να διερευνήσει.

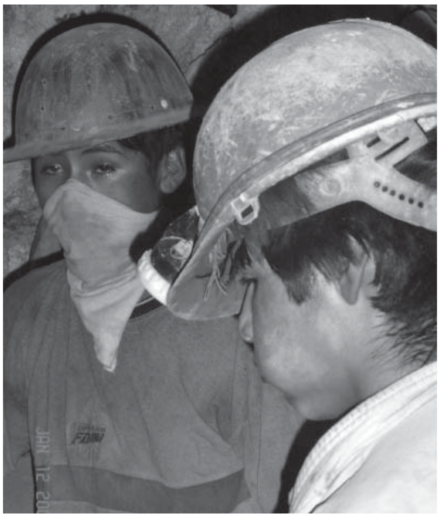
Ανήκουμε σε διάφορες πολιτικές και ιδεολογικές κατηγορίες και ομάδες. Διάφορα μαρξιστικά ρεύματα (σαν εμένα καλή ώρα, που ανήκω σε κάποια ποικιλία τροτσκιστών), αναρχικοί, οικολόγοι (αφήστε τον Περδίκη, δεν είναι τυπικός οικολόγος), άθεοι και πιστοί, δημοκρατικοί διανοούμενοι, το πλήθος των απλών ανθρώπων που συμμετείχαν στις γνωστές κινητοποιήσεις των κοινωνικών φόρουμ και άλλα παρόμοια. Πόσους αλήθεια fans έχει στην Κύπρο ο Τζον Λένον και το τραγούδι του «Imagine (… there's no countries)»; Η αμφισβήτηση του πατριωτισμού μπαίνει κάθε τόσο στα κλεφτά στις σκέψεις πολλών ανθρώπων – όπως εκείνων των νέων που μπροστά στο φάσμα της στράτευσης αρχίζουν και αναρωτιούνται γιατί θα τραβήξουν αυτό το ζόρι. Γι' αυτό προσπαθούν να την μετατρέψουν σε αδιανόητη. Για να μη αναφερθούμε και διεθνώς, πόσες προσωπικότητες έχουν δηλώσει μη-πατριώτες. Ο Α. Αϊνστάιν είναι γνωστός για τον χαριτωμένο τρόπο που το έκφρασε το 1922: «Αν η θεωρία μου της Σχετικότητας αποδειχθεί πετυχημένη η Γερμανία θα με διεκδικήσει ως Γερμανό και η Γαλλία θα δηλώσει ότι είμαι πολίτης του κόσμου. Αν η θεωρία αποτύχει η Γαλλία θα δηλώσει ότι είμαι Γερμανός και η Γερμανία ότι είμαι εβραίος». Ενώ το 1918 δήλωνε ότι «δεν έχει καμιά ιδιαίτερη σχέση με οποιοδήποτε κράτος ή εθνική οντότητα».

Θυμάμαι που συναντήθηκα στο Rainbow Festival που οργανώνει το ΚΙΣΑ κάθε χρόνο με τον συνανύπαρκτό μου, τον Δημήτρη. Μέσα στην ευφορία που νοιώθαμε από την σπάνια ατμόσφαιρα ειλικρίνειας και γνησιότητας που επικρατεί στο φεστιβάλ αυτό, με το ανακάτεμα όλων εκείνων των μεταναστών εργαζομένων και των ντόπιων σαν εμάς, αρχίσαμε να συζητούμε την μη αναγνώριση της ίδιας της ύπαρξής μας από την επίσημη κοινωνία. Και μου είπε ο Δημήτρης «αγωνίζεσαι μια ζωή να χτίσεις την ταυτότητά σου, και σου αρνούνται την ίδια την ύπαρξή της».

Σίγουρα! Όμως εκείνο που πραγματικά με εξοργίζει, είναι ότι προσποιούνται ότι δεν υπάρχουμε, ενώ, εδώ και 63 χρόνια, όλες οι συναρπαστικές συζητήσεις και πολεμικές για τον

πατριωτισμό και τον διεθνισμό δεν έχουν πια την σημασία που είχαν παλιότερα. Τα πράγματα έχουν απλοποιηθεί, έχουν ξεκαθαρίσει δραματικά. Από τις 16 Ιούλη του 1945, τοπική ώρα 05:29:45, 11:29:45 ώρα Γκρήνουιτς, το δίκιο μας είναι δυστυχώς ΗΛΙΟΥ ΦΑΕΙΝΟΤΕΡΟ.

ΟΛΙΚΗ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ

Ηλίου φαεινότερο... «πιο λαμπερά από τον ήλιο». Έτσι, όπως περιγράφουν μάρτυρες, φώτισε εκείνη τη μέρα τα βουνά γύρω από την έρημο του Alamogordo στο New Mexico των ΗΠΑ, η πρώτη δοκιμή ατομικής βόμβας. Κανείς από τους επιστήμονες που την κατασκεύασαν δεν ήταν σίγουρος για την έκβαση της δοκιμής. Η επιτυχία της σήμαινε ότι το ανθρώπινο είδος άλλαξε ριζικά. Νομίζω ότι μετά από πάνω από δέκα χιλιάδες χρόνια κοινωνικής εξέλιξης μεταλλαχτήκαμε, εκείνο το πρωινό, σε ένα καινούργιο βιολογικό είδος: Το μόνο είδος ζώου που μπορούσε να αυτοκτονήσει ως είδος, να αυτοεξαφανιστεί.

Σε λιγότερο από δύο δεκαετίες τα πυρηνικά οπλοστάσια των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ είχαν ήδη βόμβες υδρογόνου, πάνω από χίλιες φορές ισχυρότερες από τα αρχικά τέρατα του Alamogordo, της Χιροσίμας και του Ναγκασάκι. Το πυρηνικό οπλοστάσιό τους έγινε αρκετό για να εξαφανίσει τον ανθρώπινο πολιτισμό, ίσως και την ανθρώπινη και κάθε μορφή ζωής στη γη, όχι μια αλλά πολλές φορές. Το πιστόλι ήταν πια έτοιμο, οπλισμένο, σε επαφή με τον κρόταφο της ανθρωπότητας.

Οι κλιματικές αλλαγές παρουσιάζονται τα τελευταία λίγα χρόνια σαν η σοβαρότερη απειλή για τον ανθρώπινο πολιτισμό. Όμως, όπως δηλώνει η «Union of Concerned Scientists», η σημαντικότερη οργάνωση πολιτικής και κοινωνικής ευθύνης επιστημόνων των ΗΠΑ «τα πυρηνικά όπλα παραμένουν η σοβαρότερη και πιο άμεση απειλή για τον ανθρώπινο πολιτισμό. Δεκαπέντε χρόνια μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, υπάρχουν ακόμα περίπου 25.000 πυρηνικά όπλα παγκοσμίως (η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων βρίσκεται στα οπλοστάσια των ΗΠΑ και της Ρωσίας)»*

Δεν υποτιμούμε την σημασία των ανθρωπογενών κλιματικών αλλαγών. Αντίθετα, τα προβλήματα που το φαινόμενο του θερμοκηπίου έχει ήδη αρχίσει να προκαλεί, αυξάνουν την παγκόσμια οικονομική και πολιτική αστάθεια και μαζί με αυτά και τον κίνδυνο του πυρηνικού ολοκαυτώματος.

Αυτό τον κίνδυνο οι μηχανισμοί διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, τα ΜΜΕ, έχουν μετά το υποτιθέμενο τέλος του ψυχρού πολέμου το 1990 σύρει κάτω από το χαλί. Την ίδια στιγμή απειλείται η επέμβαση των ΗΠΑ στο Ιράν, επειδή, λένε, προσπαθεί να αποκτήσει πυρηνικά όπλα. Πόσα άραγε μπορεί να αποκτήσει; Οι ίδιες οι ΗΠΑ έχουν ήδη πάνω από 10.000! Γιατί (ίσως να) προσπαθεί; Μήπως επειδή η εμπειρία του Ιράκ και της Β. Κορέας έχει αποδείξει ότι αν δεν αποκτήσουν πυρηνική αποτρεπτική ικανότητα, οι ΗΠΑ θα τους επιτεθούν τελικά; Το Ιράν δεν ανήκει στους πιθανούς δήμιους της ανθρωπότητας. Αυτή η τιμή ανήκει στις ΗΠΑ του «κάνε ότι σου λέμε, όχι ότι κάνουμε» και την Ρωσία. Οι τελευταίες εξελίξεις με τις βάσεις των ΗΠΑ στην Τσεχοσλοβακία και Πολωνία, και την νεοψυχροπολεμική σύγκρουση ΗΠΑ-Ρωσίας στην Γεωργία, έχουν ξαναζωντανέψει τον εφιάλτη.

ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΟΛΟΙ ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ, ΟΧΙ ΑΠΟ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΕΡΓΟΙ Η ΣΥΝΕΝΟΧΟΙ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟ ΚΙΝΔΥΝΟ ΠΥΡΗΝΙΚΟΥ ΑΦΑΝΙΣΜΟΥ. ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΜΟΝΟ ΜΕ ΚΟΙΝΟ ΑΓΩΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΤΡΕΨΟΥΝ. ΑΝ ΑΥΤΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ Ο ΠΙΟ ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗ, ΤΟΤΕ ΤΙ ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΥΤΗ Η ΛΕΞΗ;

Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΑΛΦΑΒΗΤΑΓΑΜΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Οι χιλιοτόνοι ΤΝΤ των πυρηνικών και οι μεγατόνοι των θερμοπυρηνικών όπλων (μια μόνο θερμοπυρηνική βόμβα έχει την καταστροφική ισχύ μέχρι και δεκάδων εκατομμυρίων τόνων μιας από τις ισχυρότερες χημικές εκρηκτικές ουσίες!) δεν είναι το πραγματικό πρόβλημα. Το πυρηνικό ολοκαύτωμα δεν θα προκληθεί από τις άμεσες καταστροφές εξαιτίας των εκρήξεων ενός πυρηνικού πολέμου, αλλά από τα υποπροϊόντα τους. Τις ραδιενεργές ουσίες που θα ξεχυθούν στην ατμόσφαιρα, θα ταξιδέψουν με τους ανέμους και θα πέσουν στη γη με τις βροχές. Θανατηφόρα ύλη που μπορεί να μολύνει καταστροφικά την γήινη βιόσφαιρα για δεκαετίες ως και χιλιετίες, εκτοξεύοντας τις γνωστές α, β, γ και άλλες ακτίνες στα κύτταρα και το DNA των ζωντανών οργανισμών. Τελευταία γίνεται λόγος επίσης για μεγάλης έκτασης βλάβη στο στρώμα του όζοντος από μεγάλο αριθμό πυρηνικών εκρήξεων, που θα προσθέσει στην ακτινοβολία που θα δέχονται οι ζωντανοί οργανισμοί.

Όμως αυτή η πραγματικότητα γίνεται όλο και πιο άγνωστη στον πολύ κόσμο. Δεν ξεχνώ το παράπονο μιας αγρότισσας, όπως το άκουσα σε ραδιοφωνική εκπομπή λίγες εβδομάδες μετά το πυρηνικό ατύχημα του Τσερνομπίλ το 1986, όταν η κυβέρνηση είχε διατάξει την καταστροφή των γαλακτοκομικών προϊόντων. «Γιατί να καταστρέψω τα χαλούμια μου; Εγώ το βράζω το γάλα» είπε στο τηλέφωνο. Θυμάμαι ακόμα ότι οδηγούσα εκείνη την ώρα, και παραλίγο θα τούμπαρα από την έκπληξη και την ταραχή της ξαφνικής έκθεσης σε τέτοια φονική άγνοια. Το βράσιμο, τα αντιβιοτικά, τα οξέα, ο αποστειρωτικός φούρνος των νοσοκομείων, τα φλογοβόλα και όλα τα παρόμοια μπορούν να επηρεάσουν τα μόρια και τα άτομα της ύλης. Να σκοτώσουν μικρόβια και ιούς, να διασπάσουν δηλητήρια. Η ραδιενέργεια όμως είναι ένα ξωτικό που κατοικεί στον πυρήνα του ατόμου, ο οποίος είναι 100,000 – εκατό χιλιάδες φορές! – μικρότερος από το ίδιο το άτομο. Εκεί απομονωμένο, το ξωτικό δεν επηρεάζεται ούτε από βράσιμο, ούτε από οξέα, ούτε από τις πιο ψηλές θερμοκρασίες. Μπορούμε να τοποθετούμε εκεί, στον πυρήνα, το ξωτικό. Αλλά μετά δεν μπορούμε πια, ούτε προβλέπεται να μπορέσουμε, να το αγγίξουμε. Η ραδιενέργεια είναι χειρότερη από το κουτί της Πανδώρας. Έτσι και ανοίξεις αυτό το κουτί, ούτε η ελπίδα δεν μπορεί να κλειστεί μέσα του. Όπως λέει ένα παλιό τραγούδι του Μπομπ Ντύλαν «εξαπολύσατε τον χειρότερο φόβο που μπορεί να υπάρξει, τον φόβο να φέρει κανείς παιδιά στον κόσμο αυτό»

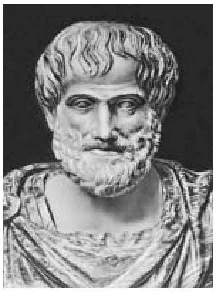
Αναρωτιέμαι πόσοι από τους πολιτικούς, τους δημοσιογράφους, τους μεγαλοεπιχειρηματίες μας μπορούν να απαντήσουν ικανοποιητικά στο ερώτημα «ποιο είναι το λάθος σε αυτά που είπε η παραγωγός χαλουμιού».

Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ

Η τουρκοκύπρια ποιήτρια Νεσιέ Γιασίν αναρω-

τιέται «η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δυό / ποιο από τα δύο κομμάτια πρέπει ν' αγαπώ;». Θα μπορούσε να βγει από το δίλημμα, αν αναρωτιόνταν κάτι πιο συγκεκριμένο: ποιοι είναι οι συμπατριώτες της;

Εδώ και εξήντα τρία χρόνια, υπάρχει μια ανατριχιαστική απάντηση σε αυτό το ερώτημα: Συμπατριώτες μας είναι όλοι εκείνοι που, όχι από δική τους ευθύνη και χωρίς να είναι συνεργοί ή συνένοχοι, αντιμετωπίζουν πραγματικό και κοινό κίνδυνο πλήρους αφανισμού. Τον οποίο

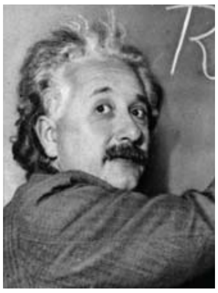

μόνο με κοινό αγώνα μπορούν να αποτρέψουν. Αν αυτός δεν είναι ο πιο χρήσιμος ορισμός του συμπατριώτη, τότε τι στο καλό σημαίνει αυτή η λέξη; Γιατί πρέπει όταν την προφέρουμε να γεμίζει το στόμα μας και να ζεσταίνεται η καρδιά μας;

Για αυτούς τους συμπατριώτες είμαστε έτοιμοι για την όποια «εθνική μειοδοσία» εμείς οι «ανύπαρκτοι προδότες».

Αν νομίζεις αναγνώστη ότι αυτό δεν είναι αναγκαίο, ότι μπορείς να υπηρετείς ταυτόχρονα και τις δύο πατρίδες, την Κύπρο και το αθώο κομμάτι της ανθρωπότητας, τότε να σου θυμίσω ή να σου γνωρίσω μια θέση ενός πολιτικού μας (δεν θα πω ποιος ήταν, σχεδόν ντρέπομαι, και θλίβομαι που ήταν αυτός ο συγκεκριμένος πολιτικός που τα είπε). Αναφερόμενος πρόσφατα στην υποστήριξη από την Αγγλική κυβέρνηση της «παρθενογένεσης» του Ταλάτ, τους υπενθύμισε ότι αυτή συνεπάγεται και κίνδυνο στην συνέχιση των Βάσεων τους στη Κύπρο («παρθενογένεση» σημαίνει ότι παύουν να ισχύουν όλα τα του 1960, άρα και οι συνθήκες που μας φόρτωσαν τις Βάσεις). Και τους κάλεσε να μη συνεχίσουν να την υποστηρίζουν, για το δικό τους συμφέρον. Δεν το είχα σκεφτεί, αλλά μάλλον έτσι είναι! Ε λοιπόν, από κείνη τη στιγμή έγινα φανατικός οπαδός της «παρθενογένεσης», παρόλο που ξέρω ότι το μόνο που δεν έχει σκοπό ο Ταλάτ είναι να χρησιμοποιήσει την «παρθενογένεση» εναντίον των βάσεων της πυρηνικής, και πρώτης συμμάχου των ΗΠΑ, Βρετανίας. Αν έχεις μια διεθνιστική οπτική, θα δεις ότι τέτοιες καταστάσεις που απαιτούν να πάρει κάποιος θέση με ποιου το μέρος είναι – με το μέρος της πατρίδας, ή με το μέρος του μέλλοντος της ανθρωπότητας, εμφανίζονται συνέχεια. Αν έχεις αυτή την οπτική, δεν ελαττώνεται το ενδιαφέρον σου για όσα συμβαίνουν στο κράτος στο οποίο κατοικείς, όμως αλλάζει η φύση του: γίνεται όπως το ενδιαφέρον του εμπόλεμου στρατιώτη για το δικό του χαράκωμα, και για τις μονάδες του εχθρού που αντιμετωπίζει άμεσα, ώστε να ζει πιο άνετα και να είναι πιο αποτελεσματικός στη μάχη, για χάρη όμως του ευρύτερου πολέμου στον οποίο συμμετέχει.

Ακόμα και ο ποιο φανατικός λάτρης του ελληνισμού, που δηλώνει ότι θα έδινε την ζωή του για να μη χαθεί η «κληρονομιά των αρχαίων ημών προγόνων», πρέπει να αναρωτηθεί: Αν ένα πυρηνικό ολοκαύτωμα, ή ακόμα και μια κατάρρευση του ανθρώπινου πολιτισμού εξαιτίας των

κλιματικών αλλαγών είναι ένας πιθανός και αποτελεσματικός τρόπος για να εξαφανιστεί αυτή η κληρονομιά, τότε ποιες πρέπει να είναι οι προτεραιότητές του;

Η ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ ΜΠΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΤΟΣΟ ΣΤΑ ΚΛΕΦΤΑ ΣΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΟΛΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ – ΟΠΩΣ ΕΚΕΙΝΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΟΥ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΗΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΚΑΙ ΑΝΑΡΩΤΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΤΡΑΒΗΞΟΥΝ ΑΥΤΟ ΤΟ ΖΟΡΙ.

ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ

«Εκατό φορές κάθε μέρα υπενθυμίζω στον εαυτό μου ότι η εσωτερική και εξωτερική ζωή μου βασίζονται στην εργασία άλλων ανθρώπων, ζωντανών και πεθαμένων, και ότι πρέπει να εργαστώ ώστε να προσφέρω στον βαθμό που έχω πάρει και συνεχίζω να παίρνω»
(Α. Αϊνστάιν, "Πως βλέπω τον κόσμο")

Καθώς γράφω σε αυτό το θαύμα που λέγεται ηλεκτρονικός υπολογιστής, σταματώ για να νοιώσω γύρω μου τα δισεκατομμύρια φαντάσματα ζωντανών και πεθαμένων, εκείνων που δημιούργησαν και δημιουργούν όλα αυτά τα υλικά και πνευματικά αγαθά που αποτελούν την σύγχρονη πολιτισμένη ζωή. Όπως ο Νεύτωνας αλλά και οι εξαθλιωμένοι άγγλοι αγρότες που τον έτρεφαν και στήριζαν την κοινωνία του. Ο Παστέρ, και όλοι εκείνοι οι χαμένοι στο χρόνο άγνωστοι, χωρίς τους οποίους δεν θα είχα βάλει τα εμβόλια που ίσως μου έσωσαν την ζωή. Πόσοι σκλάβοι μόχθησαν για να μπορέσει ο Αριστοτέλης – με μόχθο και αυτός – να προσφέρει στην ανθρώπινη σκέψη και γνώση; Υπάρχει ένας ασύλληπτης πολυπλοκότητας λαβύρινθος συνδέσεων ανάμεσα σε ότι πολύτιμο υπάρχει στη ζωή του καθενός μας (όπως τα σταφύλια και τα αντιβιοτικά, όπως τα αγαπημένα μας τραγούδια και μυθιστορήματα, όπως το κινητό μας και το internet) και στους ανθρώπους που έζησαν ως τώρα, στη πλειοψηφία τους ζωές που τους ταιριάζει η περιγραφή «Life's a bitch. And then you die».

Έχουμε ένα χρέος προς αυτούς – το πρώτο και κύριο χρέος μας – που ξεπληρώνεται μόνο όπως στην σκυταλοδρομία, στους επόμενους και όχι στους προηγούμενους. Να παραδώσουμε μια καλύτερη ανθρώπινη κοινωνία στις επόμενες γενιές.

Και ακόμα, μιας και θα πεθάνω, θα ήθελα τουλάχιστον να αισθάνομαι ότι θα παραμείνω και εγώ σαν ένα φάντασμα όπως αυτά που με περιτριγυρίζουν τώρα. Ούτε αυτό δεν είναι πια εξασφαλισμένο. Ακόμα και αυτό απειλεί να μας το στερήσει μια παγκόσμια άρχουσα τάξη, που η ιστορία, αν εννοείται γλιτώσουμε και συνεχίσει να υπάρχει ανθρώπινος πολιτισμός και ιστορικοί, θα την καταγράψει σίγουρα σαν την χειρότερη, την πιο ανεύθυνη από όλες. Γι' αυτό τα ξεπουλήματα που μας ενοχλούν είναι τα ξεπουλήματα της ανθρωπότητας.

Θα θυμάστε την υπόσχεση που επαναλάμβανε ο Γλαύκος Κληρίδης «ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΟΥΚ ΕΛΑΤΤΩ ΠΑΡΑΔΩΣΩ». Εμείς αντίθετα υποσχόμαστε: «ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΔΩΣΩ» στις επόμενες γενιές. Το πως θα το κάνουμε, το συζητάμε και το επιχειρούμε συνέχεια. Όποιος τεντώσει τα αυτιά του και ανοίξει τα μάτια του, θα καταφέρει να μας ακούσει και να μας δει, παρά όλες τις προσπάθειες να μας κάνουν αόρατους και αδιανόητους.

ΝΥΝ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ Ο ΑΓΩΝ. ■

***http://www.ucsusa.org/nuclear_weapons_and_global_security/nuclear_weapons/technical_issues/nuclear-weapons-overview.html**

«ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΙΚΟΔΟΜΕΙ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ»

Τα στελέχη της Πλατφόρμας Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων Εκπαιδευτικών «Ενωμένη Κύπρος» Κωστής Αχνιώτης και Πόλυς Άνιφτος μιλούν για τους προβληματισμούς και τις δράσεις της οργάνωσης.

Να μας περιγράψετε την Πλατφόρμα, από ποιους αποτελείται, τι στόχους έχει, πως δημιουργήθηκε;

Κωστής Αχνιώτης: Η Πλατφόρμα αποτελείται από τρεις πυλώνες: το ελληνοκυπριακό τμήμα, τη συντεχνία των Τουρκοκυπρίων καθηγητών και τη συντεχνία των Τουρκοκυπρίων δασκάλων. Αποτελεί το διάδοχο σχήμα στο χώρο των εκπαιδευτικών μιας δικοινοτικής συνεργασίας που οικοδομήθηκε ευρύτερα το 2004 στη χαμένη μάχη του σχεδίου Ανάν γύρω από την τουρκοκυπριακή πλατφόρμα «Αυτή η Γη είναι δική μας».

Η πολιτική βάση της Πλατφόρμας είναι η στήριξη μιας συμβιβαστικής λύσης στο Κυπριακό στη βάση της δικοινοτικής διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα. Ως εκπαιδευτικοί υποστηρίζουμε ότι το κυπριακό σχολείο και στις δύο κοινότητες πρέπει να οικοδομεί την ειρηνική συνύπαρξη και τον αλληλοσεβασμό, τη δημοκρατικότητα, το διαπολιτισμικό διάλογο γενικά και τον αντιρατσισμό.

Πως βλέπετε την συνέχιση της πρόσφατης εκδοτικής σας προσπάθειας «Το Καλέμι»; Σε ποιους απευθύνεται;

Κ.Α.: Το Καλέμι είναι ένα μηνιάτικο έντυπο των οχτώ σελίδων κι έχει ως κύριο του στόχο να δημοσιοποιεί στους συναδέλφους Ελληνοκύπριους εκπαιδευτικούς τις δραστηριότητες και τις σκέψεις της Πλατφόρμας. Δημοσιεύουμε επίσης μερικά κείμενα τα οποία στηρίζουν την τρέχουσα παρέμβαση μας.

Τελευταία η Πλατφόρμα θα λέγαμε έχει «απογειωθεί». Ποιες είναι οι εντυπώσεις σας από τις τελευταίες πολύ επιτυχημένες δραστηριότητες που οργάνωσε, δηλαδή η εκδήλωση στην Πράσινη Γραμμή της 1ης Σεπτέμβρη, και η πιο πρόσφατη συζήτηση για την διδασκαλία της Ιστορίας στο Holiday Inn; Δείχνουν μια αλλαγή στην γενικότερη πολιτική ατμόσφαιρα γύρω από το Κυπριακό;

Κ.Α.: Ο όρος «απογείωση» είναι υπερβολικός. Πετυχημένες εκδηλώσεις έγιναν αρκετές στην τετραετία που πέρασε μερικές από τις οποίες είχαν και μεγάλο μέγεθος. Η πραγματική δουλειά όμως που στήριξε αποφασιστικά την αποτελεσματική λειτουργία της Πλατφόρμας είναι άλλες πολυάριθμες μικρές εκδηλώσεις συναντήσεις πρωτοβουλίες που κάλυψαν μερικές δεκάδες σχολεία και ενέπλεξαν πολλούς συναδέλφους και δυστυχώς μέχρι στιγμής λιγότερους μαθητές.

Τώρα βέβαια με την αλλαγή της κυβέρνησης δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η δουλειά μας έγινε πιο εύκολη και αποτελεσματική αλλά πρέπει να έχουμε κατά νου ότι το καλό δικοινοτικό κλίμα είναι συνάρτηση των συνομιλιών. Υποστηρίζουμε θερμά την συνέχιση τους και απαιτούμε από τους ηγέτες μας λύση επιτέλους.

Για την διδασκαλία της ιστορίας. Όπως ειπώθηκε στην συζήτηση στο Holiday Inn οι τουρκοκύπριοι έκαναν τις αλλαγές μετά από το έντονο και βαθύ κοινωνικό κίνημα, του 2003, ενώ εδώ η προσπάθεια ξεκίνησε ουσιαστικά από τα πάνω, από την κυβέρνηση και ειδικότερα τον Υπουργό Παιδείας. Τι δυσκολίες δημιούργησε αυτό, αλλά και τι ευκαιρίες μας δίνει;

Πόλυς Άνιφτος: Έκδηλα ανησυχητικό είναι το γεγονός αυτό. Η κοινωνία μας πάσχει από μια εσωστρέφεια και δυστυχώς το λαϊκό συναίσθημα δε βρίσκει έκφραση μέσα από τις υφιστάμενες πολιτικές δομές. Δε διοχετεύεται σε υγιείς εκφράσεις πολιτικής πρακτικής και ακτιβισμού, μιας και δεν υπάρχει αμεσότητα στη δημοκρατία που βιώνουμε, αλλά [η λαϊκή βούληση] μεμψιμοιρεί μέσα από επαναλαμβανόμενα κλισέ και ανακυκλωμένα πρόσωπα, ή παραπαίει όταν το λαϊκό αυτό αίσθημα διοχετεύεται σε παθολογικές κοινωνικές εκφάνσεις όπως η βία και η παραβατικότητα. Να σας πω εδώ, πως βρίσκω κωμικοτραγικό το γεγονός ότι ενώ η ανακύκλωση είναι μια περιβαλλοντική ανάγκη που δεν κάνουμε σαν κύπριοι, εντούτοις η πολιτική ανακύκλωση αποτελεί από μόνη της πηγή ρύπανσης του πολιτικού γίγνεσθαι, στην οποία επιδιδόμαστε με πολλή αφοσίωση. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί επικίνδυνα και άρρωστα κατεστημένα!

ΜΕ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΕΓΙΝΕ ΠΙΟ ΕΥΚΟΛΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΤΑ ΝΟΥ ΟΤΙ ΤΟ ΚΑΛΟ ΔΙΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΗΓΕΤΕΣ ΜΑΣ ΛΥΣΗ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ.

Οι αδελφοί Τουρκοκύπριοι λοιπόν κατάφεραν να τρίξουν τα δόντια στο δικό τους κατεστημένο λίγα χρόνια πίσω και να επιφέρουν μια αλλαγή. Σε αυτό έπαιξαν πρωταγωνιστικό λόγο οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι αποτελούν τις πιο προοδευτικές τάξεις ανάμεσά τους. Στη δική μας πλευρά αυτό δε συμβαίνει. Οι δικοί μας εκπαιδευτικοί είναι πολύ συντηρητικοί. Αυτό είναι από μόνο του πολύ ανησυχητικό και πρέπει να μελετηθεί πρώτιστα αν θέλουμε οποιαδήποτε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση να πετύχει. Τώρα, το ότι οι αλλαγές προτείνονται εκ των άνω, έχει και ένα ουσιαστικό πλεονέκτημα. Έχουμε υψηλούς συμμάχους σε αυτή την προσπάθεια και δεν πρέπει να την αφήσουμε να πέσει στα χαμηλά. Και ας μη ξεχνούμε πως και ο υπ. Παιδείας είναι και αυτός παιδαγωγός. Είναι και αυτός ένας άνθρωπος που ξεκίνησε από και γνωρίζει τη βάση. Απλά τώρα από άλλα στρώματα έρχεται να εφαρμόσει αυτά που πιστεύει και που η εντολοδόχος κυβέρνηση του 52.5% της βάσης τού εμπιστεύθηκε. Το θέμα είναι ότι η βάση των εκπαιδευτικών διαφέρει από αυτή της υπόλοιπης κοινωνίας, τουλάχιστον ποσοστιαία. Υπάρχουν εκπαιδευτικοί που εκλαμβάνουν τους εαυτούς τους ως την άρχουσα τάξη στις σχολικές κοινότητες και ως εκφραστές της πολιτικής οικονομικά και κοινωνικά άρχουσας τάξης στην Κύπρο η οποία θέλει να διαιωνίσει το υφιστάμενο σύστημα. Έτσι βέβαια τους αντιλαμβάνονται και τους ίδιους τα παιδιά. Σχεδόν αδόκητα λοιπόν, αφού ενστερνίζονται και συμφωνούν πλήρως με όλες τις πρακτικές της σχολικής αγωγής, αγωνίζονται να κάνουν το έργο τους. Αυτοί είναι πιο συμβατοί με το εκπαιδευτικό σύστημα και αρκετές φορές αποτελούν πρότυπα αυτού. Δικαιωματικά λοιπόν, μέσα στο δεδομένο σύστημα, είναι και θεωρούνται πετυχημένοι. Υπάρχουν και οι άλλοι, βέβαια, αυτοί που διαφωνούν με πολλά πράγματα, που δεν είναι ευχαριστημένοι με τις υφιστάμενες καταστάσεις και θέλουν κάτι καλύτερο. Μα υπάρχουν, και πληθαίνουν όλο και περισσότερο. Ε αυτοί είμαστε μεις.

Ποια θεωρείτε ότι είναι τα σημαντικότερα μηνύματα από τη συζήτηση στο Holiday Inn για την ανάγκη αλλαγής των βιβλίων και της διδασκαλίας της Ιστορίας στα σχολεία;

Π.Α.: Ουσιαστικά, έχουν διατυπωθεί πολλές αλήθειες, από τις οποίες κράτησα, κατ' αρχή, το «Πατρίδα μου είναι το μέλλον» του Τάκη Χατζηγεωργίου: Ένας ορισμός που εμπερικλείει το όραμα μιας παιδείας χωρίς σύνορα, όχι μόνο γεωγραφικά αλλά πολύ περισσότερο νοητικά. Η εγωιστική εκτίμηση που επικρατεί ότι κληρονομήσαμε την πατρίδα από τους παππούδες μας, ξέρουμε πολύ καλά που έχει οδηγήσει τον κόσμο. Αν κατανοήσουμε όμως πως στην ουσία τη δανειζόμαστε από τα παιδιά μας, θα κάνουμε τα πάντα για να την μετατρέψουμε σε ένα ιδανικό μέρος για να ζει κανείς.

Το δεύτερο ειπώθηκε από την ακαδημαϊκό Χριστίνα Κουλούρη: Σχηματίζουμε τις αξίες και πεποιθήσεις μας για σημαντικά πολιτικά πράγματα μέσα από την Ιστορία που διδασκόμαστε στο σχολείο. Λίγοι είναι εκείνοι που έχουν την ευκαιρία να ερευνήσουν και να μάθουν από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές την ιστορία τους. Συνεπώς, είναι σημαντικό στα τρυφερά αυτά χρόνια να μη σπέρνουμε το δηλητήριο του μίσους στις παιδικές καρδιές αλλά να καλλιεργούμε την κριτική τους σκέψη ώστε αργότερα σαν νέοι πολίτες να μπορέσουν να κατασταλάξουν στις απόψεις τους για τα σημαντικά αυτά θέματα.

Λέω πολίτες, γιατί όπως τονίστηκε από τον καθηγητή Μουτλού Οζτούρκ – και αυτό είναι το τρίτο σημείο που κράτησα – η παιδεία δεν έχει καθήκον να φτιάχνει τους αυριανούς ετοιμοπόλεμους στρατιώτες, αυτό ας είναι μέλημα των στρατιωτικών και όχι των εκπαιδευτικών, αλλά πρέπει να φτιάχνει τους αυριανούς σωστούς πολίτες.

Πέρα από αυτά δόθηκε και ένα μήνυμα προς τα μέλη της Πλατφόρμας: Η μεγάλη επιτυχία της εκδήλωσης, μας εμψυχώνει σε αυτό που κάνουμε και μας υποδεικνύει πως τώρα περισσότερο από ότι στο παρελθόν έχουμε καθήκον να στηρίξουμε την προσπάθεια αλλαγής όχι μόνο των βιβλίων της ιστορίας αλλά και την όλη φιλοσοφία του κρυμμένου αναλυτικού που δυστυχώς κατάφεραν οι πολιτικές της διχοτόμησης να διαποτίσουν γενεές Ελλήνων Κυπρίων με αποτέλεσμα να ακούμε από παιδιά να παπαγαλίζουν το ανήκουστο "τζιείνοι ποτζιεί τζιαι μεις ποδά"! Το σχολείο της συμφιλίωσης πρέπει να γίνει μια πραγματικότητα που θα προετοιμάσει και θα διασφαλίσει την ειρηνική συνύπαρξη των δύο κοινοτήτων. Είμαστε δυστυχώς, τρεις δεκαετίες πίσω σε αυτή μας την προσπάθεια.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΚΑΤΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ. ΥΠΑΡΧΟΥΝ, ΚΙ ΟΛΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΠΛΗΘΑΙΝΟΥΝ.

Υπάρχει η θεωρία βασισμένη σε επιστημονικές έρευνες που λέει ότι οι επαφές ανάμεσα σε ανθρώπους από διαφορετικές ομάδες παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην προσέγγιση τους και στην καταπολέμηση προκαταλήψεων και φοβιών – «απίστευτο, είναι περίπου σαν εμένα!» Ωστόσο, ενώ οι τουρκοκύπριοι εκπαιδευτικοί με ομάδες μαθητών έχουν οργανώσει επισκέψεις σε ελληνοκυπριακά σχολεία, οι ελληνοκύπριοι ομόλογοί τους δεν κατάφεραν ακόμα να το ανταποδώσουν. Που οφείλεται αυτή η δυσαναλογία;

Κ.Α.: Στο ότι το υπουργείο είναι επιφυλακτικό σε ότι μπορεί να εκληφθεί ως αναγνώριση τουρκοκυπριακού κράτους. ■

ΚΡΙΣΗ, ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ & LIFE AFTER BUSH

Σε συνέντευξη του στη Χριστιάνα Βωνιάτη* ο καθηγητής του MIT Νόαμ Τσόμσκι μιλά για την παγκόσμια φτώχεια, τις πρόσφατες αμερικανικές εκλογές και την καταστροφική εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών.

Εδώ και αρκετές δεκαετίες, οι σχεδιαστές της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής αντιλαμβάνονται την υπερπόντια «προστασία» των πετρελαίων ως καθοριστικό παράγοντα της «εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ». Σύμφωνα με μια μετριοπαθή εκτίμηση η «προστασία» των πετρελαίων στον Περσικό Κόλπο στοιχίζει στο Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ 138 δισεκατομμύρια δολάρια το χρόνο. Τόσο για το Δημοκρατικό, όσο και για το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, η δαπάνη τέτοιων αμύθητων ποσών για την προστασία των ξένων πετρελαίων γίνεται αποδεκτή ως αδιαμφισβήτητη σοφία. Αν λοιπόν ο σχεδιασμός της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ καθορίζεται από πολιτικοστρατηγικά και πολεμο-βιομηχανικά συμφέροντα, τα οποία υπερβαίνουν την όποια προεδρική εκστρατεία, πώς μπορεί η εκλογή του Ομπάμα να επηρεάσει την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ;

Πράγματι, υπ' αυτή την έννοια δεν υπάρχει αισθητή διαφορά ανάμεσα στους Δημοκρατικούς και τους Ρεπουμπλικάνους, και η προοπτική «αλλαγής» είναι μηδαμινή. Η πολιτική που αναφέρατε, χρονολογείται από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και παλαιότερα. Για λόγους προπαγάνδας, ωστόσο, οι αυταπόδεικτες αυτές αλήθειες απορρίπτονται κατηγορηματικά από την πολιτική ηγεσία των ΗΠΑ, καθώς δεν συνάδουν με το δόγμα της «αγνότητας των προθέσεων» το οποίο οι πολιτικοί αρέσκονται να διακηρύσσουν. Όμως, σε κρίσιμες στιγμές, οι σκληρές αλήθειες της Αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής αποκαλύπτονται. Όπως, για παράδειγμα, αμέσως μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου, όταν η διακυβέρνηση του Μπους (πατέρα) εξέδωσε μια νέα έκθεση Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας, όπου εξηγούσε πως μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης όλα θα συνέχιζαν όπως πριν, αλλά με μια νέα ρητορεία. Συγκεκριμένα, οι αμερικανικές δυνάμεις επέμβασης θα διατηρούνταν στη Μέση Ανατολή, μόνο που πλέον οι «απειλές στα συμφέροντά μας» που προέρχονταν από αυτή την περιοχή δεν μπορούσαν πια να χρεωθούν στο Κρεμλίνο, σε αντίθεση με τις προηγούμενες δεκαετίες όπου επικαλούνταν τον Ψυχρό Πόλεμο για να νομιμοποιήσουν την εξωτερική τους πολιτική στην περιοχή. Το ίδιο συμβαίνει και σήμερα. Καθώς γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο για την Ουάσινγκτον να διατηρήσει τα προσχήματα για την εισβολή στο Ιράκ, τα αίτια του πολέμου διατυπώνονται πια ξεκάθαρα, χωρίς περιστροφές και καρυκεύματα. Για παράδειγμα, οι εκδότες της Washington Post επέπληξαν πρόσφατα τον Ομπάμα λέγοντας πως διαπράττει σοβαρότατο σφάλμα με το να μετατοπίζει την προσοχή από τον πόλεμο του Ιράκ σε αυτόν του Αφγανιστάν, καθώς «η στρατηγική σημασία [του Αφγανιστάν] ωχριά μπροστά σε αυτήν του Ιράκ, το οποίο βρίσκεται στο γεωπολιτικό κέντρο της Μέσης Ανατολής και περιλαμβάνει τεράστια αποθέματα πετρελαίου». Ας σταματήσουν λοιπόν όλες αυτές τις ανοησίες περί όπλων μαζικής καταστροφής και εκδημοκρατισμού.

ΕΧΟΥΝ ΞΟΔΕΥΤΕΙ ΤΡΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΠΑΛΩΜΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΕΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΠΟΣΟ ΤΩΝ 12,3 ΔΙΣ. ΠΟΥ ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΕ ΝΑ ΔΟΘΕΙ ΓΙ' ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ, ΜΟΝΟ 1 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟ ΔΟΛΑΡΙΑ ΠΑΡΑΔΟΘΗΚΑΝ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η σημερινή παγκόσμια οικονομική κρίση είναι η χειρότερη από την εποχή του κραχ του 1929. Οι Δυτικές κυβερνήσεις υποσχέθηκαν να στηρίξουν τις τράπεζες με περισσότερα από 3 τρις δολάρια, την ώρα που δεκάδες εκατομμύρια άνθρωποι – και στον ανεπτυγμένο κόσμο – υποφέρουν από πείνα και φτώχεια. Ένα μικρό μέρος αυτού του αμύθητου ποσού θα μπορούσε να διατεθεί για την καταπολέμηση της φτώχειας. Θα συμφωνούσατε πως δεν έχουμε την απαραίτητη πολιτική βούληση για ένα νέο, παγκόσμιο "New Deal";

Αυτό που λέτε είναι σωστό. Και είναι κάτι που δεν περνά απαρατήρητο. Στην Μπαγκλαντές η εφημερίδα Nation παρατηρεί ότι «Είναι πολύ χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τρισεκατομμύρια έχουν ξοδευτεί μέχρι στιγμής για το μπάλωμα ηγεμονικών παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ενώ την ίδια στιγμή από το συγκριτικά μικρό ποσό των 12,3 δισεκατομμυρίων που έχει συμφωνηθεί νωρίτερα αυτό το χρόνο στην Ιταλία να δοθεί για την αντιστάθμιση της κρίσης πείνας, μόνο 1 εκατομμύριο δολάρια έχουν παραδοθεί».

Κατ' ακρίβεια, κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στις ΗΠΑ. Τα ΜΜΕ υποστήριξαν με ενθουσιασμό τη βοήθεια προς τις τράπεζες, αλλά εναντιώνονται ηχηρά στην παραχώρηση βοήθειας στη φθίνουσα αυτοκινητοβιομηχανία. Η πραγματικότητα παρουσιάζεται πολύ καλά από τον οικονομολόγο Dean Baker, ο οποίος εξετάζει τις εκ διαμέτρου διαφορετικές αντιδράσεις: «Στο κάτω-κάτω, ο μέσος εργάτης στην αυτοκινητοβιομηχανία έχει εισόδημα 56,650 δολαρίων το χρόνο. Αυτό είναι σχεδόν όσα κερδίζει ο Robert Rubin σε μία ημέρα. Ποιοι νομίζουν ότι είναι αυτοί οι εργάτες των αυτοκινητοβιομηχανιών;» Ο Rubin είναι ο πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Citigroup, και, ως ο άνθρωπος που διετέλεσε υπουργός Οικονομικών του Κλίντον, φέρει σημαντική ευθύνη για τη μανία απορύθμισης που αποτέλεσε καταλύτη στη σημερινή καταστροφή. Επωφελήθηκε τα μέγιστα από αυτή την κρίση όταν μεταφέρθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών στη θέση που κατέχει σήμερα. Αυτό οδήγησε τον γνωστό οικονομολόγο Tim Canova να θέσει το ερώτημα: «Γιατί δεν έχουν απαγγελθεί καταγγελίες εναντίον του Rubin για αυτές τις προφανείς παραβιάσεις του νόμου περί Ηθικής στη Διακυβέρνηση;»

Πιστεύετε πως η οικονομική κρίση θα επηρεάσει την παγκόσμια ηγεμονία των ΗΠΑ;

Ίσως να μην την επηρεάσει και πολύ. Η κρίση είναι εξίσου σοβαρή στην Ευρώπη, όσο είναι στις ΗΠΑ, και ξαπλώνεται και στον υπόλοιπο κόσμο, αν και ορισμένες χώρες που απορρίπτουν τη νεοφιλελεύθερη «συναίνεση της Ουάσινγκτον» – όπως η Κίνα – είναι πιο προστατευμένες από την κρίση, που προέρχεται από την απορυθμισμένη χρηματοοικονομική φιλελευθεροποίηση. Προς το

παρόν, οι επενδυτές που αποζητούν ασφάλεια στρέφονται στο Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ, αναγνωρίζοντας το ηγεμονικό πλεονέκτημα των ΗΠΑ στο παγκόσμιο σύστημα. Ωστόσο, πολλά θα κριθούν από το κατά πόσον οι χώρες που συσσώρευσαν μεγάλα ξένα αποθέματα – Ιαπωνία, Κίνα, Ντουμπάι και άλλες – θα συνεχίσουν να δέχονται χαμηλές αποδόσεις στις επενδύσεις τους, χρηματοδοτώντας το χρέος των ΗΠΑ, προκειμένου να διατηρήσουν την αγορά των ΗΠΑ στην οποία στηρίζονται. Ένα άλλο στοίχημα που παραμένει ανοιχτό, είναι το κατά πόσο θα επιβιώσει η ισχύουσα παγκόσμια οικονομική τάξη, νοουμένου ότι το χρέος των ΗΠΑ υποστηρίζεται από ξένους δανειστές.

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο «πόλεμος κατά της τρομοκρατίας» εξαπολύεται στο όνομα της ίδιας της ανθρωπότητας, στην οποία εχθρός είναι όποιος δεν είναι με το μέρος των ΗΠΑ και της Δύσης. Με παρόμοιο τρόπο, ο Μπιν Λάντεν και άλλοι ισλαμιστές ηγέτες αντιλαμβάνονται τον κόσμο υιοθετώντας αντίστοιχους όρους, κάνοντας διάκριση μεταξύ «πιστών» και «απίστων». Ο Μπους διαίρεσε την υφήλιο σε «καλούς» και «κακούς». Μήπως αυτός ο πόλεμος μεταξύ των δύο πλευρών είναι μία «σύγκρουση φονταμενταλισμών»;

Η ίδια ρητορική χρησιμοποιήθηκε από τον Ρέιγκαν όταν εξάγγελε τον «Πόλεμο Κατά της Τρομοκρατίας» 20 χρόνια νωρίτερα: ισχυριζόταν πως καταπολεμούσε την (κρατικά κατευθυνόμενη) διεθνή τρομοκρατία, την «πανούκλα της σύγχρονης εποχής», την «επιστροφή της βαρβαρότητας», κτλ. Ο πρώτος "Πόλεμος Κατά της Τρομοκρατίας" εξουδετερώθηκε από την ίδια την ιστορία, επειδή μετατράπηκε πολύ γρήγορα σ' έναν άγριο τρομοκρατικό πόλεμο που ρήμαξε την κεντρική Αμερική, τη νότια Αφρική και άλλα μέρη. Η ισλαμική τρομοκρατία είναι πέρα για πέρα αληθινή, και αποτελεί μια σοβαρή απειλή, η οποία ωστόσο διογκώνεται και οξύνεται από την ίδια την αντίδραση της διακυβέρνησης Μπους. Αρκεί να αναφέρουμε πως τα κρούσματα τρομοκρατίας σε παγκόσμια κλίμακα εφταπλασιάστηκαν από την εισβολή στο Ιράκ το 2003. Ας επισημανθεί επίσης πως το κίνημα της Τζιχάντ ήταν ιδιαίτερα επικριτικό απέναντι στον τυχοδιωκτισμό και την εγκληματικότητα του Μπιν Λάντεν μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου. Αντί να αδράξει λοιπόν την ευκαιρία – προκειμένου να διασπάσει το ισλαμιστικό κίνημα και να κινητοποιήσει τις δυνάμεις αντίστασης κατά του Μπιν Λάντεν – ο Μπους αποφάσισε να λειτουργήσει ως πράκτορας στρατολόγησης του Οσάμα. Έτσι, οι ίδιοι οι σεβαστοί κληρικοί που εξέδιδαν φετβάδες (θρησκευτικά διατάγματα) κατά του Λάντεν, σύντομα άρχισαν να εκδίδουν φετβάδες κατά του Μπους. Η τρομοκρατία είναι έγκλημα. Η ορθή αντίδραση στα εγκλήματα είναι να εντοπίζονται οι δράστες, να συλλαμβάνονται και να κρίνονται ενώπιον της δικαιοσύνης. Μια ακόμη σοφότερη αντίδραση – ειδικά στην περίπτωση της τρομοκρατίας – θα ήταν να λαμβάνονταν υπόψη οι αδικίες τις οποίες επικαλούνται οι τρομοκράτες για τις πράξεις τους, κι αν είναι όντως έτσι, οι αδικίες αυτές να θίγονται και να αντιμετωπίζονται ενώπιον της κοινής γνώμης. Έτσι ακριβώς εξαλείφθηκε η τρομοκρατία στη Β. Ιρλανδία. Αλλά, δυστυχώς, τέτοια μέτρα δεν τα διανοούνται καν στις ΗΠΑ. Και οι λόγοι έχουν να κάνουν με τη δεύτερη ερώτηση που μου απευθύνατε: για τον έλεγχο των παγκόσμιων ενεργειακών πηγών, και την παγκόσμια κυριαρχία γενικότερα.

ΕΝΩ Η CIA ΠΑΡΑΔΕΧΤΗΚΕ ΠΩΣ ΤΟ ΙΡΑΝ ΔΕΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΙ ΠΥΡΗΝΙΚΟ ΟΠΛΟ, Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΗΠΑ ΝΑ ΠΟΥΛΗΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΙΝΔΙΑ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟ ΧΑΜΗΛΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ.

Εκφράζεται συχνά η άποψη πως ο καθοδηγούμενος από τις ΗΠΑ «Πόλεμος Κατά της Τρομοκρατίας» δεν έφερε αποτελέσματα σε ό,τι αφορά το διακηρυγμένο στόχο του: την προάσπιση της ασφάλειας και της ελευθερίας. Σπανιότερα, διατυπώνεται η άποψη πως το αληθινό αντίδοτο κατά της τρομοκρατίας θα ήταν η καταπολέμηση των ίδιων των δομών της αδικίας – πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής, ιστορικής – που τρέφει την τρομοκρατία. Πως σχολιάζετε;

Ο στόχος του Πολέμου Κατά της Τρομοκρατίας ποτέ δεν υπήρξε η διασφάλιση της ελευθερίας. Ακόμα και ο Στάλιν και ο Χίτλερ έλεγαν πως προασπίζονται την ελευθερία. Τέτοιες διακηρύξεις είναι αναμενόμενες, κατά κανόνα κενολόγες και ανούσιες. Το αληθινό αντίδοτο στην τρομοκρατία θα ήταν ακριβώς αυτό που εισηγείστε. Και θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα μόνο εάν η εξάλειψη της τρομοκρατίας ήταν όντως προτεραιότητα της Δύσης. Όμως έχουμε ουσιαστικές ενδείξεις κι αποδείξεις πως δεν είναι. Εν τω μεταξύ, σημειώστε πως όλη αυτή η ρητορεία περί «τρομοκρατίας» είναι άκρως παραπλανητική, καθώς η ευρύτερη κοινή γνώμη υιοθετεί την προπαγανδιστική προσέγγιση της Δύσης, η οποία περιορίζει την έννοια της τρομοκρατίας στην τρομοκρατία ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ενάντια στις ΗΠΑ, χωρίς να περιλαμβάνουν τη ΔΙΚΗ ΜΑΣ τρομοκρατία ενάντια Σ' ΑΥΤΟΥΣ -η οποία συχνά είναι μαζικότερη και κατά πολύ σκληρότερη. Ο "Πόλεμος Κατά της Τρομοκρατίας" του Ρέιγκαν βρίθει από τέτοια παραδείγματα.

ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΑΠΕΙΛΗ

Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ έχει επιβάλει αλλεπάλληλες κυρώσεις στο Ιράν, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν αποδείξεις πως χρησιμοποιεί την πυρηνική του τεχνολογία για τη δημιουργία όπλου μαζικής καταστροφής. Από την άλλη, οι ΗΠΑ έχουν πρόσφατα υπογράψει συμφωνία με την Ινδία για να της πωλήσουν πυρηνική τεχνολογία, τη στιγμή που η Ινδία αρνείται να υπογράψει τις διεθνείς συμβάσεις για ειρηνική χρήση της πυρηνικής ενέργειας...

Το ζήτημα είναι ακόμη πιο παράλογο απ' όσο υπαινίσσεστε. Πριν από ένα χρόνο, η Υπηρεσία Πληροφοριών των ΗΠΑ παραδέχτηκε πως – τουλάχιστον από το 2003 και μετά – το Ιράν δεν αναπτύσσει πυρηνικό όπλο. Η συμφωνία ΗΠΑ-Ινδίας αποτελεί ένα ακόμη ισχυρό πλήγμα ενάντια στο καθεστώς της Μη-Διάδοσης των Πυρηνικών Όπλων, και υπογράφηκε για γεωστρατηγικούς και εμπορικούς λόγους.
Είναι μία ακόμη απόδειξη για το πόσο χαμηλά βρίσκεται η διασφάλιση της ανθρώπινης επιβίωσης στις προτεραιότητες των ηγετών.
Να προσθέσουμε πως τα πυρηνικά όπλα του Πακιστάν αναπτύχθηκαν χωρίς κανένα εμπόδιο, χάρη στην απόφαση της διακυβέρνησης Ρέιγκαν να υποστηρίξει τον πιο βάναυσο των δικτατόρων του Πακιστάν, Zia ul-Haq, και των προσπαθειών του για ενίσχυση των εξτρεμιστικών ισλαμιστικών δυνάμεων στη χώρα. Και, φυσικά, οι Αμερικανοί δεν εμποδίζουν ούτε το Ισραήλ – τον αγαπημένο πελάτη της Ουάσινγκτον – από του να ενισχύει διαρκώς το πυρηνικό του οπλοστάσιο, παρά το γεγονός πως ούτε αυτό υπέγραψε τη Συνθήκη για τα πυρηνικά. Επίσης, η διακυβέρνηση Μπους έχει διαχρονικά προβεί σε ποικίλα διαβήματα προκειμένου να υπονομεύσει τη Συνθήκη για τα Πυρηνικά, αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο ενός ολέθριου πυρηνικού πολέμου. Είναι γι' αυτόν ακριβώς το λόγο που αρκετοί κορυφαίοι Αμερικανοί στρατηγικοί αναλυτές έχουν προειδοποιήσει ότι ο επιθετικός μιλιταρισμός του Μπους οδηγεί στην «έσχατη καταδίκη», και κάνουν έκκληση για το σχηματισμό ενός συνασπισμού των ειρηνόφιλων εθνών για να τον αντιμετωπίσει – με την Κίνα επικεφαλής! (βλ. John Steinbrunner και Nancy Gallagher, στο περιοδικό της Αμερικανικής Ακαδημίας των Τεχνών και των Επιστημών).

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ

Παρά την ανάπτυξη 150.000 Αμερικανών στρατιωτών και τη δαπάνη εκατοντάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων (ενός τρισεκατομμυρίου, σύμφωνα με τον νομπελίστα οικονομολόγο Τζόσεφ Στίγκλιτς) το Ιράκ παραμένει μια χώρα βυθισμένη στο χάος. Η «εκπολιτιστική αποστολή» αποδείχτηκε σκανδαλώδες φιάσκο. Σε ό,τι αφορά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θεωρείτε πως τα πράγματα είναι καλύτερα σήμερα απ' ό,τι υπό το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν;

Η «εκπολιτιστική αποστολή» έχει παρομοιαστεί με τις επιδρομές των Μογγόλων κατά τον 13° αιώνα. Δεν πρόκειται περί απλού φιάσκου, αλλά αποτελεί περίτρανο παράδειγμα αυτού που το Δικαστήριο της Νυρεμβέργης κατονόμασε «υπέρτατο διεθνές έγκλημα» επιθετικότητας. Ερωτάτε αν τα πράγματα είναι χειρότερα τώρα σε σχέση με το καθεστώς του Χουσεΐν: είναι δύσκολο κι άσκοπο να συγκρίνουμε τα τερατουργήματα της κάθε πλευράς. Εάν οι ΗΠΑ ήθελαν πράγματι να ανατρέψουν το καθεστώς τού για χρόνια φίλου και συμμάχου τους Χουσεΐν, δεν θα επέβαλλαν για τόσα χρόνια αλλεπάλληλες κυρώσεις και εμπάργκο κατά του Ιράκ. Ένα εμπάργκο που χαρακτηρίστηκε ως «γενοκτονία» και από τους διακεκριμένους διπλωμάτες που ορίστηκαν από τον ίδιο τον Μπους, και οι οποίοι παραιτήθηκαν διαμαρτυρόμενοι. Οι αμερικανικές κυρώσεις ρήμαξαν και καταρράκωσαν την ιρακινή κοινωνία, ενίσχυσαν το τυραννικό καθεστώς και εξανάγκασαν τον ιρακινό λαό να στραφεί στον Σαντάμ για να επιβιώσει. Βέβαια, όλα αυτά δεν αναφέρονται πουθενά στην «ημερήσια διάταξη» των ΗΠΑ.

Η ΟΛΗ ΡΗΤΟΡΕΙΑ ΠΕΡΙ «ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ» ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΩΣ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΤΙΚΗ. ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ, ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ Σ' ΑΥΤΟΥΣ – Η ΟΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΑΖΙΚΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΛΥ ΣΚΛΗΡΟΤΕΡΗ.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Ποιοι, κατά τη γνώμη σας, είναι οι κύριοι παράγοντες που φαίνονται να οδηγούν στην ήττα των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ στον πόλεμο του Αφγανιστάν;

Είναι πρόωρο να μιλάμε για οριστική ήττα. Υπάρχουν πολλοί λόγοι που εξηγούν τις αποτυχίες στο Αφγανιστάν, όπως υπήρχαν λόγοι και για την αποτυχία της ρωσικής εισβολής τη δεκαετία του 1980. Στο πλαίσιο αυτού του παραλληλισμού, θα ήταν χρήσιμο να αναλογιστούμε την πρόσφατη έκθεση για το Αφγανιστάν που ετοίμασε ο – ειδήμονας για το Αφγανιστάν – Sir Rodric Braithwaite, ο οποίος διετέλεσε πρέσβης του Ηνωμένου Βασιλείου στη Μόσχα (1988-1992), και μετά πρόεδρος της Βρετανικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Στην έκθεση, ο Braithwaite σημειώνει πως «οι περισσότεροι Αφγανοί νιώθουν περιφρόνηση για τον πρόεδρο Καρζάι, τον οποίο μάλιστα συγκρίνουν με τον Σάχη Shujah, το "πιόνι" των Βρετανών στον πρώτο Αφγανικό Πόλεμο (1839-42)». Σύμφωνα με την έρευνα του Braithwaite, «οι περισσότεροι Αφγανοί σήμερα νιώθουν πως τα πράγματα ήταν καλύτερα υπό το καθεστώς των Σοβιετικών. Τότε, η Καμπούλ ήταν ασφαλής, οι γυναίκες συμμετείχαν στην αγορά εργασίας και τα παιδιά μπορούσαν να παίζουν άφοβα στους δρόμους. Οι Σοβιετικοί έκτισαν εργοστάσια, δρόμους, σχολεία και νοσοκομεία. Οι Ρώσοι στρατιώτες πολεμούσαν στο έδαφος με γενναιότητα, όπως οι αληθινοί πολεμιστές. Δεν σκότωναν γυναίκες και παιδιά από τον αέρα όπως συμβαίνει τώρα. Ακόμα και οι Ταλιμπάν δεν ήταν τόσο βάναυσοι, συγκριτικά: ήταν καλοί Μουσουλμάνοι, τηρούσαν την τάξη και σέβονταν τις γυναίκες – έστω με τον δικό τους τρόπο.» Αυτές είναι οι αντιλήψεις και οι μνήμες του αφγανικού λαού σήμερα. Ακόμα κι αν πρόκειται περί μύθου, κι αν δεν αντανακλούν τις ιστορικές πραγματικότητες, αυτές οι συλλογικές απόψεις καταδεικνύουν μια βαθιά και αυξανόμενη απογοήτευση για τα «συμμαχικά» στρατεύματα και τις πολιτικές τους. Η σημαντική αυτή έκθεση του Braithwaite δημοσιεύτηκε στην Financial Times του Λονδίνου, όμως καμία αναφορά δεν έγινε στην αμερικανική έκδοση της εφημερίδας.■

**** Η Χριστιάνα Βωνιάτη είναι υπεύθυνη του τμήματος διεθνών και ευρωπαϊκών ειδήσεων στην εφημερίδα «Πολίτης» απ' όπου αναδημοσιεύουμε και την πιο πάνω συνέντευξη - την πρώτη του Ν. Τσόμσκι σε κυπριακό έντυπο.***

SO YOU THINK YOU CAN DANCE

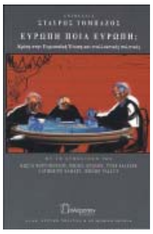
Οι προεδρικές εκστρατείες των Ομπάμα και ΜακΚέιν επικεντρώθηκαν περισσότερο στο ίματζ και στο θέαμα παρά σε πολιτικές ιδέες και απτές προτάσεις. Πώς σχολιάζετε την εμπορευματοποίηση των αμερικανικών εκλογών;

Ένα από τα ευφυέστερα σχόλια για τις εκλογές – και γενικότερα για τη σύγχρονη πολιτική – δημοσιεύτηκε σε άρθρο των Financial Times του Λονδίνου (28 Οκτωβρίου). Έλεγε: «Ένα από τα άτομα που επωφελήθηκαν τα μέγιστα από τη "γενναιοδωρία" των Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, είναι η Έιμι η στιλίστρια. Οι εκθέσεις για τη χρηματοδότηση της εκστρατείας δείχνουν πως η Έιμι Στρότζι, την οποία οι Ρεπουμπλικάνοι δανείστηκαν από το ριάλιτι σόου "So You Think You Can Dance" για να φτιασιδώσει τη Σάρα Πέιλιν, έλαβε το απίστευτο ποσό των $22.800 – σχεδόν τα διπλάσια χρήματα από τον Ράντι Σιούνεμαν, τον σύμβουλο του ΜακΚέιν σε θέματα εξωτερικής πολιτικής».

Ουσιαστικά, οι εκλογές διευθύνονται από τη βιομηχανία Δημοσίων Σχέσεων, η οποία «πουλά» τους υποψήφιους ακριβώς όπως πουλά αγαθά μέσω τηλεοπτικών διαφημίσεων. Ο στόχος του μάρκετινγκ είναι να δημιουργήσει απαίδευτους καταναλωτές που επιδίδονται σε παράλογες επιλογές, υπονομεύοντας τους σκεπτόμενους πολίτες που κάνουν ορθολογικές επιλογές. Οι ίδιες τεχνικές χρησιμοποιούνται για να υπονομεύσουν τη Δημοκρατία.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που εξηγούν γιατί τα πολιτικά ζητήματα αποκλείονται από την ατζέντα της εκστρατείας: για μια σειρά κρίσιμων ζητημάτων, και τα δύο κόμματα – δηλαδή, οι δύο κλίκες που εκπροσωπούν τον επιχειρηματικό κόσμο των ΗΠΑ – εκφράζουν πολύ πιο δεξιές απόψεις απ' ό,τι το εκλογικό σώμα. Οι διάφορες ελίτ των ΗΠΑ πάντα έβλεπαν τη δημοκρατία ως απειλή, και δικαιολογημένα. Οι ειδήμονες σε θέματα δημοκρατίας, από όλο το πολιτικό φάσμα, το παραδέχονται με ειλικρίνεια και χωρίς περιστροφές.

ΒΙΒΛΙΟ / ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΕΥΡΩΠΗ ΠΟΙΑ ΕΥΡΩΠΗ; ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

του **Σταύρου Τομπάζου** (επιμ.)
Εκδ. Πολύτροπον
Αθήνα, 2008, σελ. 259

Το βιβλίο «Ευρώπη ποια Ευρώπη;» αποτελεί μια προσπάθεια ανατομίας της πολιτικής και κοινωνικής κρίσης που καθηλώνει τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες σε μια κοινή αγορά όπου ο «ανόθευτος» ανταγωνισμός αποτελεί την υπέρτατη αρχή. Η υπέρβαση αυτής της κρίσης, όχι με την επιστροφή στην «εθνική κυριαρχία» – που δεν αποτελεί διέξοδο – αλλά με την πραγματική πολιτική συγκρότηση και τον εκδημοκρατισμό, προϋποθέτει μια ριζοσπαστική αλλαγή πορείας, που θα αγγίξει όλες τις διαστάσεις του ευρωπαϊκού εγχειρήματος: την οικονομική και κοινωνική πολιτική, τη μεταναστευτική πολιτική, την εξωτερική πολιτική και τις σχέσεις της Ευρώπης με τον υπόλοιπο κόσμο, τους θεσμούς και τα όργανα της Ε.Ε., αλλά και τις ίδιες τις αξίες πάνω στις οποίες θεμελιώνεται το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Αυτά τα σημεία αιχμής και σύγκρουσης αναδεικνύουν οι Σταύρος Τομπάζος, Κ. Βεργόπουλος, M. Husson, Y. Salesse, C. Samary, T. Vallny στο συλλογικό αυτό τόμο.

Μιλήσαμε με τον Σταύρο Τομπάζο που επιμελήθηκε της όλης έκδοσης για το πως τα συμφραζόμενα του βιβλίου άπτονται και της Κυπριακή εμπειρίας.

Πριν ένα χρόνο, στη διάρκεια των προεδρικών εκλογών το ερώτημα του βιβλίου «Ευρώπη, ποια Ευρώπη;» έγινε επίσημα ένα από τα σημαντικά ζητήματα που συζητήθηκαν κατά την προεκλογική εκστρατεία, με αναφορές στον νεοφιλελευθερισμό, ανεργία, συνταξιοδοτικό κλπ. Σε κάποιο βαθμό λοιπόν το εκλογικό αποτέλεσμα προστίθεται στο γαλλικό, ολλανδικό και ιρλανδικό Όχι;

Το γαλλικό και το ολλανδικό Όχι στο ευρωσύνταγμα, καθώς και το ιρλανδικό Όχι στη συνθήκη της Λισσαβόνας, παρά τις σημαντικές διαφορές στις επιχειρηματολογίες που κυριάρχησαν στην κάθε χώρα, παραπέμπουν σε μια κοινή ρίζα: Η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης από τη δεκαετία του 1980 επικεντρώθηκε στην αμφισβήτηση των κοινωνικών κεκτημένων και της μειχτής οικονομίας της μεταπολεμικής περιόδου, διαμέσου της έκθεσης των ευρωπαϊκών κρατών σε ένα όλο και οξύτερο ενδο-ευρωπαϊκό και διεθνή ανταγωνισμό. Αντί να επικρατήσει η αρχή της εναρμόνισης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας προς τα άνω, κυριάρχησε η αρχή του αθέμιτου ανταγωνισμού που καθιέρωσε ένα αγώνα δρόμου κοινωνικής οπισθοδρόμησης. Το κράτος που επιβάλλει πρώτο νομοθεσίες που διευκολύνουν τις απολύσεις, που καταργεί το νομικά κατοχυρωμένο κατώτατο όριο μισθού, που υποβαθμίζει τις δημόσιες υπηρεσίες κλπ αποκτά συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τα γειτονικά κράτη.

Το κοινωνικό κεκτημένο αποδομήθηκε παράλληλα με το δημοκρατικό κεκτημένο, κυρίως διαμέσου της μεταφοράς αρμοδιοτήτων από τον παραδοσιακό χώρο άσκησης των δημοκρατικών δικαιωμάτων (το εθνικό κράτος) στον ευρωπαϊκό χώρο: ο δημοκρατικός έλεγχος υποχώρησε έτσι προς όφελος της γραφειοκρατικής, δήθεν «επιστημονικής» διαχείρισης που, εξ ορισμού, τίθεται υπεράνω κάθε δημοκρατικής αμφισβήτησης.

Αυτή η κατάσταση και το αίσθημα ματαίωσης και ανασφάλειας που επιφέρει σε μεγάλα τμήματα των πληθυσμών ενίσχυσε την απήχηση των ευροσκεπτικιστών συντηρητικών απόψεων, το λαϊκισμό της άκρας δεξιάς, αλλά και των φιλοευρωπαϊκών, αριστερών απόψεων οι οποίες διεκδικούν μια άλλη Ευρώπη. Κατά την προεκλογική εκστρατεία, η στάση του ΑΚΕΛ απέναντι στην Ευρώπη αντανακλά ως ένα βαθμό τους προβληματισμούς της ευρύτερης ευρωπαϊκής Αριστεράς σχετικά με τους προσανατολισμούς της ευρωπαϊκής ενοποίησης σήμερα. Πράγματι, κατά την προεκλογική εκστρατεία στην Κύπρο δεν κυριάρχησε το ερώτημα Ευρώπη ή Εθνικό κράτος, αλλά το ερώτημα του βιβλίου: «Ευρώπη, ποια Ευρώπη;»

Η «Δίκαιη Κοινωνία» του εκλογικού συνθήματος του ΑΚΕΛ συνδέθηκε βέβαια με το «Ποια Ευρώπη» θέλουμε. Συνδέθηκε όμως και με την «ανθηρή οικονομία» ως προϋπόθεση. Πως συγκρίνεις με τις πολιτικές που εκφράζονται στο βιβλίο;

Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα εξαρτάται από το τι εννοεί το ΑΚΕΛ με τον όρο «ανθηρή οικονομία». Αν εννοεί ότι ο στόχος της οικονομική πολιτικής πρέπει να είναι η αύξηση της κερδοφορίας των ιδιωτικών επιχειρήσεων, προκειμένου να επιτευχθεί ένας ψηλός ρυθμός παραγωγικών επενδύσεων, τότε αυτή η σύνδεση είναι αδόκιμη. Το ποσοστό κέρδους είναι σήμερα πολύ ψηλότερο στον ανεπτυγμένο κόσμο γενικά, αλλά και στην Κύπρο, απ' ότι τη δεκαετία του '60, χωρίς όμως να παρατηρούνται οι ανάλογες παραγωγικές επενδύσεις, των οποίων ο ρυθμός αύξησης είναι πολύ χαμηλότερος απ' ότι τη δεκαετία του 1960.

Με την κρίση που ταλανίζει αυτή τη στιγμή την παγκόσμια οικονομία καταρρέει ένα μοντέλο ανάπτυξης που βασίστηκε σε μια συνεχή και σχεδόν πρωτοφανή διόγκωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Όλοι οι σχετικοί δείχτες, στις ΗΠΑ, τον αγγλοσαξονικό κόσμο γενικότερα και την ηπειρωτική Ευρώπη επιβεβαιώνουν αυτή την έξαρση των κοινωνικών ανισοτήτων. Τα «ανθηρά» κέρδη, ωστόσο, αντί να επιφέρουν ανάπτυξη, οδήγησαν το σύστημα σε μια δομική κρίση εξίσου σοβαρή με αυτή του 1929-1933.

Επειδή η τεράστια πλειοψηφία των εργαζομένων δεν επωφελήθηκε μισθολογικά παρά σε ελάχιστο βαθμό από την αύξηση της παραγωγικότητα υποχρεώθηκε να καταφύγει στο δανεισμό. Ταυτόχρονα, τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, που έβλεπαν τις πλασματικές αξίες των χρηματιστηριακών τους τίτλων να αυξάνονται, δεν περιορίστηκαν μόνο στην κατανάλωση των τόκων και μερισμάτων που εισέπρατταν, αλλά δανείζονταν και επιπλέον χρήματα επιδιδόμενα σε μια ξέφρενη κατανάλωση εμπορευμάτων πολυτελείας.
Τώρα που εξάντλησε τα όρια της η ανάπτυξη με «δανεικά και αγύριστα», δεν κατέρρευσε μόνο το χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά και το μοντέλο ανάπτυξης της πραγματικής οικονομίας, καθώς και τα επίσημα και σοβαροφανή ιδεολογήματα που το συνόδευαν.

Η φιλοσοφία των οικονομικών πολιτικών που εισηγούμαστε στο βιβλίο στοχεύουν στην ανθρώπινη ανάπτυξη όπως την αντιλαμβάνεται και την περιγράφει ο ΟΗΕ στις ετήσιες εκθέσεις του για την ανθρώπινη ανάπτυξη, η οποία, όμως, δεν θα ήταν δυνατή χωρίς τη δραστήρια και όχι μόνο εποπτική εμπλοκή του κράτους στην οικονομία. Η ανθρώπινη ανάπτυξη προϋποθέτει σύμφωνα με το βιβλίο:

- Ριζική ανακατανομή των εισοδημάτων προς όφελος των εργαζομένων
- Εναρμόνιση προς τα άνω του κοινωνικού κεκτημένου των ευρωπαϊκών κρατών
- πλήρη απασχόληση
- Εξασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα και της ποιότητας βασικών υπηρεσιών (υγεία, παιδεία, συγκοινωνίες κλπ)
- οικονομική ανάπτυξη συμβατή με το φυσικό περιβάλλον

Πιστεύουμε ότι οι πιο πάνω άμεσοι στόχοι είναι δυνατό να επιτευχθούν και οι εισηγούμαστε συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να επιτευχθούν.

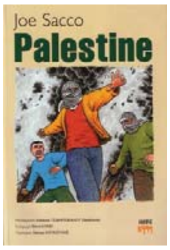
Τα δύο σκέλη του προεκλογικού συνθήματος Δίκαιη Κοινωνία – Δίκαιη Λύση παρουσιάστηκαν ως παράλληλα μέχρι και ανταγωνιστικά («έχουμε να λύσουμε το Κυπριακό άρα δεν επιδιώκουμε τον σοσιαλισμό σε αυτή τη φάση»). Όμως μια λύση όχι μόνο δίκαιη αλλά και βιώσιμη και ειρηνική νομίζουμε πως έχει ως προϋπόθεση την ουσιαστική μείωση των κοινωνικών αδικιών. Ιστορικά η κοινωνική αδικία και η οικονομική δυσπραγία έχει χρησιμοποιηθεί από εθνικιστές και ρατσιστές προς όφελός τους. Είναι λοιπόν αυτά τα δύο – λύση και κοινωνική δικαιοσύνη - ανεξάρτητα ή ακόμα και ανταγωνιστικά;

Πράγματι, στην Ευρώπη, οι επίσημες πολιτικές επειδή δεν μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τα πραγματικά κοινωνικά προβλήματα ανέδειξαν, εμμέσως και αδιόρατα πολλές φορές, την μετανάστευση

ως πρόβλημα. Το αποτέλεσμα αυτών των πολιτικών ήταν να δημιουργήσουν ένα επιπλέον πρόβλημα: την ανάπτυξη των ξενοφοβικών αισθημάτων και του εθνικισμού. Μια ενδελεχής ανάλυση των μεταναστευτικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο βιβλίο, δείχνει ακριβώς το μέγεθος της ευθύνης των δημόσιων πολιτικών μετανάστευσης, οι οποίες δεν αποτελούν «διαχείριση» των ήδη υφιστάμενων ξενοφοβικών αισθημάτων όπως διατείνονται, αλλά γενεσιουργό τους αιτία.

Συμφωνώ ότι μια δίκαιη κοινωνία και μια δίκαιη λύση πρέπει να προωθούνται ταυτόχρονα διότι η σχέση ανάμεσα σ' αυτούς τους στόχους είναι μια σχέση θετικής αλληλεπίδρασης. Η λύση του κυπριακού επιδρά θετικά στον αγώνα για μια δίκαιη κοινωνία και αντίστροφα.

ΒΙΒΛΙΟ

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

του **Τζο Σάκο**
Εκδ. ΚΨΜ (ΚΑΨΙΜΙ)
312 σελ.

(Πολεμικές ανταποκρίσεις από την Παλαιστινιακή Ιντιφάντα σε κόμικς)

«Τα Κόμικς! Κάποτε τα αποκαλούσαμε «μικυμαούς». Κάποτε κάποια βιβλία κυκλοφορούσαν με «οδηγίες ανάγνωσης» για το πως διαβάζονται τα κόμικς, πως γίνεται η διαδοχή των εικόνων, τι σημαίνουν τα μπαλονάκια κλπ. Κάποτε κάποιοι τα αποκαλούσαν παραλογοτεχνία και υποκοπυλτούρα και ίσως εν μέρει να είχαν δίκιο. Σήμερα, τουλάχιστον στη συνειδηση ενός μεγάλου μέρους του αναγνωστικού κοινού, έχουν αποκτήσει με κόπο, πόνο, ιδρώτα και τόνους μελανιού και χαρτιού, μια ισότιμη θέση στο πάνθεον των τεχνών. Τα αποκαλούμε «Ένατη Τέχνη» και για πολλά από αυτά ο όρος είναι απόλυτα δικαιολογημένος - αν και πολλά ακούγεται υπερβολικός. Όπως και στις υπόλοιπες τέχνες, ανάμεσά τους βρίσκονται αμέτρητα σκουπίδια αλλά ευτυχώς και αμέτρητα διαμάντια που περιμένουν τον αναγνώστη να τα ανακαλύψει, να τα ανασύρει από το σωρό και να τα απολαύσει.» Γιάννης Κουκουλάς (δημοσιογράφος)

Η *Παλαιστίνη* αποτελεί μια - πολιτικά και αισθητικά - πρωτοπόρα, αυθεντική και ιδιαίτερη δουλειά, ενός από τους καλύτερους και πολυβραβευμένους σκιτσογράφους του κόσμου, Τζο Σάκο. Πρόκειται για ένα βιβλίο με πολεμικές αντ αποκρίσεις από την Ιντιφάντα και αντιπαράθεση Παλαιστίνιων-Ισραηλινών στα μέτωπα της Μέσης Ανατολής τη δεκαετία του '90. Πολεμικές ανταποκρίσεις σκιτσαρισμένες στο χέρι!

Στα τέλη του 1991 και στις αρχές του 1992, ο Τζο Σάκο πέρασε δυο μήνες με τους Παλαιστίνιους στα Κατεχόμενα Εδάφη, ταξιδεύοντας και κρατώντας σημειώσεις. Μόλις επέστρεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες στα μέσα του 1992, ξεκλινησε να γράφει και να σκιτσάρει την *Παλαιστίνη*, στην οποία συνδύασε την τεχνική του επιτόπιου ρεπορτάζ με την αφηγηματικότητα ενός βιβλίου κόμικς, ώστε να εξερευνήσει αυτή την περίπλοκη και συναισθηματικά επιβαρημένη κατάσταση.

Η *Παλαιστίνη* πρωτοδημοσιεύτηκε σε 9 τεύχη και στη συνέχει κυκλοφόρησαν οι ομώνυμοι τόμοι, ο πρώτος το 1994 και ο δεύτερος το 1996. Γι' αυτά τα συγκλονιστικά βιβλία, ο Σάκο βραβεύτηκε το 1996 με το American Book Award, ένα από τα σημαντικότερα βραβεία διεθνώς στο χώρο του βιβλίου, που απονεμήθηκε για πρώτη φορά σε κόμικς.

Στο βιβλίο ξετυλίγονται μοναδικές εικόνες μεγάλης αισθητικές αξίας σε συνδυασμό με πολύ ενδιαφέρουσες ιστορίες που αποτελούν μια ιστορική κατάθεση και ένα σημείο αναφοράς στην ιστορία του βιβλίου-κομικς και όχι μόνο. Οι σχολιστικά εικονογραφημένες απεικονίσεις αντηχούν την ωμή πραγματικότητα που βίωσε. Ιστορίες, μερικές φορές αστείες, τις περισσότερες φορές σκληρές, αλλά πάντα αληθινές, που ο Σάκο κατέγραψε οπτικά πάνω στο χαρτί. Δεν κράτησε τίποτα πίσω στον απολογισμό του, φαινομενικά κάνει ότι καλύτερο για να εκθέσει τι είδε και σπρώχνει τον αναγνώστη/θεατή να «βιώσει» τις εμπειρίες στα κατεχόμενα εδάφη της Παλαιστίνης. "Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν μια ασαφή εικόνα για το τι συμβαίνει στα Κατεχόμενα Εδάφη και μια διαστρεβλωμένη ιδέα για το ποιος είναι ο επιτιθέμενος και ποιο είναι το θύμα. Προήλθα από τη σκοπιά ότι Παλαιστίνη ισούται με τρομοκρατία και αυτό ήταν ακριβώς πως φιλτραρίστηκε μέσα μου έτσι όπως παρουσιαζόταν κατα τη διάρκεια των δελτίων ειδήσεων", λέει ο Σάκο.

Η *Παλαιστίνη* εκδόθηκε ενιαία με πρόλογο από τον Παλαιστίνιο πανεπιστημιακό και συγγραφέα Έντουαρντ Σαΐντ. Κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις ΚΨΜ, και μπορεί να αγοραστεί και online από την ιστοσελίδα www.kapsimi.gr

Άννα Φωτιάδου

Από τον Αργεντινό κομίστα **Quino**, *Χωρίς Λόγια*

ΚΙΣΑ

Επίθεση ενάντια σε 15χρονη αφρικανικής καταγωγής
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΒΙΑ

Το βράδυ της 18ης Δεκεμβρίου, παγκόσμιας ημέρας για τα δικαιώματα των μεταναστών, μια μαθήτρια 15 χρονών βρέθηκε στο Τμήμα Πρώτων Βοηθειών του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, μετά από σοβαρά τραύματα που δέχτηκε από ομάδα 60 νεαρών στο Στρόβολο μετά από αγώνα πετόσφαιρας. Πρόκειται για ένα από τα πιο σοβαρά εγκλήματα ρατσιστικής βίας στην Κύπρο, μια και ο λόγος της επίθεσης ήταν το χρώμα της μαθήτριας, η οποία είναι κύπρια, αφρικανικής καταγωγής.

Οι νεαροί που επιτέθηκαν φώναζαν στο ανυπεράσπιστο θύμα τους ότι δεν θέλουν ξένους εδώ και να πάει πίσω στη χώρα της! Ο προπονητής της που προσπάθησε να την υπερασπίσει απειλήθηκε, επίσης, με ξυλοδαρμό. Το επεισόδιο αυτό μπορεί μεν να αποτελεί ασυνήθιστα ακραία μορφή ρατσιστικής βίας, ωστόσο συμβαίνει σε ένα γενικότερο κοινωνικό πλαίσιο όπου οι ρατσιστικές συμπεριφορές και οι διακρίσεις εναντίον προσώπων διαφορετικού χρώματος, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής ή θρησκείας και ιδιαίτερα εναντίον μεταναστών και προσφύγων (στην εργασία, την εξεύρεση στέγης και σε άλλους τομείς της καθημερινής ζωής) έχουν πλέον κυριαρχήσει.

Τέτοιου είδους φαινόμενα δεν είναι άσχετα με το στιγματισμό των μεταναστών από πολιτικούς, μέρος των ΜΜΕ και άλλων που έχουν ηγετικές θέσεις στην κοινωνία, με ρατσιστικές γενικεύσεις, όπως π.χ. η συνεχής αναφορά σε «λαθρομετανάστες», ακόμα κι όταν πρόκειται για πρόσφυγες από το Ιράκ, την Παλαιστίνη κ.λπ., με τη σύνδεση της παρουσίας των μεταναστών με την ανεργία και το έγκλημα, την απόκρυψη της θετικής τους συνεισφοράς στην οικονομία και την κοινωνία και την απουσία αποτελεσματικών πρακτικών κοινωνικής ένταξης.

Δυστυχώς, το ρατσιστικό φαρμάκι αφέθηκε να δηλητηριάσει τις ψυχές μέρους της νεολαίας μας. Η αστυνομία, η οποία κατά κανόνα επιδεικνύει έλλειψη ευαισθησίας σε φαινόμενα ρατσιστικής βίας (τα οποία δεν καταγράφονται καν ως τέτοια) μετέβη στο χώρο του ξυλοδαρμού, αλλά όχι μόνο δεν

προέβη σε ανακρίσεις και συλλήψεις αλλά αρνήθηκε να δεχτεί γραπτό παράπονο του πατέρα της αναφερόμενης .

Η Αφρικανική κοινότητα ζει από ψες σε καθεστώς φόβου. Η ΚΙΣΑ απαιτεί την πλήρη διερεύνηση του περιστατικού και την τιμωρία των ενόχων. Αυτό, φυσικά, είναι το ελάχιστο και δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Αυτό που απαιτείται είναι η υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο που θα στοχεύει στο σεβασμό των δικαιωμάτων των μεταναστών, στο σεβασμό της διαφορετικότητας και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών, των προσφύγων, των παιδιών από μικτούς γάμους κλπ. Απαιτείται επίσης ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης κατά του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των διακρίσεων.

Η ΚΙΣΑ καλεί τους μαθητές και τους νεολαίους, και ιδιαίτερα τους συμμαθητές και τον περίγυρο των εμπλεκομένων στο ξυλοδαρμό, να απομονώσουν τους ενόχους και να συμπαρασταθούν στη μαθήτρια και την οικογένειά της.

Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό

**** Η ΚΙΣΑ κάλεσε ταυτόχρονα σε εκδήλωση διαμαρτυρίας η οποία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 20/12/2008 στην Πλατεία Ελευθερίας για να δοθεί τέλος σε τέτοια φαινόμενα που απειλούν ν' αποκτήσουν τραγικές διαστάσεις.***

ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ Ε/Κ & Τ/Κ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Η ιστορία της διακοινοτικής σύγκρουσης στο προσκήνιο
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΙΣΤΙΚΟΣ ΠΑΡΟΞΙΣΜΟΣ

Το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μιας πρωτοφανούς επίθεσης ενάντια σε ερευνητές, εκπαιδευτικούς και δημοσιογράφους που αποδομούν την εθνικιστική μυθοπλασία της “τουρκοανταρσίας” και τεκμηριώνουν τη συνυπευθυνότητα συγκεκριμένων πολιτικών κύκλων στην ε/κ κοινότητα για τα γεγονότα της δικοινοτικής σύγκρουσης. Ως Πλατφόρμα εκφράζουμε τη στήριξή μας στους ερευνητές και εκπαιδευτικούς αυτούς που τολμούν να μιλήσουν τη γλώσσα της αλήθειας αναλύοντας κριτικά το παρελθόν μέσα από την οπτική του μέλλοντος της χώρας μας.

Πρώτα είχαμε τις σκοταδιστικές παρεμβάσεις του αρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου Β', ο οποίος προσπαθώντας να προκαταλάβει την επιλογή των μελών και το έργο της επιτροπής για την αναθεώρηση των βιβλίων της ιστορίας, δήλωνε ότι θα καλέσει τους μαθητές να κάψουν τα βιβλία αν αυτά δεν ανταποκρίνονταν στις δικές του προδιαγραφές! Είπε ψέματα για τα σταυρουδάκια στην Αγγλική Σχολή και, ενώ δεν είχε διαβάσει την εγκύκλιο του Υπουργού Παιδείας, έσπευσε να τον κατηγορήσει. Το αποκορύφωμα ήταν η ενέργεια του ως επικεφαλής της Ιεράς Συνόδου να απαιτήσει τη συμπερίληψη δυο αρχιερέων στην επιστημονική επιτροπή. Παράλληλα, είχαμε την ανακοίνωση της ΟΕΛΜΕΚ που θέλησε να μας εξηγήσει τη “σωστή” εκδοχή της ιστορίας, υποπίπτοντας -όπως έχει τεκμηριωθεί επιστημονικά και δημόσια- σε σωρεία λαθών και διαστρεβλώσεων. Ως εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διαφυλάσσουμε την επαγγελματική, επιστημονική και παιδαγωγική μας ιδιότητα και να αποφεύγουμε να γινόμαστε εργαλείο συγκάλυψης εσφαλμένων πολιτικών επιλογών. Η αλήθεια έστω και οδυνηρή ωφελεί και το κάθε άτομο ξεχωριστά, αλλά και συλλογικά όλη την κοινωνία.

Η ολομέτωπη επίθεση ενάντια στον ιστορικό Ρ. Κατσιαούνη, επειδή αναλύει επιστημονικά το πολιτικό και ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο έλαβαν χώρα τα γεγονότα της διακοινοτικής σύγκρουσης υποδεικνύοντας το ρόλο που διαδραμάτισαν οι διάφοροι αρνητικοί πρωταγωνιστές, αποτελεί πολιτικό παλιμπαιδισμό. Ο βουλευτής της ΕΔΕΚ κ. Βαρνάβα προχώρησε μάλιστα στην εκπομπή της κ. Χαραλαμπίδου “Το συζητάμε” (16/2/2009 με θέμα τα τεκταινόμενα στην Αγγλική σχολή) να απαιτήσει τη λογοκρισία της ανάλυσης του Ρ. Κατσιαούνη και να του υποδείξει ότι είναι εκτός του αποδεκτού πολιτικού πλαισίου. Η τοποθέτηση του κ. Βαρνάβα “ότι οι Ε/κ δεν είχαν παράνομη στρατιωτική οργάνωση πριν την κατάθεση των 13 σημείων” είναι εντελώς αβάσιμη και ανιστόρητη και μας οδηγεί αναπόφευκτα σε ένα από τα δυο εξής συμπεράσματα: είτε έχει ανεπαρκείς γνώσεις για τη σύγχρονη κυπριακή ιστορία μη έχοντας υπόψην του το σχέδιο Ακρίτας (δημοσιευμένο στην Κατάθεση του Γλαύκου Κληρίδη και αναλυμένο στα βιβλία των Μακάριου Δρουσιώτη και Σπύρου Παπαγεωργίου), είτε για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας αντιμάχεται την αποκάλυψη των σκοτεινών πτυχών της πολιτικής πρακτικής μερίδας της τότε ε/κ ηγεσίας. Και στις δυο περιπτώσεις ντροπιάζει τη βουλευτική ιδιότητα. Διότι δεν τιμά το κυπριακό κοινοβούλιο να έχει στις τάξεις του ούτε ιστορικά ανίδεους ούτε λογοκριτές της ιστορικής επιστήμης.

Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε τη συνέπεια του κ. Βαρνάβα στην προσπάθεια τρομοκράτησης της προβληματιζόμενης μερίδας της κοινωνίας με επιθέσεις ενάντια σε εκπαιδευτικούς στο Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου και στην Αγγλική Σχολή Λευκωσίας που δεν αναπαράγουν την ιστορική εκδοχή η οποία αρέσει στον ίδιο και στην εθνικιστική πτέρυγα του κόμματος του, με την οποία φαίνεται να συντάσσεται περιφρονώντας τις ιστορικές ρίζες του ίδιου του χώρου που τον ανάδειξε βουλευτή. Συμπαρατάσσεται έτσι με εθνικιστές δημοσιογράφους, που μέσα από τις στήλες τους βομβαρδίζουν την κοινή γνώμη με παρωχημένα συνθήματα και μονοδιάστατες οπτικές, που στόχο έχουν να εμποδίσουν τον τερματισμό της διακοινοτικής σύγκρουσης και την επανένωση της χώρας. Σημειώνουμε όμως ότι η στάση του κ. Βαρνάβα και της εθνικιστικής ηγεσίας της ΕΔΕΚ απέχει πολύ από τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Σοσιαλδημοκρατίας και της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και θα ήταν ενδιαφέρον να ενημερωθούν για αυτό.

Ως Πλατφόρμα καλούμε την ε/κ επιστημονική κοινότητα να τοποθετηθεί ενάντια στη

συντονισμένη επίθεση λογοκρισίας και λάσπης που δέχονται κάποια από τα μέλη της ακριβώς επειδή τολμούν να κάνουν το καθήκον τους: να παράγουν επιστημονική γνώση αντικειμενικά και νηφάλια και όχι προπαγανδιστικά, στα μέτρα των ιστορικών διαχειριστών του κράτους της ε/κ κοινότητας. Δηλώνουμε την πρόθεσή μας να συνεχίσουμε να αρθρώνουμε απαγορευμένα ερωτήματα, να συνεχίσουμε την αντίσταση σε κάθε προσπάθεια λογοκρισίας και ενάντια σε κάθε σκοταδιστική λογική απόκρυψης της ιστορικής πραγματικότητας.

Πλατφόρμα Ε/Κ και Τ/Κ Εκπαιδευτικών – "Ενωμένη Κύπρος", [Ελληνοκυπριακό τμήμα]

ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

«ΒΛΕΠΕ, ΑΚΟΥΓΕ, ΣΙΩΠΑ»

Όταν επιτέλους φτάσεις την ηλικία των 18, η αναμονή της ενηλικίωσης τελειώνει και η αγωνία της κατάταξης στην Εθνική Φρουρά κορυφώνεται. Όταν φτάσει και το χαρτί κατάταξης, τότε αρχίζεις να δίνεις λίγη περισσότερη προσοχή στις ιστορίες που κυκλοφορούν σε κάθε παρέα για το στρατό.

Κάποιοι μας λένε ότι ο στρατός είναι η προστασία μας από τον εχθρό, από τα τουρκικά στρατεύματα. Για άλλους ο στρατός, όπως και η αστυνομία, είναι ένα μέσο καταστολής κάθε κριτικής σκέψης και διαφορετικότητας, στο όνομα της πειθαρχίας. Συνήθως το τι είναι ο στρατός το συλλαμβάνεις πλήρως μόνο αφού πλέον έχεις καταταχτεί.

Άλλαξαν καθόλου τα πράγματα στο στρατό από τότε που ανέλαβε ο Χριστόφιας τη διακυβέρνηση του τόπου;

Η επανέναρξη των συνομιλιών με επικεφαλείς δυο αριστερούς ηγέτες κάνουν τις δυνατότητες λύσης να φαίνονται μεγαλύτερες. Είναι γενικά αποδεκτό ότι το όποιο σχέδιο λύση, θα υλοποιηθεί μόνο αν οι απλοί άνθρωποι και στις δυο κοινότητες την αποδεχτούν. Μέρος αυτού του κόσμου είναι και η στρατευμένη νεολαία, την οποία όμως, ακόμη και κάτω από τις σημερινές ευνοϊκότερες συνθήκες, ο στρατός (όπως και το εκπαιδευτικό σύστημα προηγούμενα), μας βομβαρδίζει με εθνικιστικές ιδέες, υποσκάπτοντας συστηματικά τις προσπάθειες για επαναπροσέγγιση. Καλλιεργεί ένα σαφές και έντονο αίσθημα αντιπαλότητας προς τους τουρκοκύπριους.

Για παράδειγμα, στις πινακίδες που βρίσκονται σε εμφανής χώρους των στρατοπέδων όπως στα εστιατόρια και τα ΚΨΜ αναγράφονται τυποποιημένα σλόγκαν όπως: «Ο εχθρός βλέπει και ακούει παντού». Τέτοια μηνύματα προφανώς στοχεύουν στο να καλλιεργήσουν αισθήματα ανασφάλειας για το, «σύνοικο στοιχείο», «του απέναντι».

Στην εκπαίδευση των στρατιωτών περιλαμβάνεται και το μάθημα της ιστορίας, γνωστό ως «Εθνική Ηθική Διαπαιδαγώγηση».Οι κληρωτοί είναι υποχρεωμένοι να γνωρίζουν τα «γεγονότα» και τους ήρωες τις Ελληνικής Επανάστασης του 1821 όπως και της ΕΟΚΑ του 1955-59. Φυσικά αυτή η «διαπαιδαγώγηση» γίνεται από άτομα «ανεκπαίδευτα» ή, καλύτερα, δεόντως εκπαιδευμένα, και διδάσκεται ακραιφνώς εθνικιστικά. Η ιστορία στο στρατό διδάσκεται σύμφωνα με στρατιωτικό κανονισμό του ΓΕΕΦ, μεροληπτώντας κατάφωρα υπέρ της ελληνοκυπριακής πλευράς, με ισχνές μόνο αναφορές στα γεγονότα του 1963-64, στο ρόλο της ΕΟΚΑ Β' και στο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου του 1974. Αυτή η προπαγάνδα διεξάγεται ακόμα και μέσα από τις ονομασίες των στρατοπέδων, στα οποία δίνονται ονόματα «ηρώων», συχνά αμφιλεγόμενων.

Ο υπουργός Παιδείας ορθά θεωρεί πως είναι καιρός τα βιβλία της ιστορίας να αλλάξουν στα σχολεία. Τι γίνεται όμως με την ανάπτυξη της «κριτικής σκέψης» στο στρατό;

Από τότε που ανάλαβε η σημερινή κυβέρνηση τα εθνικιστικά συνθήματα έχουν μειωθεί, ειδικά στα κέντρα εκπαίδευσης νεοσύλλεκτων. Μια απλή ανάγνωση όμως της εγκεκριμένης λίστας συνθημάτων του ΓΕΕΦ αρκεί για να διαπιστώσει κανείς ένα αταλάντευτο εθνικιστικό προσανατολισμό. Σήμερα μπορεί να μην ακούγεται το σύνθημα «Θέλουμε να πιούμε αίμα Τούρκικο» αλλά επανειλημμένα ακούμε (και καμία φορά υποχρεωνόμαστε να ψευδίσουμε) το «Η Κύπρος είναι Ελληνική»!

Αυτά τα συνθήματα συνεχίζουν να υπάρχουν γιατί οι αξιωματούχοι στο στρατό δεν είναι αιρετοί, ούτε καν διορίζονται από την εκάστοτε εκλεγμένη κυβέρνηση. Το κύκλωμα είναι κλειστό και οι θέσεις μόνιμες. Τα πόστα αρχής είναι καταλυμένα από πρόσωπα «άμεμπτων» εθνικών φρονημάτων.

Η μισαλλοδοξία όμως δεν στρέφεται μόνο ενάντια στον «εχθρό», στους Τούρκους και Τουρκοκύπριους. Στρέφεται επίσης και προς ανθρώπους που ζουν ανάμεσα μας και ειδικά προς άτομα που προέρχονται από χώρες του Τρίτου Κόσμου. Με τα ίδια μας τα αυτιά ακούσαμε συνταγματάρχη (στη προσπάθεια του να μας εμποδίσει να τρώμε απ' έξω) να λέει: «Πως μπορείτε να εμπιστεύεστε τα βρόμικα χέρια των μαύρων και των ξένων. Δεν αηδιάζετε να τρώτε από τέτοια μέρη;» Όταν ένας στρατιώτης του υπέδειξε πως αυτό ήταν ρατσιστικό ο στρατιωτικός απάντησε αγέρωχα: «Δεν είμαι ρατσιστής, δεν εννοούσα τους μαύρους, εννοούσα τους Πακιστανούς, ξέρετε αυτοί δεν κάνουν καθόλου μπάνιο». Αυτά τα περιστατικά είναι πολλά και καθημερινά, περνώντας στη νεολαία έναν «αέρα» ανωτερότητας απέναντι σ' αυτούς τους λαούς και απαξίωσης των οικονομικών μεταναστών που αποτελούν συστατικό μέρος της σύγχρονης κυπριακής κοινωνίας.

Ο στρατός προσπαθεί να μειώσει κάθε ίχνος κριτικής σκέψης και δράσης. Η βαρύτητα που δίνεται στην ιεραρχία είναι το κλειδί με τους και στρατιώτες φυσικά να βρίσκονται στο τελευταίο σκαλοπάτι. Πρόκειται για ένα μηχανισμό που θέλει να δημιουργήσει μια νεολαία «αρνιά». Κάτω από την πρόφαση της πειθαρχίας, μαθαίνει στους νέους πως δεν πρέπει να «κρίνουν». Μια από άλλη επιγραφή εντέλει: «Βλέπε, Άκου, Σιώπα». Όταν κάποτε καταφέραμε να ρωτήσουμε με τρόπο κάποιο μόνιμο υπαξιωματικό γιατί μας φέρονται έτσι, η απάντηση του ήταν πως μας ετοιμάζουν για την πραγματική ζωή, να πειθαρχούμε στις εντολές των προϊσταμένων μας. Ώστε ένας νέος που απολύεται από τον στρατό να έχει πάντα στο συνειδητό ή στο υποσυνείδητο του πως για να τα πάει καλά θα πρέπει πάντα να υπακούει τους ανώτερους του, να ακολουθεί τυφλά τους νόμους, χωρίς να ρωτά και να αμφιβάλει.

Για τα περισσότερα πολιτικά κόμματα η εθνική φρουρά είναι και ένα μέσο διεύρυνσης του «πελατολογίου» τους. Οι επιλογές και προαγωγές των μόνιμων στελεχών γίνονται συνήθως με πολιτικά κριτήρια. Παράδειγμα η επιλογή (όπως και η απαίτηση σήμερα του ΔΗΣΥ για αύξηση) των ΕΠΥ που αποσκοπεί στο βόλεμα «υμετέρων» στη δημόσια υπηρεσία. Δημιουργούνται επίσης για τους κληρωτούς θέσεις (όπως οι δόκιμοι) οι οποίες υποτίθεται ότι αποφασίζονται αξιοκρατικά. Ανάμεσα στους υποψήφιους όμως άλλες είναι οι ιστορίες που ακούγονται. Οπωσδήποτε, τα παιδιά των πλούσιων οικογενειών συνεχίζουν σταθερά να καταλήγουν στα καλύτερα πόστα και να τοποθετούνται στις κοντινότερες μονάδες.

Κλείνοντας, το βρίσκουμε παράδοξο το ότι κανένας δεν έχει βγει ακόμα δημόσια να κατακρίνει τις στρατιωτικές παρελάσεις και την άσκηση «Νικηφόρος». Τι προσπαθούμε να αποδείξουμε με αυτά; Στρατιωτική ισχύ; Η στρατιωτική παρέλαση της 1ης Οκτωβρίου δεν υπήρχε από πάντα. Εισήχθηκε επί προεδρίας Γιώργου Βασιλείου το 1989. Είναι αλήθεια ανάγκη σήμερα, μετά την επανέναρξη των συνομιλιών, να γίνεται στρατιωτική παρέλαση; Δεν θα ήταν μια απλή αλλά ουσιαστική ένδειξη καλής θέλησης να μη γίνεται η στρατιωτική παρέλαση; Το ίδιο ισχύει και για την άσκηση «Νικηφόρος». Η κυβέρνηση ευτυχώς ακύρωσε τη διεξαγωγή της για το 2008.

Όμως αυτοί που θέλουν τις παρελάσεις και τις ασκήσεις περισσότερο από όλους είναι αυτοί που θέλουν να δυναμιτίσουν τις διαπραγματεύσεις Χριστόφια-Ταλάτ.

Παρ' όλες τις θετικές ενέργειες της νέας κυβέρνησης αναφορικά με την Εθνική Φρουρά – όπως η μείωση της θητείας (έστω αρχικά κατά ένα μόνο μήνα), η προσπάθεια για περισσότερη αξιοκρατία και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων

του οπλίτη – η Εθνική Φρουρά παραμένει ένας αχρείαστος, αντιδημοκρατικός και καταπιεστικός μηχανισμός που δεν πρέπει να έχει θέση στην επανενωμένη Κύπρο του αύριο. Σαν τέτοιος που είναι, είμαστε υποχρεωμένοι εδώ να υπογράψουμε ανάλογα:

Άγνωστος Στρατιώτης 1
Άγνωστος Στρατιώτης 2

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ NOTTINGHAM

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΣ;

Η ιστορία του Hicham Yezza από την Αλγερία είναι ένα από τα πολλά παραδείγματα της χαώδους κατάστασης που επικρατεί σήμερα στη Βρετανία ως επακόλουθο της «αντιτρομοκρατίας». Τα κλειστά κυκλώματα παρακολούθησης και ο σωματικός έλεγχος στα αεροδρόμια έχουν πια ενταχθεί στην καθημερινότητα μας. Οι μυστικές υπηρεσίες συνεχίζουν να εισβάλλουν ανενόχλητες στην προσωπική μας ζωή, έχοντας την Αμερική σαν κύριο υποστηρικτή να δείχνει το δρόμο.

Τον περασμένο Μάιο ο Hicham Yezza, 30 χρονών από την Αλγερία και κάτοικος Αγγλίας εδώ και 12 χρόνια, συνελήφθη από τις Βρετανικές αρχές ως ύποπτος για κατοχή «εξτρεμιστικού υλικού». Μαζί του οι αρχές συνέλαβαν και τον Rizwaan Sabir, 22 χρόνων και μόνιμο κάτοικο Αγγλίας. Ο Yezza εργάζεται στο πανεπιστήμιο του Nottingham ως μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού και στο ίδιο πανεπιστήμιο – στον κλάδο των Πολιτικών Επιστημών – φοιτά σαν μεταπτυχιακός σπουδαστής και ο Sabir.

Η υπόθεση ξεκίνησε από ένα αρχείο που βρέθηκε στον υπολογιστή που χρησιμοποιεί στην δουλεία του ο Yezza, με τον τίτλο «Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης της Al-Qaida». Το αρχείο είχε σταλεί ηλεκτρονικά από τον Sabir στον Yezza, μήνες πριν εντοπιστεί. Ο Sabir έστελνε συχνά υλικό από την προσωπική του ερευνά στον Yezza αφού τον βοηθούσε με την ερευνητική του πρόταση για το διδακτορικό που σκοπεύει να κάνει στο πανεπιστήμιο του Nottingham, με θέμα τον ριζοσπαστικό Ισλαμισμό. Το αρχείο αυτό αποθηκεύθηκε σε ένα κοινό φάκελο στον υπολογιστή του Yezza.

Μήνες αργότερα «εντοπίστηκε» τυχαία(;) από ένα συνάδελφο του Yezza ο οποίος και τον κατάγγειλε στις αρχές. Η Αστυνομία εμφανίστηκε μέσα σε 4 ώρες από τον εντοπισμό του αρχείου και οι Yezza και Sabir συνελήφθησαν.

Οι δύο «ύποπτοι» ανακρίνονταν για τις επόμενες 6 μέρες και απαιτήθηκε από αυτούς να δώσουν πληροφορίες που αφορούσαν την προσωπική τους ζωή, τις πολιτικές τους δραστηριότητες, ακόμη και τη θρησκεία τους.

Ταυτόχρονα ο συγκάτοικος του Yezza και η οικογένεια του Sabir διώχτηκαν από τα σπίτια τους έτσι ώστε η αστυνομία να μπορεί ανενόχλητη να διεκπεραιώσει την έρευνά της.

Μερικές μέρες αργότερα και οι δύο αφέθηκαν ελεύθεροι χωρίς κατηγορία. Αντιλήφθηκαν ότι η σύλληψη των δυο φοιτητών ήταν μια γκάφα ολκής που έφερνε στην επιφάνια την παραβίαση βασικών δημοκρατικών και ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Ο Yezza και ο Sabir συλλήφθηκαν κάτω από το άρθρο 41 του Νόμου περί Τρομοκρατίας Το «Terrorism Act 2000» είναι μία καινούρια εκδοχή της αντίτρομοκρατικής νομοθεσίας που εισήχθηκε μετά την 11η Σεπτεμβρίου και υποτίθεται πως έχει ως βασικό στόχο την αποτροπή τρομοκρατικών πράξεων. Η σύλληψη των Yezza και Sabir στη βάση αυτού του νόμου δεν απέδωσε τα αναμενώμενα. Το θέμα παρουσιάστηκε από τις Αρχές ως λήξαν. Παραδέχθηκαν μάλιστα ότι το «ύποπτο» αρχείο όχι μόνο απόρρητο δεν ήταν αλλά πως βρίσκεται σε ελεύθερη πρόσβαση στο διαδύκτιο.

Όμως οι φίλοι και συμφοιτητές των δύο δεν αφήσαμε την υπόθεση να πέσει στα μαλακά – κάτι που πολύ θα βόλευε τις Αρχές. Μέσα σε λίγες μέρες ξέσπασαν διαμαρτυρίες στο πανεπιστήμιο πού κύριο στόχο είχαν να ξεμπροστιάσουν τις πανεπιστημιακές και αστυνομικές Αρχές για καταπάτηση του δικαιώματος της ελευθερίας τόσο της έκφρασης όσο και της κίνησης που ο καθένας μας δικαιούται στον εργασιακό και προσωπικό του χώρο.

Τις διαδηλώσεις των φοιτητών στήριξαν διάφορα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού, όπως και ο Alan Simpson, Εργατικός βουλευτής του Nottingham South.

Οι πορείες διαμαρτυρίας δεν άργησαν όμως να εξελιχθούν από ένα αγώνα στην υπεράσπιση μιας «αφηρημένης έννοιας» – της ελευθερίας – σε ένα αγώνα υπεράσπισης του Yezza, τον οποίο συνέλαβαν ξανά, αυτή τη φορά με την κατηγορία ότι παραβίασε τους όρους της άδειας παραμονής του στη Βρετανία. Στο πανεπιστήμιο εκείνες τις μέρες επικράτησε βαρύ κλίμα. Βρισκόμασταν στα μέσα της εξεταστικής και ένας σημαντικός αριθμός φοιτητών αρνήθηκε να παρακαθίσει στις εξετάσεις σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την άδικη και εκδικητική αντιμετώπιση των Yezza και Sabir.

Καθώς το πανεπιστήμιο δήλωνε αμετάκλητο στην απόφαση του να παραδώσει τον Yezza στις μεταναστευτικές αρχές, πολλοί αλλοδαποί και προπαντώς μουσουλμάνοι φοιτητές έβλεπαν πως εύκολα θα μπορούσαν και οι ίδιοι να βρεθούν στη θέση των δύο διωκόμενων.

Οι αρχές ήθελαν να εμποδίσουν την υπόθεση να πάρει δημοσιότητα. Όταν αντιλήφθηκαν πως το ζήτημα είχε ξεφύγει από τον έλεγχο τους και πως ο Yezza ήταν αποφασισμένος να πάρει την υπόθεση στο Ανώτατο Δικαστήριο, κατέφευγαν στις πιο βρόμικες τακτικές, προσπαθώντας να διεγείρουν τις πιο αντιδραστικές προκαταλήψεις, τονίζοντας το νομικό στάτους του Yezza ως «alien» – ξένος – και να αποπροσανατολίσουν.

Οι μεταναστευτικές αρχές απειλούν σήμερα τον Yezza με απέλαση αλλά οι δικηγόροι του υπέβαλαν επιτυχημένη έφεση. Αφού ο Yezza κρατήθηκε για 33 μέρες σε 5 διαφορετικά κρατητήρια, αφέθηκε ελεύθερος με εγγύηση.

Στην κατάθεσή του ο Hicham Yezza καταδίκασε τη στάση των Κρατικών και Πανεπιστημιακών Αρχών. Το μέλλον του συνεχίζει ωστόσο να είναι αβέβαιο ενόσω εκκρεμή το πόρισμα του δικαστηρίου για το ζήτημα της παραμονής του.

Το «Terrorism Act 2000» και γενικότερα οι αντιτρομοκρατικές νομοθεσίες της Βρετανίας έχουν καταγγελθεί ακόμα και από την μάλλον μετριοπαθή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Η ιστορία του Yezza έχει ανοίξει μία δημόσια συζήτηση για τους τρομονόμους που επιτρέπουν «επιλεκτικές» έως ανοιχτά ρατσιστικές έρευνες και συλλήψεις πολιτών, που συχνά υποχρεώνονται στον εξευτελισμό να δικαιολογήσουν το περιεχόμενο της βιβλιοθήκης και του σκληρού τους δίσκου.

Βασιλεία Χριστοφίδη

*** Το περιοδικό ενθαρρύνει συνεργασίες και επιστολές από φίλους αναγνώστες του. Τα κείμενα δεν πρέπει να ξεπερνούν τις 1200 λέξεις ενώ οι επιστολές, κριτικές βιβλίου κλπ. τις 750. Να αποστέλλονται είτε στην ηλεκτρονική μας διεύθυνση anatropi.mag@gmail.com είτε στην Τ. Θ. 27565, Λευκωσία 2430, (σε ηλεκτρονική μορφή κατά προτίμηση). Αναφέρετε τον τηλεφωνικό σας αριθμό για δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας.**

ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ οι 10 ΒΑΣΑΝΙΣΤΕΣ
ΝΑ ΜΕΙΝΟΥΝ σε ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ

ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ οι 10 ΒΑΣΑΝΙΣΤΕΣ
ΝΑ ΜΕΙΝΟΥΝ σε ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ

Π.Ε.Α.Λ. ο ΚΛΑΡΙΟΣ
www.alertcy.wordpress.com
alertcy@gmail.com

